STRIPSCHRIFT

TIJDSCHRIFT VOOR STRIPLEZERS

FL 2,25/35 F

HERDRUK 3E KAPPIE-VERHAAL

INTERVIEW LO HARTOG VAN BANDA

STRIP EN VOORLICHTING

«STRIP VOOR STRIP»

verschijnt maandelijks | nov. 1970 23

zou donald duck nooit eens moe worden van al die spannende avonturen ?

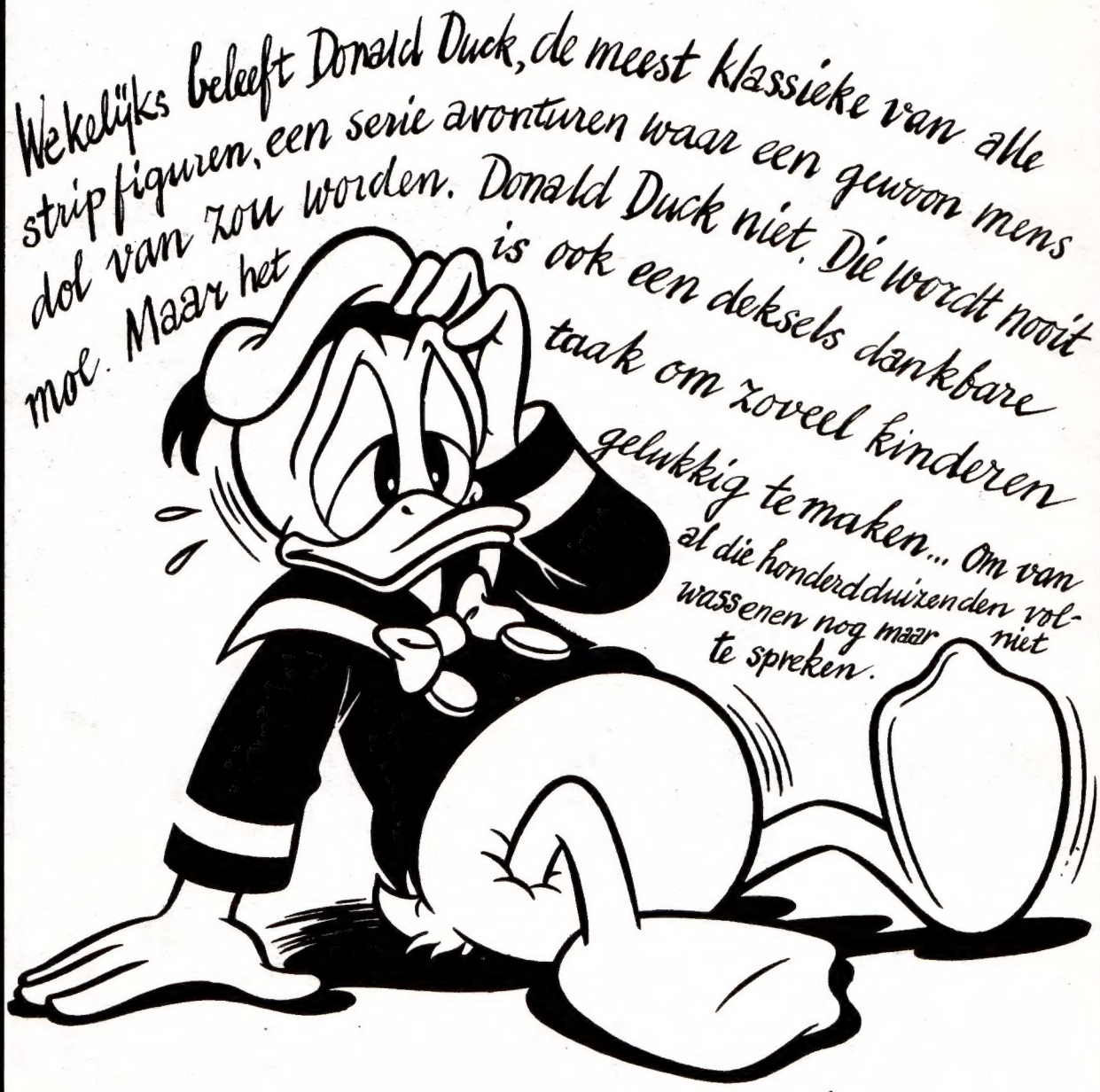
Wekelijks beleeft Donald Duck, de meest klassieke van alle stripfiguren, een serie avonturen waar een gewoon mens dol van zou worden. Donald Duck niet. Die wordt nooit moe. Maar het is ook een dekselse dankbare taak om zoveel kinderen gelukkig te maken... Om van al die honderdduizenden volwassenen nog maar niet te spreken.
(strip-)

donald duck is al tientallen jaren een begrip

stripschrift

Nummer 23

Uitgegeven door
N. V. Drukkerij Levisson voor

het stripschap

Nederlands centrum voor belangstellenden in strips, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 30 september 1968.
Doel: de waardering bevorderen voor strips in het algemeen en Nederlandse strips in het bijzonder.

ADRES VAN REDAKTIE EN ADMINISTRATIE:

De Bruyn Kopsstraat 10, Rijswijk
telefoon: (070) 90 87 80, giro 15412.

Redaktieraad voor dit nummer

R. van Eyck
R. van de Kamer
F. Visbeen

Eindredaktie:

Nettie Hagens

Verantwoordelijk redakteur:

Frits de Winter

Vormgeving:

Nico Buis

Verschijnt twaalf maal per jaar.

Te verkrijgen:

. d. m. v. lidmaatschap Stripschap à ƒ 18, --, giro 1513000

. via abonnement à ƒ 15, --, giro 15412

. in de losse verkoop à ƒ 2, 25

STRIP EN VOORLICHTING

Het is een direct medium, het spreekt enorm gemakkelijk aan. Als je al die brieven leest, al die reakties, dan zie je pas goed hoe fantastisch je kunt kommuniceren met een strip. - Aan het woord is Jaap Back (30) van de Toonder Studio's. En hij doelt dan voornamelijk op Tom Poes en consorten. Maar wat hij zegt is eigenlijk evenzeer van toepassing op de kommunikatiestrip. Nu valt er tussen de amusements-strip en de strip als voorlichtingsmedium geen duidelijke grens te trekken. Ten hoogste zou men van een accentverschil kunnen spreken.

De strip vertoont veel overeenkomst met het medium film dat immers óók kan worden onderscheiden naar het produkt waar je 's avonds, na het betalen van enig entreegeld, in een bioskooptheater van kunt gaan zitten genieten en naar de film zoals deze voor rekening van een instelling of onderneming is gemaakt om de een of andere boodschap uit te dragen. De overeenkomst gaat trouwens verder: de plaatjes van een strip vormen eigenlijk evenzovele illustraties van een filmdraaiboek. Eigenlijk is de strip een kruising tussen film en pers. Maar genoeg daarover.

Wie de relatie strip-voorlichting wil doorlichten, dreigt meteen al te verdwalen door de veelheid van zaken die zowel onder "strip" als onder "voorlichting" kunnen worden verstaan. Een voorlichtingsfunktionaris wil de aandacht voor zijn boodschap verhogen door toepassing van een audio-visueel hulpmiddel. Wat staat hem te doen?

Hij kan bijv. dia's laten maken, of een film. Maar als hij die wil laten zien moet hij eerst de boel donker maken, of een kostbaar apparaat gebruiken waarmee je bij daglicht kunt projekteren. En hij zal die moeite waarschijnlijk niet over hebben voor een losse voorbijganger. Hij wacht dus tot hij meer volk heeft verzameld. Maar tegen die tijd wordt onze eerste losse voorbijganger ongeduldig en verdwijnt. En dat werkt weer aanstekelijk op anderen. Nee, laten we die dia's en die film maar vergeten. Wat dàn?

Eureka! Onze p. r. -man huurt een klankbeeld-auteur die zijn boodschap in een boeiend hoorspel giet dat vervolgens als grammofoonplaat wordt verspreid. Zo'n plaat is goed voor 100x afdraaien en daar kost hij dan ook naar. Maar na 1x draaien is het nieuwtje eraf en belandt hij, zoal niet in de prullemand, dan toch in de rariteitenstapel. En daar komt hij niet gauw meer vandaan: om te horen wat erop staat kun je afspeelapparatuur nog steeds niet missen en dan moet je er nog maar van uitgaan dat je gezelschap gedisponeerd is om mee te genieten. Nee, laten we die geluiddragers óók maar vergeten.

Het is merkwaardig te moeten vaststellen dat vrijwel geen enkele Nederlandse publiciteitsdeskundige, op dit punt aangeland, op de strip als voorlichtingsmedium komt. Em als hij er wèl op komt, weerhoudt het striptaboe hem van toepassing van dit medium. Net als minister Rutten indertijd, kamt hij alle strips als "sensationeel, en zonder enige andere waarde" over één kam.

"Comic books can be very effective in reaching certain types of people", zo schrijft Roy L. Swift van de (Amerikaanse) Social Security Administration. "In many instances, they offer perhaps the only channel of information. Another advantage is that through the illustrations, the story can be dramatized to portray more than words alone can communicate". Met name in de VS is de produktie

summary

The oldest Cappie-story which has never been published in bookform: "Cappie and the mysterious Cargo" is reprinted in this November-issue of 'Stripschrift'.
Furthermore you will find an interview with Lo Hartog van Banda, who wrote and still writes the text for a great many comics.
The leading article is entitled "Strips and information". In the Netherlands comics are as yet not much used as information-medium. The reason for this is that many people still regard comics as a medium with which only children can be reached.

van kommunikatiestrips dan ook een welvarende bedrijfstak. Dat de onderwijzers daar niet meer voor de strip als voorlichtingsmedium hoeven te worden gewonnen, blijkt wel uit het feit dat er met de voor de leerlingen bestemde strips speciale "suggestions for teachers" worden meegestuurd, die aanzienlijk dieper op de behandelde stof ingaan dan de strips.

Wie een stripverhaal ziet liggen pakt het op en begint erin te bladeren. Hij doet dat in zijn eigen tempo: hij kan de projektor vlugger laten lopen door het boekje vlugger door te bladeren. Of juist langzamer. Hij kan de projektor laten stoppen als hij een plaatje extra-goed in zich op wil nemen. Hij kan hem zelfs achteruit laten lopen, als hij iets wil opzoeken dat hem zoëven kennelijk is ontgaan. Hij heeft er géén afspeelapparatuur bij nodig. Waar hij de strip ook tot zich neemt, nergens hindert hij er anderen mee. Of dat zouden geletterde ouders moeten zijn van nog niet in de denkpatronen van het geschreven woord opgeleide kinderen....

In ons land is de strip als voorlichtingsmedium de kinderschoenen nog nauwelijks ontgroeid. Figuurlijk, omdat de strip door velen nog steeds wordt gezien als strijdig met onze traditionele, op het geschreven woord berustende kultuur. Letterlijk, omdat de strip zo ten onrechte wordt versleten voor een medium waarmee je alleen kinderen kunt bereiken. Waar het in dit verband echter om gaat is dat de strip thuishoort bij de meest gerichte audio-visuele hulpmiddelen met het grootst denkbare bereik per verspreid exemplaar.

nieuws

Bij Van Gennep, Amsterdam, is verschenen het album 'De avonturen van Phoebe Zeit-Geist'. Deze strip van Michael O'Donoghue en Frank Springer is eerder verschenen in de Evergreen Review; de nederlandse vertaling is van W. en H. Vandergast-Potsz.
Het album, formaat 21 x 27,5 cm, telt 112 pagina's, gestoken in een kleurrijk omslag, en is gedeeltelijk in vier kleuren, gedeeltelijk in roodzwart gedrukt; prijs ƒ 12,50.

Na De argonautjes, Agent 327 en Erwin komt de GP begin november met de volgende drie albums uit de Pep-stripoteek op de markt.
Het zijn: Johnny Goodbye - gangsters in Chicago -, van Dino Attanasio en Martin Lodewijk: Ambrosius - de gefleste geesten -, van Gideon Brugman m.m.v. L. Hartog van Banda en R. Ringers: en Blook - de supermolekuul -, van Johnn Bakker m.m.v. L. Hartog van Banda.

In heel wat opzichten mag hier wel van een mijlpaal in de Nederlandse stripgeschiedenis worden gesproken: voor het eerst albums met werk van eigen bodem zónder overwegingen van jeugdsentiment. Hoge grafische kwaliteit voor een lage prijs (ƒ 2,25) en anders dan anders metéén in de losse verkoop. Geen wonder dat op de onlangs gehouden Frankfurter Buchmesse heel wat landen op de Pep-stripoteek zijn afgevlogen.

Ons Franse zusterblad PHENIX (revue internationale de la bande dessinée) verzorgde een heruitgave van de door Harold Foster in 1928 getekende strip TARZAN. Dit 100 pagina's dikke speciale nummer van PHENIX bevat de originele, ongeretoucheerde strip (600 afbeeldingen met onderschriften), een bibliografie van Tarzan's schepper Edgar Rice Burroughs, een overzicht van de 'voorgangers' van Tarzan, een tot op de dag van vandaag bijgewerkte lijst

van alle ter wereld verschenen edities van het boek 'Tarzan of the Apes', alle radio-, film- en stripbewerkingen en het verhaal hoe het kontakt tussen Edgar Rice Burroughs en Harold Foster tot stand kwam.
Behalve de zwart-wit uitgave (prijs 18 F.) zijn er van dit speciale PHENIX-nummer 500 genummerde exemplaren gedrukt met een 8-pagina kleurbijlage (prijs 45 F.). Te bestellen bij: S.E.R.G., 40 Rue Marceau, 94-Ivry, Frankrijk.

Nooit gedacht - tòch verschenen bij de Arbeiderspers: Bulletje en Bonestaak 3 en 4, waarmee de strip dan vordert tot en met afleve-

KARTOEN VERZENDBUREAU

antikwariaat
boekhandel
uitgeverij

Gespecialiseerd in
stripuitgaven
Vraag prijslijst nr. 2

- NIEUW. Bommelbibliografie. Het gehele Bommeloeuvre gekatalogiseerd met de antikwarische prijzen. Kortom: de eerste Nederlandse stripkatalogus, door Henk Mondria. Winkelprijs ƒ 2,95; intekenprijs ƒ 2,40. Gireer nu!
- Op maandagavonden van 7 tot 10 uur bent u welkom.
- Wij ruilen ook! U geeft tweemaal ruilwaarde, als ons voorraadpeil het toelaat.
- Verkoop uw interessante materiaal via KARTOEN. U krijgt 60% van de prijs die KARTOEN maakt.
- Alle nieuwe stripuitgaven verkrijgbaar. Wij vestigen uw aandacht op: tien Dick Bosboekjes (nrs. 57-66) ƒ 9,50; tien Bommelprentbriefkaarten ƒ 1,90; stripschriften ƒ 2,25 (vanaf nr. 8/9); stripschrift zonder boekje ƒ 0,95 (nr. 8/9-18); Tom Poes en het monster van de Holle weg ƒ 1,90; Koning Hollewijn en de mensenhater ƒ 1,90; Panda en de meester-riolist ƒ 1,90; Rikki en Wiske in Chocowakije ƒ 1,90; Bruintje Beer verdwaald/doet kerstinkopen ƒ 1,90; vier Tom Poes-legpuzzels ƒ 11,80; Tom Poes en de Sappeljuwelen ƒ 3,90 Tom Poes en Zwarte Vleer ƒ 3,90.
- **Bestel door overmaken van het juiste bedrag op onze giro 2076226, Van Swietenstraat 45, Zoeterwoude (dorp).**

ring 366B. Het blijft ons een raadsel waarom men de prijs - na de trage verkoop van de eerste twee delen - op maar liefst ƒ 5,90 per stuk durft te stellen. De kans op het vijfde deeltje is daarmee toch wel volledig verkeken, al hopen we natuurlijk dat we ongelijk zullen krijgen...

Als 9de Bruintje Beer-boekje zagen de verhalen BB gaat uit logeren, wordt winkelbediende en gaat uit met Wim Das en Freddie Snuit het licht. Dit komt overeen met het 5de boekje van eertijds. Met deze aanwinst is (terecht) van de gewoonte afgestapt, gelijktijdig steeds twéé boekjes op de markt te gooien. Overigens naderen de verkoopcijfers het kwartmiljoenste exemplaar en dat is dan een (premature) felicitatie waard.

BRUINTJE BEER 50 jaar!!!

5 november zal Bruintje Beer 50 jaar worden, een feit om even bij stil te staan, want deze Bruintje Beer-strip wortelt in het oeroude verleden van het stripwezen. Je vraagt je dan ook af, of dit stripfiguur oud geworden is en dat blijkt inderdaad zo te zijn. De strip heeft z'n beste tijd gehad, de formule is versleten en de verhalen zijn in allerlei variaties herkauwd. De tekeningen zijn ontdaan van alle magie van de vroegere strip, terwijl paradoxaal genoeg Bruintje Beer steeds jonger wordt. Dat moest ook, want de strip moet geschikt zijn voor 4- of 5-jarigen. De tegenwoordige tekenaar Alex Cubie zegt erover: "I'm

Uit 'Rupert and the wooden soldier' (1926), dat nooit in ons land is uitgebracht.

a little non-plussed. Rupert is intended for little boys and girls of 4 and 5. If anyone's still reading it after about twelve, it's sick".
Volgens mij ligt het ook wel degelijk aan de direktie van de Daily Express, die zakelijke normen deed prevaleren boven de artistieke. Toen Mary Tourtel er in 1935 mee ophield (ze werd blind) trok men iemand aan, die ook veel voor Punch tekende en dat was dan Alfred Bestall. Dadelijk werd hij aan banden gelegd, want hij had met drie restricties te maken: "No evil character, no fairies and no magic". Aangezien hij nauwelijks de Mary Tourtel strip kende, nam hij een abonnement op de Daily Express, waarin het laatste verhaal verscheen (waarom gaven ze hem geen gratis abonnement?) en bestudeerde haar tekenstijl.
Vooral met de laatste restrictie heeft hij veel moeite gehad, maar hij wist de moeilijkheden aardig te omzeilen, door nieuwe figuren te verzinnen: de Professor en zijn knecht, de Chinese Tovenaar en zijn dochtertje. In verband met de jaarboeken, moest hij zijn complexe tekenstijl vereenvoudigen; in 1940 ging men nl. voor het eerst deze albums in kleur drukken, waarmee de kracht van het zwart/wit effekt verminderde. Weer een concessie aan het zakelijke.
De vroegere vijandjes van Bruintje Beer zijn verdwenen, hij heeft ze allen overleefd en is er bloedarm door geworden. Juist op dit diepte-punt heeft de Undergroundpress zich meester gemaakt van deze stripfiguur; in het mei-nummer van OZ (a schoolkids issue) tekent men

Bruintje Beer op de sekstoer in OZ

RUPERT'S WAY BARRED
WELL I'LL BE BLOWED! SHE'S A VIRGIN!!
AMAZING!
Then Rupert starts to push and peep.
But finds the hole is much too deep.

Even the jackdaw knows it is Rupert's birthday. "Many Happy Returns, little bear!" he says. Colour this picture of Rupert and his chums to enter the birthday contest.

Kleurprent in de Daily Express t.g.v. de 50e verjaardag van Bruintje Beer

Bruintje Beer in een serie plaatjes, waarbij hij op de sekstoer gaat; zo wordt de vagina van de zigeunerin Granny bestormd. Ook tijdens het pop-festival op het eiland Wight gebruikte men Bruintje Beer als mascotte. Zo was er "Rupert-dancing" in het Hydepark, waarbij men al dansend elkaars handen vasthield en in lange rijen bij de Marble Arch terecht kwam (men meende, dat men die een paar cm's verschoven had). Er is dus eigenlijk geen vermindering van belangstelling; van de annuals werden er zo'n 450.000 verkocht (ook buiten Engeland). Ook wordt er een film vervaardigd door Paul McCartney, terwijl in Nederland de belangstelling niet gering is.

c. rogge

In september jl. is in belgië nr. 1 verschenen van Ding - onderwaterkrant. Op pagina 1 lezen we: "Daar waar de gevestigde en politieke pers in troebel water vaart maakt Ding schoon schip met de viezigheden van het sisteem." Als we het dan toch over water hebben, Ding lijkt als hele tonnen vol druppels water op Aloha.
Onder het kopje Oproep aan strippers.' het volgende: In Ding is er aardig wat plaats om je talent te laten bewonderen. Stuur je tekenverhalen (kort of lang) naar de redaktie. De redaktie is in handen van Jos Vanhamme, Vesten 6, in 1880 Merchtem, België. Losse verkoopprijs van Ding 15 Fr.
Als strip in dit eerste nummer: De Street Corner Daze van Crumb, die ook in het septembernummer van Stripschrift heeft gestaan.

Het eerste album van Ravian (zie stripschrift 4/5) is verschenen, getiteld 'La Cité des Eaux Mouvantes'. PEP-lezers kennen het verhaal reeds als 'Ravian en het Woedende Water'.

begonnen in PEP nr. 5 1969. Ravianfans die niet willen wachten op de Nederlandse uitgave (wanneer, oh, wanneer) van de door P. Christin geschreven en door J.C. Mezieres getekende avonturen van tijd-ruimteagent Ravian kunnen 't album bestellen bij uitgeverij Dargaud, 12 Rue B. Pascal, 92 Neuilly-S/S.

'Mickey à travers les siècles', het oneindig lange avontuur van Mickey door alle eeuwen heen, voor het Franse jeugdblad Mickey getekend door Nicolas, is in albums verschenen. De eerste vier verkrijgbare delen:
Chez les hommes des cavernes, Les travaux d'Hercule, Mickey à Babylone en Mickey et Guillaume Tell.
Prijs: 8 Francs bij Hachette.

STRIPS BEELD-VERHALEN

„PANDA"

10% korting voor Stripschapsleden

Frederikstraat 151 Den Haag
Telefoon (070) 11 13 75

Suske en Wiske
Tom Poes (ook Tom Poes uit Donald Duck)
Panda
Eric de Noorman
Kapitein Rob
Kuifje-albums
Lombard en Dupuis albums
Grote sortering weekbladen
Knipsels

STRIP VOOR STRIP

een fraai stuk speurwerk

" Zonder de geweldige hulp van mijn vrouw zou het me nooit gelukt zijn", aldus Kees Kousemaker tijdens het gesprek dat we met hem hadden ter gelegenheid van de verschijning van 'Strip voor strip'.

Als u dit nummer van Stripschrift in handen krijgt, is dit boek, gewijd aan de speelse wereld van het stripverhaal, al verkrijgbaar en is de verschijning intussen gevierd met een gezellige borrel in het stripvolle stripantikwariaat Lambiek in Amsterdam.
Wat heeft Kees Kousemaker en zijn vrouw Maria Evelien Willems er toe gebracht een dergelijk boek samen te stellen en zich daarmee een hoop werk op de hals te halen?
Kees: "In Nederland bestaat geen enkel naslagwerk waarin je alle mogelijke informatie over het beeldverhaal kunt opzoeken. Ik kreeg in m'n winkel heel veel mensen die met bepaalde vragen op het gebied van strips kwamen, en dan moest ik vaak het antwoord schuldig blijven.
Daarom leek het ons zinnig en gewoon noodzakelijk om zelf maar eens aan zo'n naslagwerk te beginnen.
Het heeft ons inderdaad enorm veel tijd gekost; in april zijn we begonnen. Hoeveel telefoongesprekken we wel gevoerd hebben met striptekenaars, uitgeverijen, etc. is gewoon niet meer te tellen. Voor informatie over de strip in het buitenland hebben we voornamelijk geput uit boeken die op dat gebied bestaan."
'Strip voor strip', formaat 22 x 30 cm, ingenaaid, met een rood op geel gedrukt geplastificeerd omslag, telt 152 pagina's en heeft een oplaag van 3000 eksemplaren; het omslag-ontwerp is van Joost Rietveld.
Hoofdstuk I handelt over de wereld van het beeldverhaal, waarbij aandacht wordt besteed aan de taal en de stijl van het beeldverhaal, en de stripfiguren.
De taal: "Over grafisch taalgebruik spreken we wanneer de tekst van een stripverhaal of wel geheel is vervangen door een bepaald signaal of wel versterkt is door bepaalde signaaleffekten. We onderscheiden drie soorten signalen;
1. signalen door middel van beelden;
2. signalen door middel van bepaalde typografische effekten;
3. klanksignalen of onomatopeeën."

De stijl: "Men onderscheidt 1. realisme en 2. schematisme. We noemen een tekenstijl realistisch wanneer in de bedoelde strip naar het leven getekend is. Tekenaars die zo werken zijn o.a. Harold Foster, Hans Kresse, Pieter Kuhn enz. We spreken van schematisme, wanneer het meest karakteristieke, zowel van de figuren als van de dekors, centraal staat."
De figuren: "Volgens een in Amerika verricht onderzoek is ca. 72% van de stripfiguren mannelijk. Vaak heeft een stripverhaal een bijna uitsluitend mannelijke bezetting."

Hoofdstuk 2: Oorsprong en ontstaan, met o.a. werk van R. Töpffer en Wilhelm Busch.
In hoofdstuk 3 is het beeldverhaal in amerika aan de beurt. "In amerika heeft men het beeldverhaal nooit beschouwd als lektuur die alleen bestemd was voor kinderen. De moordende konkurrentie tussen humortijdschriften en kranten, die er rond de eeuwwisseling ontstaat, veroorzaakte verder een grote vraag naar goede tekenaars."
In het hoofdstuk een overzicht van Buster Brown, via Little Nemo in Slumberland, Li'l Abner, de Peanuts, en B.C. tot de undergroundstrips van Crumb, Wilson en Shelton.
"Europa na 1900" is het onderwerp van het 4e hoofdstuk, waarin zeer beknopt strips uit o.a. franstalig belgië, engeland, italië en frankrijk behandeld worden.
Hoofdstuk 5 vervolgens over het beeldverhaal in nederland; gesproken wordt onder meer over de invloed die de tweede wereldoorlog op de ontwikkeling van het nederlandse beeldverhaal heeft gehad, de oprichting van diverse studio's, de verschijning van stripbladen, en uiteraard de nieuwe nederlandse strips.
Dany de Laet schreef het 6e hoofdstuk dat gewijd is aan het beeldverhaal in vlaanderen; hij zegt onder meer: "Sleen en Vandersteen blijven nog steeds de grote meesters van het vlaamse beeldverhaal, maar zij lijken nu wel over hun hoogtepunt heen te zijn. "Suske en Wiske" verliezen hun magische kracht op de volwassen lezer. Deze strip is tot een zeker sjabloon-verhaal vervallen."
Daarna volgt een beknopt leksikon van het beeldverhaal in de lage landen, dat 40 pagina's in beslag neemt: een overzicht met namen van nederlandse, vlaamse en de bekendste buitenlandse striptekenaars (plus geboortedatum), strips, striptijdschriften, met de nodige illustraties.
Kees Kousemaker beseft zeer goed dat deze 'kleine encyklopedie van de strip' beslist niet volledig is. "Het is dan ook de bedoeling dat deze door ieder die dat maar wil aangevuld wordt. Misschien kan de encyklopedie in de toekomst dan nog eens afzonderlijk uitgegeven worden."
Achterin het boek een lijst van geraadpleegde literatuur.
'Strip voor strip' is opgedragen aan Boris Karloff, Boris Pasternak, Boris Lenski, Boris Spaski, Koning Boris I, II en IV van bulgarije, Bor de Wolf, Boris Godoenov, Boris Ognef, Boris Feodorowitsch de Schloezer, maar bovenal aan Borisje, het zoontje van Kees en Maria, die in dit boek geprobeerd hebben zelf het historisch verband te leggen.
Kees: "Het was een stuk geschiedenis schrijven zonder aanknopingspunten. Ik heb veel te danken aan klanten die meegewerkt hebben."
Het boek is verschenen bij uitgeverij "de Morsige Roerganger" in Amsterdam.

Stripantikwariaat Lambiek

Twee jaar geleden, op 8 november 1968, opende de toen 26-jarige Kees Kousemaker uit Zeist het stripantikwariaat Lambiek in de Kerkstraat 104 in Amsterdam. Zijn winkel was de eerste in dit genre in nederland, en heeft dan ook veel publiciteit gekregen, zowel in de kranten als via radio en televisie (13 radio- en 3 t.v.-uitzendingen).
De winkel werd door Kees zelf helemaal vertimmerd en geschilderd, ook de gevel, die gesierd wordt door een rij stripfiguren.

Bij "Lambiek" vindt de bezoeker een schat aan oude en de nieuwste strips. De oude strips worden veelal door klanten zelf bij Kousemaker gebracht. De 'antikiteiten' die verkocht worden, zijn kompleet, d.w.z. ze bevatten geen afleveringen in fotokopie. "Inkomplete verhalen geven we meestal weg."
Kees: "Mijn prijzen zijn het laatste jaar niet veranderd." Waaraan hij dan toevoegt: "De prijzen die op de door Het Stripschap georganiseerde stripveilingen geboden worden, zijn werkelijk belachelijk. Dat komt doordat de leden van Het Stripschap te weinig voorlichting krijgen over de waarde van oude strips."

Nettie Hagens

---

ps

Verzamelaars van Eric de Noorman, opgelet!
Nederlandse serie: 52 boekjes (van De steen van Atlantis tot en met De onwillige held) en 12 recente niet in boekvorm uitgebrachte verhalen (van De huid van de beer tot en met De eerloze krijg). Daarna verscheen in het stripweekblad Pep het vervolg op Eric de Noorman onder de naam Erwin, waarbij deze de hoofdpersoon is geworden.
In het Nieuwsblad van Gorinchem zal medio januari 1971 begonnen worden met het verhaal De huid van de beer. Dit is de mogelijkheid voor Eric-verzamelaars alsnog de 12 recente niet in boekvorm verschenen verhalen in bezit te krijgen.
Het is raadzaam per 1 januari 1971 een abonnement op dit blad te nemen. Enkele gegevens over het Nieuwsblad voor Gorinchem en omstreken: adres Eind 8 in Gorinchem, postgironummer 759700, prijs ƒ 6,05 per kwartaal; de krant verschijnt op maandag, woensdag en vrijdag, waarbij de strip er vrijwel altijd in staat.
Wat betreft Erwin uit Pep kan slechts vermeld worden, dat deze hierin heeft gestaan in: 1966 (nrs. 38, 42, 44, 47 en 51); 1967 (nrs. 1, 5, 10, 11, 17, 18, 25, 26, 39, 40, 47, 48, 49, 50 en ?); en 1969 (nrs. 25 tot en met 36). Erwin zal mogelijk voortgezet worden in 1970.

A.W. Ritman

(Het Erwin-verhaal uit Pep 1969, nrs. 25 t/m 36, is inmiddels in albumvorm verschenen onder de naam 'Erwin de vrijbuiter': Pep-stripoteek GP; red.)

ps

"Voor een fanatiek verzamelaar van Eric de Noorman is het altijd erg moeilijk geweest een goed lopend verhaal te krijgen, omdat zowel de Nederlandse als de Vlaamse boekjes niet volledig en in chronologische volgorde waren.
Bij de uitgaven van Wolters Noordhoff dacht ik aanvankelijk dat deze volledig zouden zijn, maar helaas..
Deel 1: Voortreffelijk kompleet en zelfs ingenaaid.
Deel 2: Niet meer ingenaaid, maar wel kompleet. Alleen de plaatjes van "Het stenen afgodsbeeld" hier en daar verminkt, maar misschien waren er geen betere afbeeldingen voorhanden. Dit was immers in de vroegere Nederlandse uitgave ook het geval geweest. Nu echter, en dat vind ik toch zo vreselijk jammer. slaat u ineens Gevangenen der Romeinen (Schipbreukelingen in Rome) over en volgt
Deel 3: Hierin laat u weg De dodenridders - De wonderen van Mu (De woudkoning).
Dit laatste is vooral jammer omdat De wonderen van Mu in de enige - en Vlaamse - uitgave zeer inkompleet is verschenen. Hierna eindigt deel 3 met Het geheim van het grafgewelf, waaruit ook enkele bladzijden zijn weggelaten.
Nu zou ik u het volgende willen verzoeken en ik geloof dat vele trouwe Eric "gekken" (zoals ik) daar verschrikkelijk blij mee zouden zijn.
Kunt u niet laten verschijnen deel 2B: Gevangenen der Romeinen. Het wordt dan wel wat dunner, maar het zou fantastisch zijn. En verder deel 3B met: De dodenridders - De woudkoning (wonderen van Mu) en een komplete Het geheim van het grafgewelf.
We zouden dan weer een lopend verhaal krijgen, vooral indien u bij de nieuwe herdrukken naar volledigheid zoudt willen streven. Tussen twee haakjes: Het rijk van het Midden-Storm over China is nog steeds nergens te koop".

ps

Trouwe lezers van de Bommelstrip op de laatste pagina van HP werden een aantal maanden geleden verrast met het bericht, dat de serie wegens de slechte gezondheidstoestand van Marten Toonder onderbroken moest worden. Een treurige geschiedenis, maar wat blijkt nu? In "De Telegraaf" staat de strip "De Goeroe", ondertekend met de naam Peter Abel, die via Jan Gerhard Toonder's pseudoniem Jurgen Abel, leidt naar diens broeder Marten.
Zou De Telegraaf beter betalen dan de Haagse Post?

P.S.

(Naam en adres bij de redaktie bekend.)

ps

De heer J.A.P. Wijdemans uit Poortugaal schreef onlangs een brief aan Wolters Noordhoff, waarin hij zich dankbaar toonde voor de herdrukken van Eric de Noorman, maar wel de nodige kritiek spuide:

Op deze brief ontving de heer Wijdemans het volgende antwoord van de heer R.J. Velthuys van Wolters.

"Dank u zeer voor uw enthousiaste brief over 'Eric de Noorman'. Tot uw geruststelling kunnen wij u mededelen, dat deel 4 'Het rijk van het Midden' - 'Een storm over China' zeer binnenkort in de boekhandel zal liggen.

Het is ons bekend dat meer 'Eric-getrouwen' het betreuren dat in onze uitgave bijvoorbeeld het verhaal 'Gevangenen der Romeinen' niet is opgenomen. Deze en andere ommissies komen voor op uitdrukkelijk verzoek van de auteur. De reden is dat de verhalen qua karakter of qua plaatsing in tijd vallen uit het kader van de overige.

We hebben inderdaad wel eens met de gedachte gespeeld om van de verhalen die u noemt aparte uitgaven te maken, maar een beslissing daarover is nog niet gevallen. Mettertijd gebeurt dat misschien nog wel eens.

LO HARTOG VAN BANDA

"Het brein achter talloze strips"

De naam Lo Hartog van Banda is slechts voor een kleine groep enthousiaste stripverzamelaars een begrip. Volkomen onterecht, want hij is de schrijver en plotter geweest, en is dat nog, van de meest bekende nederlandse strips.
Op 4 november 1916 startte Lo Hartog van Banda zijn zeer afwisselend leven. Hij doorliep de HBS, om daarna allerlei uiteenlopende beroepen uit te oefenen; hij zat een tijdje in de journalistiek, maar dat lag hem niet zo: hij herkent de mensen slecht en is niet voldoende naar buiten gericht.

Uit de eerste door Van Banda geschreven strip: Fabulus de klokkendokter.

Op zijn twintigste, toen Banda op de tekenakademie zat, vertrok hij naar Nederlands-Indië. Hij had genoeg van Nederland (crisistijd), schraapte 400 gulden bij elkaar en vertrok op de bonnefooi. Toen hij in Indië aankwam moest hij een borgsom van 400 gulden storten, terwijl zijn hele bezit nog maar uit vijf gulden bestond. Banda vroeg en kreeg een week uitstel en begon als een gek te solliciteren. Gelukkig vond hij op tijd een baan bij de Deli-krant als advertentie-tekenaar, wegens zijn opleiding op de tekenakademie. Langzamerhand ging Banda ook de advertentieteksten opstellen en artikeltjes schrijven. Gedurende de tweede wereldoorlog werd hij geïnterneerd; toen de oorlog voorbij was keerde hij naar Holland terug, in 1946. Hij werd ambtenaar op het Ministerie van Economische Zaken: "Ja, ik heb daar nog karrière gemaakt ook, ik kreeg de bevoegdheden A, B en C, dat was erg leuk: dan had je een bureau in een apart kamertje en je mocht ondertekenen, dat was ook heel belangrijk, hè. Ik ben op het ministerie gebleven tot de lente, ik vond het toen mensonterend worden." Banda bracht de daaropvolgende weken op het strand door: overdag in de zon verzamelde hij ideeën voor een jongensboek en 's avonds werkte hij die uit. Na vier weken had hij het boek gereed en verkocht het direkt aan Uitgeverij West-Friesland. Hierdoor aangemoedigd begon hij korte verhalen te schrijven voor allerlei bladen en richtte samen met Ban Abbas een science-fictionblad voor volwassenen op. De term science-fiction was toen in Nederland nog een volmaakt onbekend begrip, daarom noemden ze het "Fantasie en Wetenschap".

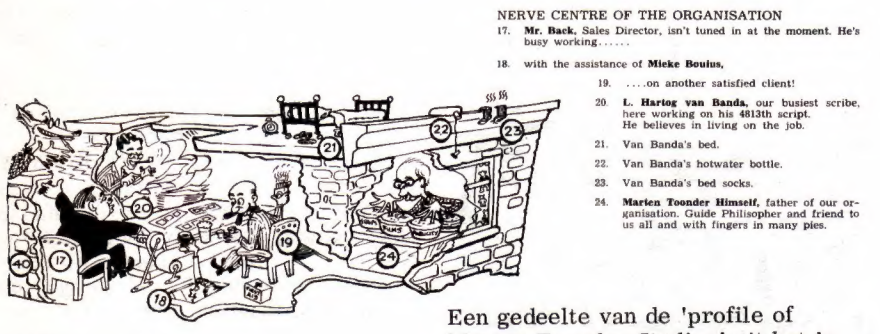
NERVE CENTRE OF THE ORGANISATION
17. Mr. Back, Sales Director, isn't tuned in at the moment. He's busy working.....
18. with the assistance of Mieke Boulus,
19. ....on another satisfied client!
20. L. Hartog van Banda, our busiest scribe, here working on his 4813th script. He believes in living on the job.
21. Van Banda's bed.
22. Van Banda's hotwater bottle.
23. Van Banda's bed socks.
24. Marten Toonder Himself, father of our organisation. Guide Philisopher and friend to us all and with fingers in many pies.

Een gedeelte van de 'profile of Marten Toonder Studios' uit het in het Engels gestelde blad 'Cartoonder'; in deze cartoon zien we o.a. Lo Hartog van Banda aan het werk (fig. 20)

Er kwamen veel voorintekeningen, maar, naar later bleek, vooral van mensen die dachten dat het een wetenschappelijk blad was, terwijl het de bedoeling van Banda en Abbas was science-fiction-avonturenverhalen te leveren. Het blad haalde maar vier afleveringen. Banda schreef praktisch alleen het hele blad vol, onder allerlei schuilnamen.
Toch ging hij, toen hij met "Fantasie en Wetenschap" gestopt was, door met de korte verhalen. Hij heeft nooit een verhaal teruggestuurd gekregen. "Dat was eigenlijk in een tijd dat je schreef naar behoefte: als ik een jas nodig had, dan schreef ik een jas, of ik schreef de huur." Banda schreef over de meest uiteenlopende onderwerpen, zoals voor "Cheerio" de "ondeugende" verhalen, voor de Geïllustreerde Pers spannende verhalen en ook een keer voor damesbladen. "Kerstverhalen betaalden het best: maar ja, die moest je drie maanden van tevoren inleveren, dus die moest je schrijven als je nog helemaal niet in kerststemming was".

Toen Banda trouwde moest er natuurlijk een konstanter inkomen komen en was het afgelopen met schrijven naar behoefte. Korte verhalen werden slecht betaald, dertig tot veertig gulden; hij moest dus vier of vijf verhalen per week schrijven voor een redelijk inkomen. De hele dag was hij er mee bezig, ook een deel van de nacht: hij werd volkomen wereldvreemd, omdat hij nergens anders meer tijd voor had.

Distel, van Borge Ring, in Sjors

Joris Goedbloed, 14 jaar lang door Banda van tekst voorzien

"Het was wel een goede training, je leert je enorm te concentreren. Je hebt bijvoorbeeld een bepaald idee en alles wat daarmee associatief verbonden is ga je nazoeken en dan uitwerken".
Dit leven was niet vol te houden en daarom ging Lo Hartog van Banda bij de Nillmij werken, terwijl hij onderwijl verzekeringswiskunde studeerde. Hij hield het daar een goede twee en een half jaar uit, van 1949 tot 1952, een rekordtijd voor hem.
"Toen ik mijn wiskunde-examen gehaald had openden zich voor mij allerlei perspektieven waar ik totaal geen trek in had, en toen dacht ik, je bent nou toch wel op zó'n verkeerd spoor." Banda nam zijn ontslag.
In de Nillmij-tijd had hij zijn eerste strip geschreven, "Fabulus de klokkendokter" voor een vakblad van uurwerkmakers. Hij wilde doorgaan met stripschrijven en zocht kontakt met de Marten Toonderstudio's, omdat zij het taalgebied hadden doorbroken.

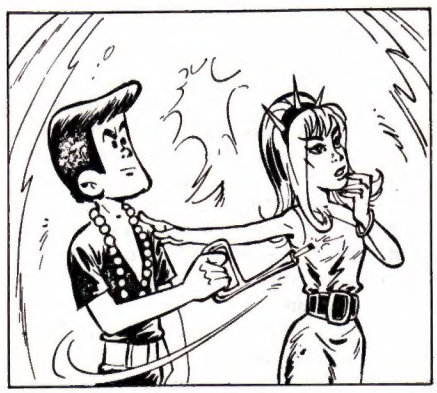

Arad en Maya, van Jan Steeman, in Sjors

Ambrosius, van Gideon Brugman, in Pep

"Ik schreef naar de Toonderstudio's of ze een ideeënman nodig hadden, maar ik kreeg een brief terug, dat Toonder zelf al zijn strips schreef. Toen dacht ik, dat moet ik toch op een andere manier doen, en toen heb ik hun zwakste strip aangepakt, namelijk Olle Kapoen in het Algemeen Handelsblad. Het verhaal, dat wist ik, daar was de redaktie van het Handelsblad helemaal niet zo blij mee. En toen heb ik een strip geschreven, Baron van Tas; ik heb de tekst doorgestuurd naar het Handelsblad met de mededeling dat ik er ook een tekenaar voor wist. Ik kreeg een brief terug, dat ze er erg veel interesse voor hadden. En die brief heb ik toen naar de Toonderstudio's gestuurd en erbij gezegd, kijk eens, we kunnen óf gaan samenwerken, óf gaan konkurreren. Als jullie niet willen samenwerken wip ik jullie strip uit het Algemeen Handelsblad. De Toonderstudio's wilden Baron van Tas toen kopen, maar ik zei, je kunt hem voor geen duizend gulden per aflevering kopen als we niet gaan samenwerken. En zo zijn we tot overeenstemming gekomen."

In 1952 deed Banda zo zijn intrede in de Toonderstudio's, waar hij tot 1966 is gebleven. Hij moest de bestaande strips vervolgen en begon met Panda, Kappie, Bas en Van der Pluim en de Tom Poes-weekstrips. Op de Toonderstudio's was er toen niemand die balloonstrips kon maken en daar had Banda feeling voor. In de periode dat hij daar werkte heeft hij alle weekstrips geschreven. Banda was echter in de eerste plaats plotter; hij schreef altijd een open plot, zodat men steeds meerdere kanten opkon. Ook van de Tom Poes-dagstrip schreef hij gedurende die veertien jaar de plots, op een stuk of vijf verhalen na. De uiteindelijke tekst werd geschreven door Marten Toonder zelf. "Het kwam af en toe ook voor dat Toonder een verhaal gewoon begon, met iets dat hem intrigeerde, en dan kwam hij op een gegeven moment bij me en vroeg hoe het nu verder ging, en dan verzon ik verder de afloop."
Ik associeerde vaak: ik pakte gewoon een woordenboek en dan zocht ik associaties van een bepaald woord af: bijvoorbeeld toen Toonder zijn figuren een tuin had ingestuurd, zocht ik naar associaties van "boom", en zo kwam ik op "stamboom" en "twistappels" e.d. Vaak als er een verhaal van een serie afliep, had ik nog helemaal geen tijd gehad om een plot voor het volgende verhaal te verzinnen en dan begon ik gewoon maar, en dan kwam het plot vanzelf". Banda heeft een enorm aanpassingsvermogen; hij kan in de stijl van iedere schrijver schrijven; hij hoeft zich slechts even te koncentreren op de eigenaardigheden van de schrijver en de karakters van de helden. "Karakters overnemen vind ik niet

De drie door Hartog van Banda zelf ontworpen figuren uit zijn Toondertijd: Marion, Martin Evans en Student Tijloos.

erg; ze veranderen onder je handen; als de karakters heel goed zijn, goed bedacht, zoals Tom Poes en Heer Bommel, is het heel leuk. Dan beschouwde ik het min of meer als een soort schaakspel: je kunt zeggen dat Tom Poes een witte loper is, hij zal nooit iets zwarts doen, terwijl Bommel juist een paard is, die kun je overal heen manoeuvreren, met kromme sprongen; Bommel is niet rechtlijnig, die kun je in iedere toestand manoeuvreren. Tom Poes is reuze handig voor de lijn van het verhaal; zou je alleen met Bommel werken, dan kom je nergens. Als je Bommel iets laat uitleggen, zou je zijn karakter onrecht aandoen, als je het hem dúídelijk laat uitleggen."

Panda heeft Banda in zijn veertienjarige Toonderperiode konstant niet alleen geplot maar ook geschreven, vanaf verhaal 28 (Panda en de meesterdokter) tot en met verhaal 77 (Panda en de meesterflesser). De oorspronkelijke versie van Panda werd in balloons in het Engels geschreven, voor de "Evening News"; daarna werden de balloons weggewerkt en de Nederlandse tekst eronder geschreven. Banda schreef Panda zowel in de Engelse als in de Nederlandse versie. "Ik richtte me op de Engelse humor, typisch Engels zijn bijvoorbeeld de understatements: als je op het prentje iemand ziet die van razernij tegen het plafond springt, en je schrijft erbij: "een lichte geprikkeldheid maakte zich van hem meester", dan behandel je het op zijn Engels. En dat heb ik geprobeerd erin te leggen."
Tegenwoordig wordt Panda direkt in het Nederlands geschreven.
De Hollewijn-verhalen werden nu eens door Banda, dan weer door Toonder geschreven, terwijl Banda alle plots verzon. "Toonder had de figuren van Hollewijn, Dreutel en Hoetentoeter met manschap uitgedacht; Hollewijns karakter had Toonder al heel precies ontworpen; dat was iemand die altijd het midden hield en zólang overlegde dat hij nooit tot daden kwam. Toen vroeg hij of ik daar een strip op kon maken, maar ik zei, hij lijkt me geen geschikte figuur voor een strip, een figuur die zolang nadenkt dat hij nooit iets doet: dan zal er geen enkele aktie in die strip komen.
Daarom heb ik toen Wiebel Wip ontworpen, als de lijnrechte tegenstelling van Hollewijn, dus zij handelde éérst en ging dan pas nadenken. Hollewijn was een moeilijk te schrijven strip, want om Hollewijns karakter trouw te blijven moest je een hele zware reden bedenken om hem in aktie te laten komen; dus een duidelijk plot waarin je met goede, sterke argumenten moest komen om er aktie in te krijgen."

Ook aan Eric de Noorman, Aram en Otto van Irtin heeft Hartog van Banda meegewerkt. Gerrit Stapel kwam met ongeveer veertig afleveringen van het eerste Otto-verhaal naar Toonder. De Telegraaf vond wèl de tekeningen goed maar niet de tekst, en daarom werd Banda eraan gezet om met dezelfde tekeningen een nieuwe tekst te schrijven. Banda heeft toen het eerste en tweede verhaal van Otto geschreven; toen was de basis gelegd en kon een ander het overnemen.
Van Eric heeft Banda ook korte tijd de tekst geschreven. Hans Kresse stuurde toen vanuit Engeland de tekeningen op en Banda schreef er een tekst bij: "Dat was vreselijk, want Kresse stuurde voortdurend strookjes met alleen maar koppen, waar ik dan ellenlange gesprekken bij moest verzinnen."

Arman en Ilva, van Thé Tjong King. in ca. 12 kranten

Het enige Aram-deel dat Banda volledig geschreven heeft is "De ondergang van Ur" geweest. Daarna heeft hij nog wel af en toe bij andere Aramverhalen de helpende hand gereikt, maar geen ander meer volledig geschreven.
Hartog van Banda heeft in zijn Toondertijd zelf drie nieuwe figuren ontworpen: Marion, Martin Evans en Student Tijloos. "Marion moest én als dag- én als weekstrip geschreven worden; toen schreef ik dus vier stroken, met het aksent na elke eerste drie stroken "tik" en na elke vierde "boem". Dat moest een strip voor vrouwen worden, en toen dacht ik, wat zou vrouwen nou interesseren? Als antwoord vond ik toen: dat ze in elkaars geheime dagboek kunnen neuzen, en daar heb ik toen deze strip op gemaakt." Marion werd eerst door Jan Wesseling alleen getekend en daarna in samenwerking met Thé Khing.
"Martin Evans" was een sciencefictionstrip. Op een gegeven moment werden de tekeningen overgenomen door Gerrit Stapel: "Stapel tekent erg goed, maar middeleeuwse dingen, kastelen e.d., en science-fiction lag hem helemaal niet. Hij bestond het om in een ruimteschip balken te tekenen, alleen het haardvuur ontbrak nog." Op een gegeven moment had Banda er geen zin meer in en stopte de strip.
"Ik schrijf altijd naar de tekenaar toe. Als Khing bijvoorbeeld op zou houden met Arman en Ilva, dan zou ik niet weten wie er mee door zou moeten gaan; er ligt ook enorm veel van hem in. Als je voor Khing schrijft heb je het idee dat je een toneelstuk schrijft, waar enorm goede karakterspelers aan meedoen. Bij hem kies ik het verhaal dan ook zó, dat de figuren altijd zoveel mogelijk "close" gaan, wat er in de lui omgaat, wat er op hun gezichten te lezen staat. Neem bijvoorbeeld Dick Matena, die kan praktisch elke situátie aan, die heeft liever een widescreen-Cecil B. de Mille-geval met duizenden figuren, maar geef je hem te veel close-ups dan wordt het saai. Zo heeft ieder dus zijn eigen kracht; wanneer ik een strip ontwerp schrijf ik dan ook naar de tekenaar toe."
Lo Hartog van Banda heeft grote belangstelling voor astrologie, hypnose en andere occulte zaken."Toonder was altijd erg met astrologie bezig en dat ben ik toen ook gaan bestuderen om een betere spraakeenheid te krijgen; we konden toen spreken over bijvoorbeeld een echt Saturnustype, en dan wist de één meteen wat de ander bedoelde. Ik vind het reuze interessant, en ik vind het leuk om te experimenteren met overbrenging van een beeld of zo, telepathische proeven."
Dit houdt weer verband met Banda's voorliefde voor science-fiction: "Met science-fiction werk je in het volkomen onbekende. Kreeëren doe je het best in een volkomen chaos, in iets dat nog geen gestalte heeft: daar kun je je fantasie de vrije loop laten. Toen de kaart van Afrika nog veel witte plekken had werden er heel wat vreemde gebeurtenissen in Afrika gesitueerd. Maar tegenwoordig kun je geen plek ter wereld meer noemen en zeggen, daar zit iets vreemds, want de hele aarde is bekend; maar zeg je, op de derde planeet van Centaurus A, of hoe dat ook heet, daar is dat en dat, dan kan het wèl: daar ben je weer vrij om te scheppen."

De argonautjes, van Dick Matena, in Pep

In 1966 is Banda bij de Toonderstudio's weggegaan, op een voor hem niet zo plezierige wijze. De aanleiding was een interview met Banda in de Haagse Post: "Daar was ik echt niet blij mee, want daarin werd ontzettend hard tegen Marten Toonder aangeschopt; hij deed volgens het interview niet veel anders dan op de voorgrond treden, en ik zou dan degene zijn die al het werk deed; dat was een vertrokken beeld, waar ik het niet mee eens was. Toonder nam het mij nogal kwalijk. Maar de schrijver van dat artikel was een insider, die meer wist van de Toonderstudio's dan ik hem verteld had, en in dat artikel bracht hij ook zijn eigen kennis en mening naar voren, terwijl het leek alsof ik dat allemaal gezegd had. Toonder voelde zich er erg door gegrepen, terwijl ik dacht: we hebben veertien jaar samengewerkt en als hij mij voldoende kent dan weet hij dat dat niet allemaal van mij komt; het griefde mij op

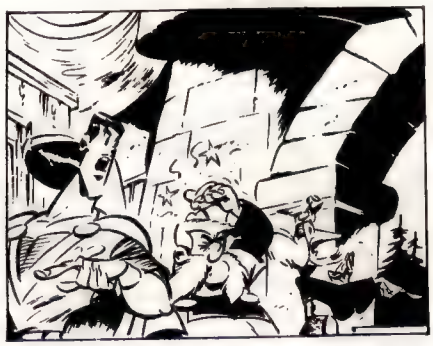

Ridder Roodhart, van Dick Matena, in Pep

mijn beurt dat hij dat allèmaal zomaar aannam." Toen Toonder kort daarop naar Ierland vertrok werd Banda gevraagd of hij de algemene leiding van de studio's wilde overnemen. Maar er waren toen al zoveel goede artiesten weggelopen dat hij er weinig zin in had. Hij verliet de Toonderstudio's en ging de reklame in. Nadat hij het vijftien maanden in de reklame had uitgehouden, heeft hij korte tijd bij Joop Geesink gewerkt: "Daar kreeg ik wat je noemt een zware leidende funktie en ik moest er ook op letten of anderen op tijd waren, nou, ik heb het van mezelf niet in de gaten, laat staan van anderen. Dat lag me helemaal niet, ik heb nooit willen leiden. Ik ben heel snel weer weggegaan."
In zijn reklametijd heeft Banda toch ook nog aan strips gewerkt; hij heeft een tijdlang de wekelijkse Flintstones geschreven en hij heeft Iris gemaakt, met Thé Khing.
Direkt na zijn Geesink-tijd werd Banda bij Pep gevraagd, dat toen net met de opbouw van een eigen stal begon. En daarna kwam van de ene strip weer de andere, zodat Banda nu weer acht strips schrijft: De Argonautjes, tekenaar Dick Matena, in Pep; Ridder Roodhart, tekenaar Dick Matena, in Pep; Blook, tekenaar Johnn Bakker, in Pep; Ambrosius, tekenaar Gideon Brugman, in Pep; Arman en Ilva, tekenaar Thé Khing in ± 12 dagbladen; Arad en Maya, tekenaar Jan Steeman, in Sjors; Distel, tekenaar Borge Ring, binnenkort in Sjors; Titus, tekenaar Henk 't Jong, binnenkort in Pep.
"De ene strip na de andere startte; het ging zó vlot, dat ik de rem moest aantrekken om nog wat privé-leven over te houden."

Rob van Eyck

leuters

Op 1 oktober had in de Amsterdamse RAI een reklame-studiedag plaats waar in Stripschrift niet van zou zijn gerept, als de Toonder Studio's deze gelegenheid niet zouden hebben aangegrepen voor het uitbrengen van een 18-tal stripafleveringen in het reklameweekblad Ariadne. Wie in het reklamewereldje goed thuis is komt allerlei prominente reklamemakers in stripvermomming tegen, maar

Uit 'Kapitein Cees voor Pampus'

ook anderen zullen plezier beleven aan Paul Poes en de plagiatoren, Donald Sneek deelt foto's uit, Bruintje Brink in het land der Grauwsluiers, Kapitein cees voor Pampus en The Americans are coming. Wie weet, kan Ariadne (020/421822) er nog een enkeling aan helpen...

In "Sjors" van 21 november kunt u kennismaken met de nieuwe strip Distel (een Toonder-produktie). De tekeningen zijn van Borge Ring, de tekst is van Lo Hartog van Banda. Distel is een leuk figuurtje met sprietharen en scherpe oortjes, die vrij stoïcijns is tot het hem te gek wordt en hij een vreselijke woede-uitbarsting krijgt. Figuren die hem omringen zijn o.a. de giraffe, die altijd roddelt en graag overal zijn lange nek insteekt: mevrouw koekoek die konstant met haar ei loopt te leuren omdat ze zo graag naar het bal wil: en dokter zalver die te pas en te onpas met geleerde termen smijt. De vorm van de balloons is helemaal aangepast aan degene die op dat moment spreekt: komt dokter zalver b.v. met een latijnse kreet, dan is die te lezen in een kasteelvormige balloon. De letters, die zeer speels zijn, worden verzorgd door Joanika Ring, die ook verantwoordelijk is voor de fraaie kleuren.
In ieder nummer van "Sjors" zullen twee pagina's Distel verschijnen, die een kompleet verhaaltje vormen. Deze pagina's zijn niet bij elkaar geplaatst maar met een tussenruimte van vier bladzijden. Dit werk echter totaal niet storend, omdat het verhaal hieraan is aangepast: zo vormt een muisje, dat aan de onderkant van de pagina streken uithaalt, als het ware de 'schakel' tussen de beide gedeelten.
De figuren uit Distel worden in Sjors van 14 november aan de lezers voorgesteld. Let goed op deze strip met zijn aparte sfeertje!!

Nog steeds behoort de stripbundel Plant-aardigheden tot de tien meestverkochte boeken! In september met een derde plaats.

In de Haagse Post van 30/9 lazen we dat de auteur Gerben Hellinga op dat ogenblik een strip onder handen had die vanaf oktober in Het Vrije Volk zou worden afgedrukt.
Als tekenaar werd Joost Roelofsz genoemd, terwijl het verhaal over een meisje (Celia) zou gaan dat samen met een onzichtbare oom allerlei avonturen beleeft. Tòch eens proberen, een nummer van die krant te pakken te krijgen.
En in de Haagse Post van een week later: (bij het verschijnen op 1 oktober 1970 van 1e jaargang nr. 1 van de fonkelnieuwe krant Handelsblad/NRC) "helaas nog steeds Wipperoen in plaats van Tom Poes zodat één van de belangrijkste pluspunten van de samenvoeging meteen al een illusie bleek."

Na één Kuifje- en twee Asterixfilms hebben nu ook Les aventures des Schtroumpfs de Brusselse tekenfilmstudio Belvision van de 55-jarige Raymond Leblanc verlaten. Sedert medio oktober is de film in de vaderlandse bioskopen te bewonderen onder de titel Daar komen de Smurfen.
Behalve de oudste Smurf lijkt iedere Smurf - zoals algemeen bekend mag

Uit voorraad leverbaar met gratis verzendkosten

Suske en Wiske en de Rammelende Rally

f 2,25
Onbeperkt leverbaar
Telefoon (050) 3 31 70

worden verondersteld - als twee druppels water op iedere andere Smurf, al heeft iedere Smurf natuurlijk wel zijn eigen karakter. Ook de boze tovenaar Gargamel komt in de film voor. Enfin, gaat u zelf maar kijken.

Aan de faculteit voor Wiskunde en Natuurwetenschappen van de VU te Amsterdam promoveerde onlangs mejuffrouw E.N.G. Joosse van Dam, zo schrijft ons redakteur-wetenschap Willems van de Gelderlanderpers in Nijmegen. Eén van haar stellingen: Het ontbreken van anatomische details mag geen aanleiding zijn voor het discutabel stellen van de sexe van de Heer Ollie B. Bommel.

De Duitse auteur Grobian Gans schreef een wetenschappelijke analyse van de familie Duck en gaf het 80 pagina's tellende diepgravende werkje de titel "Die Ducks". Onbarmhartig en zonder aanziens des persoons worden hierin de scheppingen van Walt Disney historisch, sociologisch en sexuologisch doorgelicht. Over Dagobert Duck bijvoorbeeld: 'Sein Baden im Bargeld, von unbefangenen Beobachtern als schrullige Laune akzeptiert, wird dem Wissenden zum abstoszenden Schauspiel sexueller Perversion. Die

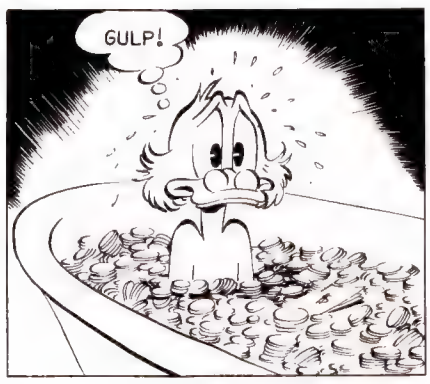

Berührung mit Münzmetall und Banknotenpapier versetzt ihn offensichtlich in rasch zunehmende Erregung, bis er sich schlieszlich mit erigiertem Pürzel kopfüber hineinstürzt und zur Erfüllung gelangt'. Aldus Gans in dit boekje dat de ondertitel kreeg: 'Psychogramm einer Sippe'.

Wissenschaftliche Verlagsanstalt zur Pflege deutschen Sinngutes in Heinz-Moos-Verlag, Gräfelfing bei München. 9.80 DM.

In Aloha van 18 september brengt Melli Eddir (waarom niet gewoon Willem de Ridder?) verslag uit van een bezoek aan het Antwerpse Ercola. Jean Claude Buytaert: "We hebben geen goede stripverhalenschrijvers. Alle stripredakties willen hetzelfde. De Belgische strip zit volkomen in het slop. Bladen als Kuifje en Robbedoes zijn volkomen verouderd.
Suske en Wiske is niet meer om aan te zien". Het artikel wordt besloten met de opwekking: "Daar in Antwerpen staat een huis vol met weergaloos tekentalent. Wat er nodig is zijn goede verhalen. Het hoeft geen plaatje-voor-plaatje-script te zijn. Een lekker verhaal is voldoende. Het adres: Grote Hondstraat 32, Antwerpen." Van Dany de Laet wordt in het artikel niet gerept. Misschien was hij juist een boodschap aan het doen.

---

28 november presenteert de VPRO-televisie een grote Feiffer-show waarvoor Feiffer zelf naar Nederland zal komen. Er zullen o.a. strips worden vertoond of uitgebeeld, waar-

DE GROOTSTE MOEITE HEB IK ALTIJD MET DE TEKST VOOR EEN AANBIEDINGS-PROSPECTUS. HOE KUN JE IN GODSNAAM AAN BOEKHANDELAREN UITLEGGEN DAT FEIFFER ABSOLUUT HET STRIPBOEK VAN HET JAAR GAAT WORDEN. DAAR ZIJN ZE TE CYNISCH VOOR. JE KUNT OOK ZEGGEN DAT DE VERKOOP INTERESSANT KAN WORDEN. DAT GELOVEN ZE OOK NIET MAAR ZO KNIKKEN TENMINSTE. HET IS EEN MOEILIJK DILEMMA.

bij de tekst soms in wolkjes wordt geprojekteerd. Dit alles ter opluistering van het verschijnen bij Meulenhoff Nederland van de eerste bundel vernederlandste Feiffer-strips, zoals deze eerder in VN hebben gestaan. Het werk zal een tientje kosten. Bijgaande illustratie is ontleend aan de aanbiedingsprospectus.

In het Nieuwsblad van het Zuiden en het Limburgs Dagblad begon op 24 augustus resp. 21 september de nieuwste Suske en Wiske-strip, getiteld De Toornige Tjiftjaf. Met deze strip heeft Willy Vandersteen zich gemengd in de jaarlijkse strijd om de vangst van wilde trekvogels in België. Vanaf begin oktober tot ongeveer medio november trekken naar schatting 115.000 belgen met lijmstokken en slagnetten er op uit om wilde zangvogels te vangen voor de kooi en voor de konsumptie. Vermomd als een reusachtige tjiftjaf vliegt Lambiek rond (dankzij een motertje van professor Barnabas)en trekt ten strijde tegen de vogelvangers. Jeroen helpt uiteraard ijverig mee, en mompelt op een gegeven moment: "Wordt toch ernstig met vogelvangst ... verstoort biologisch evenwicht". Een gewetenloze vogelvanger wordt door hem uitgemaakt voor 'Vogel-Herodes'.

Flash Gordon van Alex Raymond verschijnt in afleveringen van 3 pagina's in het nieuwe Engelse underground stripblad CYCLOPS. Gestart wordt met een herdruk van Flash's avonturen in het ijs-rijk Frigia die in 1939 werden getekend. Abonnement: 12 nummers voor 30/-; 32 St. Petersburgh Place, London W2.

STRIPBOETIEK IN ANTWERPEN

Belgisch Stripschap-lid Karel Driesen heeft begin oktober de stripboetiek "Suske en Wiske" geopend in de Duinstraat 107 in Antwerpen. Karel Driesen wil d.m.v. zijn winkeltje nederlandse en belgische "strippers" de kans geven hun verzamelingen kompleet te maken, en dat tegen redelijke prijzen.
Na stripantikwariaat Lambiek en stripwinkel Sidonia in ons landje, nu "Suske en Wiske" bij onze zuiderburen. Heeft er nog iemand zin om een stripboetiek "Jeroen" te beginnen?

STRIP-BIBLIOTHEEK "DE STRIPPOTEEK"

Drie jonge Stripschriftlezers: Paul Cohen, Miranda en Rogier Rümke (resp. 12, 13 en 15 jaar) hebben in Amsterdam een strip-bibliotheek op poten gezet, die de naam "de Strippoteek" heeft gekregen.
De zolder bij Paul thuis, aan de Schubertstraat 62, is ingericht als bibliotheek en herbergt onder meer verhalen van Suske en Wiske, Lucky Luke, Asterix, Nero, Guus Slim, Kuifje, Tom Poes, Robbedoes, Guust. Voor het lenen van een strip betaalt men 20 cent per week. De leden van de bibliotheek - kosten ƒ 4. - per kwartaal - mogen vier strips tegelijk in hun bezit hebben. Thee met koekjes gratis.

We vinden dit een erg leuk initiatief en wensen de drie jeugdige "Strippoteek"-oprichters veel sukses!

De leeftijd van de bezoekers varieert van ongeveer 8 tot 15 jaar. De "Strippoteek" is geopend op woensdagmiddag van 3 tot 5 en op zaterdagmiddag van 2 tot 5 uur.

Bij uitgeverij Souvenir Press in Engeland is het boekje My God verschenen, dat geheel bestaat uit cartoons van Mel Calman waarin Onze Lieve Heer de hoofdrol speelt. Vier ervan hebben op de voorpagina van de Sunday Times gestaan, maar de krant kreeg zoveel negatieve reakties dat men er maar mee stopte. De uitgever Ernest Hecht heeft op zijn reeds verzonden recensie-exemplaren ook al enkele brieven gehad. Een geestelijke schreef: "God kan er misschien wel om lachen, maar ik niet."
Omstreeks Kerstmis verschijnt dit boekje in nederlandse vertaling bij Bruna. Het gaat heten Goeie God; de prijs zal ƒ 3,50 bedragen.

Bij de Duitse Fischer Bücherei is verschenen: 'Comics' door Günter Metken. Geïllustreerd overzicht en analyse van de internationale strip. Fischer pocket nr. 1120, prijs DM 3.80.

De eerste twee nederlandse Peanuts-pockets zijn onlangs in de Zwarte Beertjes-reeks verschenen. Het zijn "Niemand is volmaakt" en "Een maaltje Peanuts" (nr. 1409 resp. 1410). Overigens was het vorige maand 20 jaar geleden dat de strip De Peanuts voor de eerste keer verscheen in een achttal amerikaanse kranten. Vandaag de dag verschijnt deze strip dagelijks 1500 keer in 14 talen en wordt door ongeveer 200 miljoen mensen gelezen.
Eind vorig jaar begonnen in amerika de filmvoorstellingen van "Charlie Brown en zijn vrienden": in een bioskoop in New York die 5000 zitplaatsen telt, zijn de voorstellingen zeven tot acht weken van te voren uitverkocht! Tijdens de Boekenmarkt in de RAI is deze film voor de eerste keer in nederland vertoond: waarschijnlijk zal hij nog dit jaar in ons land in roulatie komen.

Het allereerste plaatje uit het allereerste Kappie-verhaal "De vreemde zeerovers"

1.

Chief characters:

CAPPY - bold, fearless, adventurous.
MATE - chicken hearted, windy.
CHIEFY - game for anything, as long ther's a chance to fiddle with engines.
(Voorwoord Engelstalige uitgave "Kappie en de zeemonsters")

KAPPIE
OF DE ONTMASKERING VAN HET ONBENUL

Tom Poes, Panda, Hollewijn en Kappie zijn vier Toonder kreaties, die evidente overeenkomsten vertonen. Onvermijdelijk immers dringen zich bij het lezen van Kappie's avonturen vergelijkingen met de jongeheren Poes en Panda en Koning Hollewijn op. Van deze vier is Kappie veruit de minst sympathieke. We zullen zien waarom.
In het allereerste verhaal (De vreemde zeerovers), waarin vanaf een basis in de Stille Zuidzee een aantal ondergedoken Nazi's schepen roven en de bemanningen gevangen houden, speelt Kappie een solitaire heldenrol. De Maat en de Meester fungeren nog slechts als "aangevers".

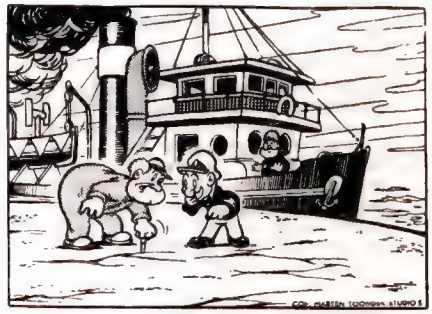

Kappie's schip de Kraak (De drijvende schotels)

Al in het tweede verhaal (Het neveleiland) begint de twee-eenheid Kappie/de Maat vastere vormen aan te nemen. Kappie ontpopt zich definitief als iemand voor wie geld uiterst belangrijk is en de karaktereigenschappen van de Maat blijken reeds van invloed op hun onderlinge relatie te zijn. Kappie draagt hier voor het

De Maat, gelukkig met zijn prentbriefkaarten en zijn koekoeksklokken (De vliegende Hollander)

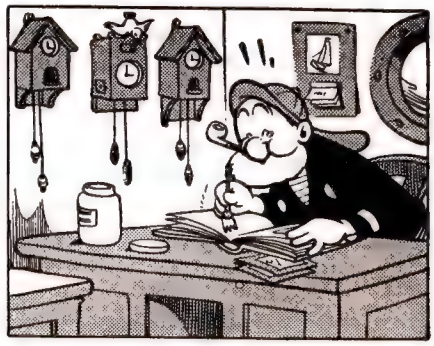

eerst een vlinderdasje, dat hij nadien nooit meer af zal doen.
Het voornaamste thema in de Kappie verhalen is de konstante bedreiging van het bestaande ("Het Goede") door invloeden van buiten ("Het Kwade"). Veelal zijn het kriminele of a-sociale elementen, die er in georganiseerd verband op uit zijn de wereld te veroveren of zich te verrijken.

2.

Voor Kappie - bij de burgerlijke stand in Lutjewier bekend als Anne Wobbe - vormt de bestaande maatschappij geen enkel probleem; hij aanvaardt deze zonder voorbehoud. Zonder zich dat ook maar een ogenblik bewust te zijn, is hij een konformist van het zuiverste water. Hij wordt dan ook niet gehinderd door morele bezwaren om, als de bestaande orde bedreigd wordt, in aktie te komen. Daarbij vergemakkelijkt het externe karakter van de bedreigingen zijn denken over "Het Goede" en "Het Kwade";immers wat zich buiten de bestaande maatschappij ophoudt, is alleen daardoor al verdacht.
Dat hij overigens een flinke interne ruggesteun ondervindt van zijn geld-

Signor Rivaldi, verrukt over de aanblik van goud, in "Het Goudschip Poolster"

zucht is hem eigenlijk niet kwalijk te nemen. Tenslotte vormt het winstbejag de motor van het bestaande maatschappelijk systeem. Kappie's achterdocht als hij een opdracht kan krijgen waaraan een luchtje zit, is snel verdwenen als er met de geldbuidel gerammeld wordt. "Als het goed geld opbrengt, ben ik je man", is het argument waarmee hij eventuele eigen twijfels onder tafel werkt. Of er voor deze soms afstotende geldzucht verzachtende omstandigheden aan te voeren zijn - de zorg voor een groot gezin, een zieke vrouw, of iets dergelijks - blijft de lezer onbekend. Ook blijkt nergens dat hij met zijn geldschraperij een konkreet doel (zoals een eigen rederij) nastreeft. Slechts een enkele maal - bijvoorbeeld in "De Mataraschat", waarin Kappie een droogdokrekening voor de Kraak moet beta-

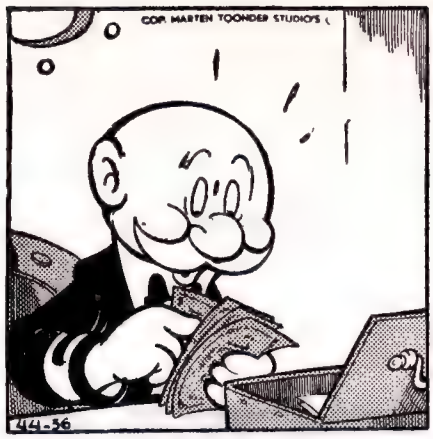

Een geliefde bezigheid van Kappie (De smokkelkoning)

len - blijkt dat hij kapitaal nodig heeft om zijn bedrijf voort te zetten. We moeten daarom konkluderen dat zijn allesoverheersende belangstelling voor geld niet verder gaat dan het geld zelf. Kapitaalvorming om de kapitaalvorming dus.
Alleen een psycho-analyse zou iets kunnen blootleggen van Kappie's innerlijke drijfveren, maar het is misschien niet te gewaagd om zijn geldzucht te zien als een substituut voor het ontbreken van andere - menselijker - zaken. Zijn relatie tot zijn opdrachtgevers blijft steeds strikt formeel en zakelijk, zelfs als het oude bekenden als signor Rivaldi of baron Bracsandt betreft. Zijn relatie tot zijn personeel is paternalistisch. Vrienden heeft Kappie niet. Uitspattingen die men gewoonlijk aan het zeemansleven verbindt, zijn hem vreemd: alkohol en vrouwen interesseren hem niet.
Zoals vele brave burgers blijft Kappie in feite een wazige figuur. Werkelijk kennen doen we hem eigenlijk niet. Zijn emoties - als hij die heeft - blijven verborgen achter een gordijn van pedanterie, dat door de oppervlakkige lezer voor onverschrokkenheid wordt versleten.

De Maat - matig met drank - in wat benarde omstandigheden ... (De Mataraschat)

Kappie's normbesef wordt bepaald door de bestaande burgermansmaatschappij waarin orde en plicht uiterst belangrijke zaken zijn. Het is daarom niet verwonderlijk dat Kappie er zijn ondergeschikten op wijst dat zij "de boel netjes moeten achterlaten", want tenslotte "orde moet er zijn".
In "De Kletzkische vlam" steunt hij de legitieme prins Kletzky tegen opposant graaf Bandelos.
Alweer konformeert hij zich zonder aarzelen aan de bestaande orde - in casu de Kletzkymonarchie - zonder zich in de achtergronden te verdiepen.
In zijn verhouding tot zijn ondergeschikten toont Kappie zich het prototype van de paternalistische werkgever. Zeker, onhebbelijk is hij niet, maar hij verwacht dat zijn orders

De Meester met zijn zendapparatuur in "Het geheim van El Quakl"

onvoorwaardelijk uitgevoerd zullen worden, zonder tegenspraak van "de jongs".
De relatie werkgever-werknemer vat Kappie op als een vader-kind verhouding. Hij vindt het vanzelfsprekend om zich toevallige baten toe te eigenen. Zo presteert hij het in "De grijpvogel" de toevallig gevonden grijpvogel tegen een forse prijs aan een cirkus te verkopen en de bemanning daarna te "trakteren" op een bezoek aan dat cirkus.
(Misschien moeten we alweer zeggen dat Kappie eigenlijk geen bewuste opvatting over het ondernemerschap

heeft. maar dat hij zich eenvoudigweg geen andere maatschappelijke verhouding kan voorstellen).
Het kan geen toeval zijn dat Tom Poes. zowel als Panda en Kappie ook fysiek nietige figuren zijn. Hun beperktheid van geest zou in een groot lichaam nog meer opvallen. Tom Poes en Panda kennen we uitsluitend in hun letterlijke naaktheid: zij demonstreren hiermee als het ware hun onschuld. Bij Kappie is maar tot op zekere hoogte sprake van onschuld. Als ondernemer profiteert hij meer van het bestaande systeem dan de jongeheren Poes en Panda. Kappie draagt daarom ook altijd een - zijn onbenulligheid bedekkend - uniform, symbool van het traditionele Gezag.

3

De Maat (bij de burgerlijke stand ingeschreven als Tjeerd Duizendschoon) mag in edukatie Kappie's mindere zijn (hij spreekt bijvoorbeeld geen vreemde talen), daar staat tegenover dat zijn intuïtie, zich manifesterend in stekende eksterogen als er "narigheid" dreigt, hem vaak te hulp komt. De meest opvallende karaktertrek van de Maat is zijn emotionaliteit. Eigenlijk is hij veel te gevoelig voor het ruwe zeemansberoep. Die emotionaliteit is Kappie doorlopend een doorn in het oog ("zit toch niet te mekkeren, klont") en het zal wel aan de Maat's vakkennis - hij is tenslotte al meer dan 35 jaar eerste stuurman - liggen, dat Kappie nooit heeft overwogen hem te ontslaan.
De Maat is een nog "onbedorven" mens, nog weinig verpest door de industriële massamaatschappij. Hij schaamt zich er in het geheel niet voor zijn emoties de vrije loop te laten.

KAPPIE EN FLITS

Op 5 mei 1959 verscheen ten behoeve van de Europese Gemeenschap een schooluitgave van het Algemeen Dagblad. Deze uitgave werd in een oplaag van ongeveer 300.000 exemplaren op allerlei scholen verspreid. Er stond o.a. een strip van drie afleveringen in. die de titel 'Kappie en Flits naar Venus' draagt. Kappie krijgt hierin bezoek van Flits Gordon, wiens strip destijds boven die van Kappie stond in het Algemeen-Dagblad.
1959 is natuurlijk al erg lang geleden en noch het Algemeen Dagblad noch de Toonder Studio's konden ons vertellen of de strip speciaal voor deze gelegenheid getekend werd. of dat hij door een zeer geraffineerde montage tot stand is gekomen. Enfin. misschien kan een van de lezers er zijn of haar Flitsend lichtje over laten schijnen.

KAPPIE EN FLITS NAAR VENUS

DE SLEEPBOOT KRAAK lag aan de kade in Lutjewier. Kappie, de gezagvoerder, hing wat gemelijk over de reling. Hij had geen sleep en voor zijn zuinige zieltje was het maar zonde om zijn nijvere schip zo renteloos te laten liggen. Daardoor keek hij met meer dan normale belangstelling naar de figuur, die op de kade aan kwam lopen. Hij kende die man. Het was ene Flits Gordon, zijn bovenbuurman in de serie strips van het Algemeen Dagblad. Flits droeg een vreemd apparaat op de rug en voerde aan de rechterhand een bevallige jongedame mee: zijn Dale. De ruimtereiziger bleef bij de sleepboot staan en riep: „Haai, Kappie". „Die haai begrijp ik niet", zei Kappie, „maar verder ben je welkom". „Haai, dat zeggen de Amerikanen als ze een bekende tegenkomen", verduidelijkte Dale, en Flits sprong, ondanks zijn zware last, lenig aan boord. Kappie keek een beetje wantrouwig naar het vreemde apparaat en Flits zei: „Da's een kernreactor, die bouwen we in de Kraak, dan ga je veel harder en kun je nog vliegen op de koop toe".

„ZO", zei Kappie, „dat is dan mooi, maar waar is de schurk uit dit verhaal?" „Dat ben ik" zei Flits, „Ik ben Flits niet, maar een vermomde naarling van Venus, die met jouw Kraak wil gaan vliegen". „O," zei Kappie. Veel meer zei hij niet, want Flits balde de stalen vuist. „Wat doe je nou", wilde Kappie vragen, toen hij dat ballen zag, maar Flits sloeg die vraag retour aan afzender, voordat hij gesteld was en Kappie ging knock-out. „Oh, Flits.." kreet Dale, die ook niet wist, dat Flits Flits niet was. Maar Flits stelde haar gerust met de glibberige opmerking, dat Kappie beledigende opmerkingen aan haar adres had gemaakt en dat hij haar verdedigd had. Dale ging toen liggen zonnebaden en Flits monteerde rap de kernreactor achter de Kraak. Hij nam het roer en het schip steeg zoemend op, richting Venus.

KAPPIE werd wakker. „Sakkerloot", mompelde hij, „ik heb me daar ja een satelliet op mijn hoofd" en hij betastte de pijnlijke bult. Tot zijn schrik zag hij de Kraak met grote snelheid op Venus afstuiven. „Als dat maar geen aanvaring wordt...." dacht hij en ergens hoorde hij Dale angstig piepen: „Flits, jongen pas toch op...." Maar jawel hoor, het was al te laat....Met een reuze klap sloeg de Kraak tegen Venus op. De vonken sloegen er af. Er volgde een geweldige explosie en de opvarenden van de Kraak werden de ruimte ingeslingerd. „Sakkerloot," dacht Kappie, „die sufferd van een Flits kent z'n binnenaanvaringsreglement niet...." en hij verloor het aloude bewustzijn.

Kappie kwam weer bij, toen hij met een smak naast zijn bed belandde. „Tsjonge," zei hij, „daar heb ik me ja alles gedroomd". Hij greep naar het kopje thee, dat hem door de patrijspoort werd aangereikt, en zijn ogen rolden bijna uit zijn hoofd, toen hij achter dat kopje thee het gezicht van Dale zag....

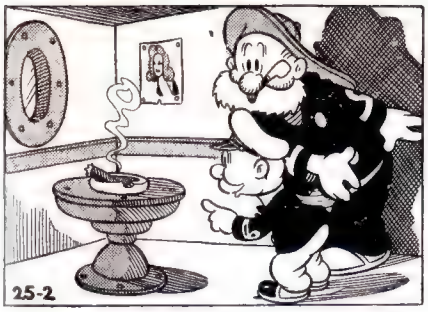

Kappie en de Maat in "Het neveleiland" (2e verhaal)

Daarnaast kan hij buitengewoon plezier beleven aan het ludiek bezig zijn; het repareren van zijn koekoeksklokken en het inplakken van zijn prentbriefkaarten. Ook van tabak en alkohol weet hij - vrijwel altijd met mate - te genieten.
De meest sympathieke karaktereigenschap van de Maat is zijn vermogen tot kontemplatie, het zich in deze jachtige tijd de moeite nemen om het Leven te overdenken.

4

Kort kunnen we zijn over de Meester. Eerst na ongeveer vijftig avonturen begint men hem op te merken, maar dan nog is zijn aanwezigheid niet werkelijk bepalend voor de gang van zaken.
De Meester kan beschouwd worden als de verpersoonlijking van de produktiefaktor techniek. Hoewel er vooralsnog geen sprake is van een doorslaggevende betekenis van deze faktor, wordt de plaats die de Meester inneemt wel steeds belangrijker. In "De vertraagde massa" bijvoorbeeld zegt de Meester als Kappie de snelheid wil opvoeren: "Dit gehele gedoe is technisch onverantwoord", maar er wordt niet naar hem geluisterd.
Dat in de toekomst Kappie en de Maat zich zullen schikken naar de eisen van de techniek is niet onmogelijk. Tenslotte hebben de technokraten de toekomst.

Hans Ramaer.

Geld!!! ... en vlinderdasje
(Het neveleiland)

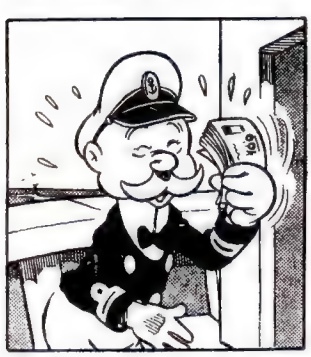

KAPPIE BIBLIOGRAFIE - KAPPIE BIBLIOGRAFIE - KAPPIE BIBLIOGRAFIE - KAPPIE BIBLIOGRAFIE - KAPPIE BIBLIOGRAFIE - KAPPIE BIBLIOGRAFIE

| | | |

Dit najaar bij Van Gennep:

DE AVONTUREN VAN PHOEBE ZEIT-GEIST

De al bijna klassieke comic van Michael O'Donoghue en Frank Springer, voor het eerst verschenen in „Evergreen Review" een jaar of wat geleden, nu in het Nederlands en in vierkleurendruk. Een must. *f* 12,50 (groot formaat)

VADER & ZOON

De veelbesproken (en in „Stripschrift" al eerder aangekondigde) Parool-strips (54 stuks) van Peter van Straaten, nu in een oblong-boek; *f* 5,90
Bij de strip- en boekwinkels of direct van
Uitgeverij en Boekhandel Van Gennep
Nes 128, Amsterdam
door storting van boekprijs + *f* 0,60 (porto) met vermelding van titel(s) op postgiro 1744400 of gem. giro G 11950 t.n.v. Boekhandel Van Gennep

Bij Ulysses verkrijgbaar:

Krazy Kat / Loane Sloane / Et on tuera tous les affreux / Saga de Xam / Xiris / Coll. Works of Dick Tracy* / Valentina / Little King* / Little Nemo / Peanuts / Pogo / Flash Gordon / Headcomix / Fritz the Cat / Popeye / Incredible Upside Downs / Tarzan / Bicot / Bulletje en Bonestaak vol. 3 + 4 / Phoebe Zeitgeist ned. vert. / Prince Valiant*
* Verschijnt binnenkort

NIEUWE BOMMEL:

Een eenvoudige doch voedzame maaltijd ca. *f* 8,50

BOEKHANDEL ULYSSES

Denneweg 69a, Den Haag, Telefoon (070) 113949

NU EENS EVEN EEN ANDER ADVERTENTIETJE

Je hebt al zo lang langs willen komen, doe het nu eens!

Als speciale stripstunt t/m 31 december 10% korting
Bovendien bij besteding van *f* 25,— één strip (geen antieke) gratis
Helft van de treinreis naar Rotterdam wordt ook vergoed bij aankoop die redelijk overeenstemt met mijn winst; eerlijk is toch eerlijk
De prijzen van alle antieke strips kelderen nog steeds
Waar wacht je nu nog op?
Verder momenteel over de 150 verschillende Tom Poes-titels aanwezig
Titellijst is in voorbereiding
Underground van jaren terug hebben we ook nog

BOEKHANDEL DE KOFF

Goudserijweg 188a - Rotterdam - Telefoon (010) 11 92 85

DE BESTE STRIPS ALTIJD IN VOORRAAD BIJ BOEKHANDEL

ILA

EN STATIONSBOEKHANDEL

bruna

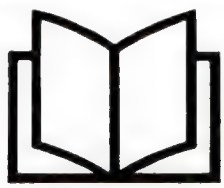

DUS IN MEER DAN 100 FILIALEN VAN BRUNA N.V. IN NEDERLAND

mededelingen

LIDMAATSCHAP: ƒ 18, -- per kalenderjaar; desgewenst ƒ 1, 50 minder voor iedere verstreken maand, b.v.1 november tot 31 december ƒ 3, --, en alléén december ƒ 1, 50.
Als lid ontvangt u naast Stripschrift een stripmaatschapskaart, die u toegang verleent tot Stripschapsbijeenkomsten, verder een adressenlijst van leden en mededelingen betreffende Stripschapsaktiviteiten. Beeindiging lidmaatschap uiterlijk 15 december.

OUDE NUMMERS STRIPSCHRIFT: nog verkrijgbaar de nummers 3 en 7, te bestellen à ƒ 2, 25 bij de penningmeester van Het Stripschap; en alle nummers vanaf 8/9, tegen dezelfde prijs te bestellen bij Drukkerij Levisson, Rijswijk (ZH), giro 15412.

TOM POES DISCOBOEK: voor leden gereduceerde prijs van ƒ 8, 50.

STRIPPLAKBOEKJES: formaat 15 x 30 cm, 64 pagina's, vijf voor ƒ 3, -, alleen voor leden.

Nieuwe aanbiedingen zijn in voorbereiding.

Betalingen op giro 1513000 t.n.v. de penningmeester van Het Stripschap, Eeldersingel 2, Groningen.

ruilrubriek

Iedereen die Stripschrift leest, kan adverteren in de ruilrubriek!

Eén advertentie kost voor de leden van Het Stripschap ƒ 2, 75, voor niet-leden ƒ 4, 00.
Maak het juiste bedrag over op giro 15412 t.n.v. Drukkerij Levisson, De Bruyn Kopsstraat 10 in Rijswijk (ZH) en schrijf de tekst van de advertentie op de achterkant van de girokaart. De advertentie mag - inclusief naam, adres en telefoonnummer - niet meer dan 40 woorden bevatten.

Aangeboden:

Willy Weetal, Kitty Muis, Prins Valiant, Fik en Fok, Kick Wilstra (1 en 3), de Onbekende Stille, Kappie (en de spooksteen), De Blauwe Sperwer, Davy Crockett, Panda (Het Ding, De Meestermagiër), Oude Bessie. Ook enkele Sjorsverhalen te koop of te ruil.

Gevraagd:

Alle soorten Sjorsverhalen (Branner en Frans Piët), oude jaargangen Sjorsweekblad en De Humorist: Monki; Smidje Verholen.

Jan Willem van Besouw
Unescoplantsoen 9, Heerlen
tel. (045) 213780

Aangeboden:

Goed ruilmateriaal o.a. Tom Poes, Suske en Wiske (o.a. blauwe albums. Bokkerijders)

Gevraagd:

Robbedoes, band 1 t/m 40; Kuifje, band 1 t/m 30; Jan Kordaat I; De blanke neger; Sjors album 1 t/m 4.

E. Böckling
Leliestraat 16, Zevenhuizen (ZH)

Te koop:

Bommel krantenknipsels zonder kopieën: Gaat het overdoen ƒ 35, -; Argwaners ƒ 35, -; Mom Bakkesz ƒ 40, -; Iksel ƒ 52, -; Wezelkennis ƒ 35, -; en Donald Duckknipsels: Weerkristal ƒ 5, -; Rappe Ratsers ƒ 6, -; R.V.B. ƒ 6, -; Liplaf ƒ 6, -; Groene mannetjes ƒ 7, -; Tegendeler ƒ 8, -.
Iets afdingen mogelijk, geen portikosten.

E. van Ittersum
Th. Schwenckestraat 26, Den Haag

Te koop gevraagd:

Eric-deeltjes (Nld) nrs. 21, 23, 30, 31, 32, 35, 36, 37, 47

W.J. Slierendracht
St. Aldegondestraat 12, Delft

Gevraagd:

Lex Brand: Buffalo Bill; De Kat; De Moker; Dick Bos; Helse Patrouille; Bob Crack; Charlie Chan; Tarzan; Texas Ranger Serie; Frank Wild; Panter Serie; Wolven Reeks; Wolven Serie; Spot Morton; Pimpernel (Ster serie); Wild Westserie; Episode Editie; De Groene Straal. Prima ruilmateriaal voorhanden.

Klaas Vanderspoel
Postbus 545, Groningen

Aangeboden koop/ruil:

Eric 31, 34, 35, 38, 39, 40, 42, 43, 44, 46, 47, 49, 50, 52

Gevraagd:

Ouwe Niek 2, 6; Eric 22, 23, 25, 28, 36; Donald Duck Weekblad 1954-1967

H. Wassington
Van Maurik Broekmanstraat 11'', Amsterdam
tel. (020) 171332

Te koop aangeboden:

Superfilm, Talisman, Laarzenreuzen, enz. 10-tallen Wiskes, Koning drinkt Bibbergoud, enz. Rob's. Aram, Oom Wim, Columbus Spring (1, 5, 6), Devil, Eric, Mickey.

Te ruil:

Honderden Duck's ('54, '55, enz.)

David Berm
Paetsstraat 15-B, Rotterdam
tel. (010) 243459

Aangeboden:

Steve Drake nrs. 1 en 2, Eric de Noorman nr. V, Kapitein Rob nrs. 1, 3, 4, 7, 8, 14, 15, 17, 18 (eventueel ook andere nrs.); Suske en Wiske nr. 75

Gevraagd:

Oude nrs. van het weekblad "Sjors" met de strip "Olaf Noord" (vanaf ca. 1953)

E.A. Agterof
Westeinde 76, Zevenaar.

Aangeboden:

Nederlandse Eric's: 1, 3, 12, 31, 52; Vlaamse Eric's: 9 en 16

Gevraagd:

Nederlandse Eric's: 8 en 14, en knipsels na 52

J.A. Henry
Zonnebloemstraat 11c,
Katwijk a/d Rijn
tel. (01718) 71688

Gevraagd:

Weekblad Kuifje: 1e jrg. 10; 6e jrg. 37, 38, 39, 43, 44; 7e jrg. 10, 16; 13e jrg. 12-23, 44, 53; 14e jrg. 17, 24-52; 16e jrg. 12, 24, 25.

Aangeboden:

Kuifje, Robbedoes.

Mike van der Veer
Valeriaanstraat 130, Soest
tel. (02155) 7723

Gevraagd:

Suskes, Nero's.

Te ruil:

Chlorophyl, Bruintje Beer, Lucky Luke, Nero, Cham, T.P.: grootgroeiers; Stripschrift nos. 3, 4/5, 7 e.a.

Ubald Seveke
Strandvliet 14, Amstelveen
tel. (020) 418131

Aangeboden:

Piloot Storm, dl. 1: Kick Wilstra 1 en 3; Eric 9; Akim 3; Het 9e kasteel.

Gevraagd:

Paulus stripboekjes dl. 1, verder dl. 7 e.v.; eventueel ruilen.

W. Burgers
Stationsstraat 16, Zaandam
tel. (020) 60714

KAPPIE
en de geheimzinnige
LADING

stripschrift

NR 23

PRIJS FL 2,25/35 F

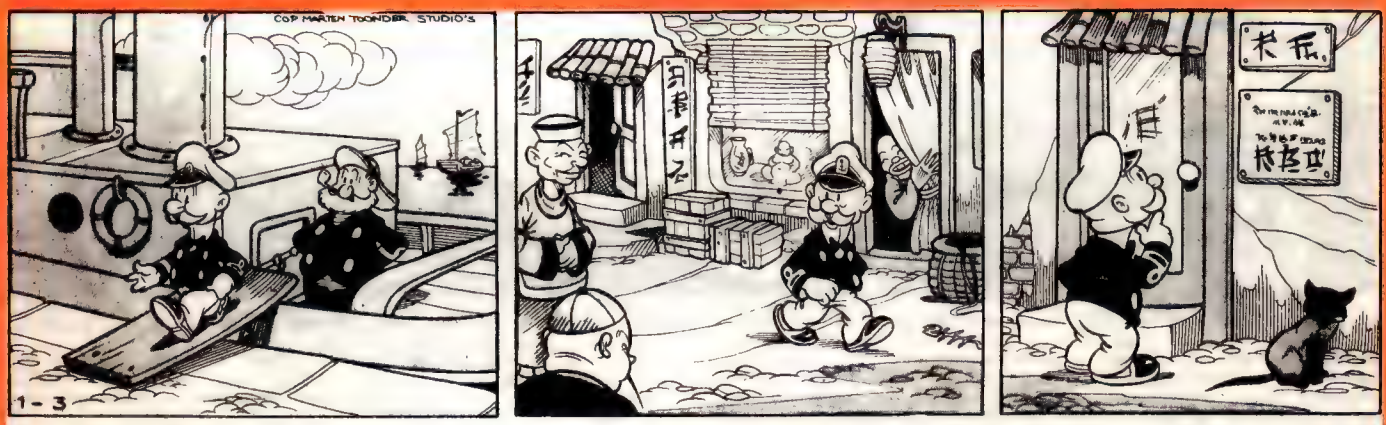

Na een klein droogdok naar China gesleept te hebben, waren Kappie en de Maat in Hongkong terecht gekomen
„Nou m'n jong, het is voor het eerst dat ik in China ben," zei Kappie, „en ik ga maar eens een zetje aan de wal kijken, dan zal ik meteen zien of ik een vrachtje kan krijgen!"
Dus stapte Kappie de loopplank af en kwam terecht in de havenwijken. „Tjonge, tjonge," mompelde hij, „d'r is hier een bult te zien..... wat een raar gedoe. Hoe vind ik hier ooit een vrachtkantoor! Allemaal Chinese letters..... wacht! Daar staat iets in het Engels, dat kan ik wel lezen..... „Vrachtkantoor, Zon van het midden", Mr Lei Sie, agent. Dat zou wel wat kunnen zijn!"

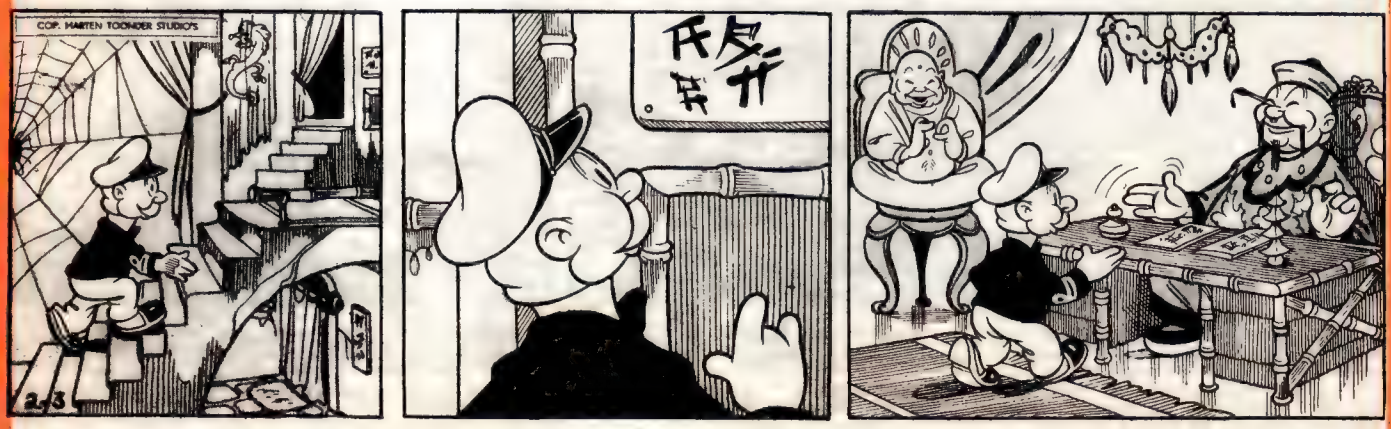

Kappie klom een oude vervallen trap op en stond toen voor een deur, waar op een bord was te lezen: Na drie keer geklopt te hebben, kan men door deze deur toegang tot de nederige vertrekken van Lei Sie verkrijgen.
„Ik weet toch niet of ik hier wel goed terecht ben! En het ruikt hier zo vreemd naar kruiden..... Sambal, of hoe dat goedje heet..... Maar ja, laat ik het maar eens proberen!" Kappie klopte drie keer en deed toen de deur voorzichtig open. De geuren, die hem tegemoet kwamen, waren nog heviger dan daar straks en midden in die geuren en een grote massa rommel, zat een deftige dikke Chinees tevreden te glimlachen.

(Wordt vervolgd)

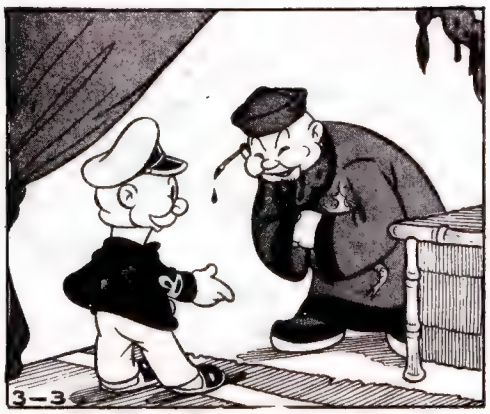

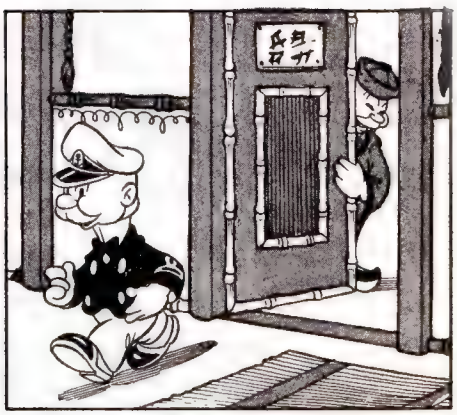

„Ik ben eh..... de gezagvoerder van de goede sleepboot „Kraak", zei Kappie beleefd, hebt u soms een vracht of een sleepje voor mij? Bent u....."

„Mijn verachtelijke naam is Lei Sie!" zei de Chinees en maakte een diepe buiging. „Ik ben de nietswaardige zoon van verheven voorvaderen! Uw vriendelijk en schoon gelaat verlicht mijn onwaardig vertrek en uw wijze woorden zijn balsem voor mijn bekommerd gemoed! Mogen uw snorren zo lang worden tot zij de grond bereiken!"

Kappie keek de Chinees onthutst aan en stotterde: „Maar..... eh..... ik..... eh..... maar....." Voor hij echter een zin kon vormen ging Lei Sie weer verder:

„Uw woorden maken klankvolle gongslag en in mijn nederige brein. Mogen mijn bedienden enige kisten parelrijst naar uw zeekasteel brengen? Mijn dankbaarheid zal in het licht uwer ogen kaatsen!"

Lei Sie stond handenwringend voor Kappie en Kappie zei: „Goed, de „Kraak" ligt aan de Tau-kade, aanlegsteiger 17."

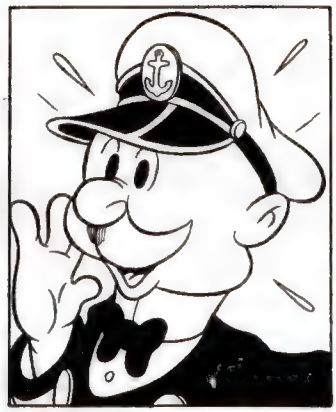

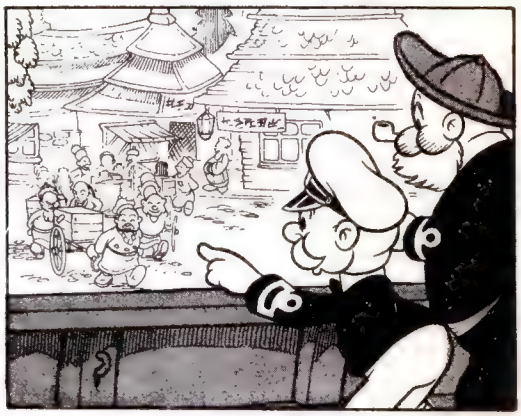

Zo liep Kappie weer door de havenbuurten naar de „Kraak". De Maat stond hem op te wachten en Kappie vertelde hem van de kisten rijst, die ze als vracht zouden krijgen. „Maar die meneer Lei Sie," vertelde Kappie erbij, „was een vreemde signeur, Maat! Hij zei me dat ik zijn vertrek verlichtte en dat m'n snorren de grond moesten bereiken en nog iets van licht kaatsen..... Ik weet het niet precies meer....."

„Hm, het lijkt me niks!" zei de Maat. „Loopt op ongelukken uit, wat ik u voorspel. Snorren tot de grond en lichtkaatsen! Daar zit vast iets achter!"

„Ach kom!" zei Kappie monter. „Dat denk ik niet. En dat vrachtje zullen we best krijgen! Kijk, daar in de verte komen ze al. Met Mr. Lei Sie er achteraan. Wat heb ik je gezegd, m'n jong! Een pracht-vrachtje!"

„Kan wel zijn," zei de Maat somber, „maar ik heb nog nooit gehoord van rijst! in kisten. Dat behoort in zakken!"

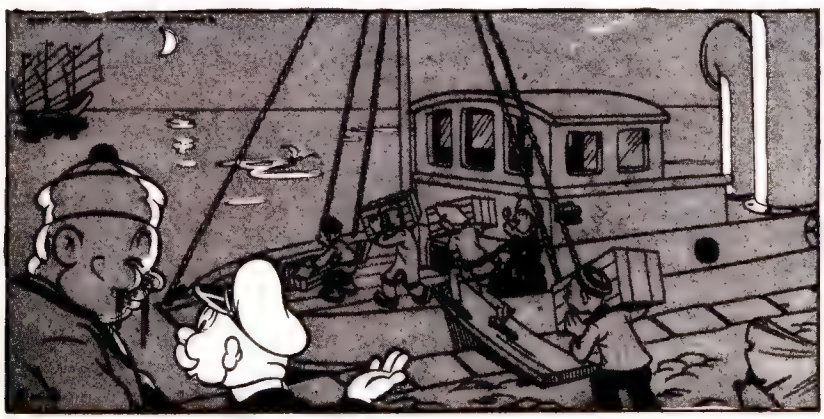

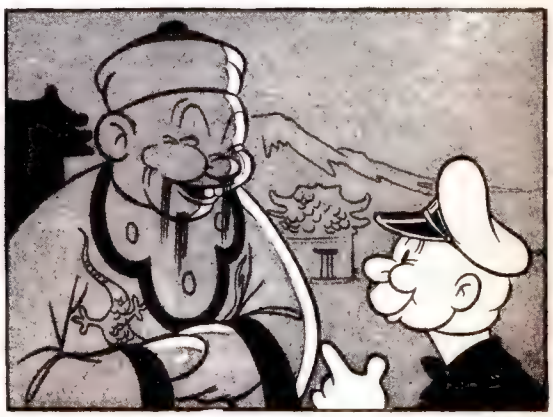

De ene kist na de andere werd nu door de Chinezen aan boord gebracht en de Maat keek wantrouwend toe, terwijl Kappie met Lei Sie stond te praten.

„Welk een schone vulling voor dit machtig zeekasteel!" zei Lei Sie, terwijl hij de kisten nakeek. „Moge uw vaartuig de wateren van de Si-Kiang doorklieven, als een arend de lucht, opdat de lading veilig in Bokking aankomt. Mijn nederig brein twijfelt daar geen tijdswijle aan, gezien de stoere kracht, die uit uwe ogen druipt, gelijk lijnolie uit een vat....."

„Dus die rijst moet naar Bokking?" vroeg Kappie.

„Uw wijsheid is gelijk een klaterende waterval: helder en doorzichtig!" prees Lei Sie. „Hoe goed verstaat u mijn nederige onbelangrijke woorden!"

„Ik zal er voor zorgen dat alles in orde komt!" beloofde Kappie. „Daar kunt u op vertrouwen, meneer Lei Sie!"

(Wordt vervolgd)

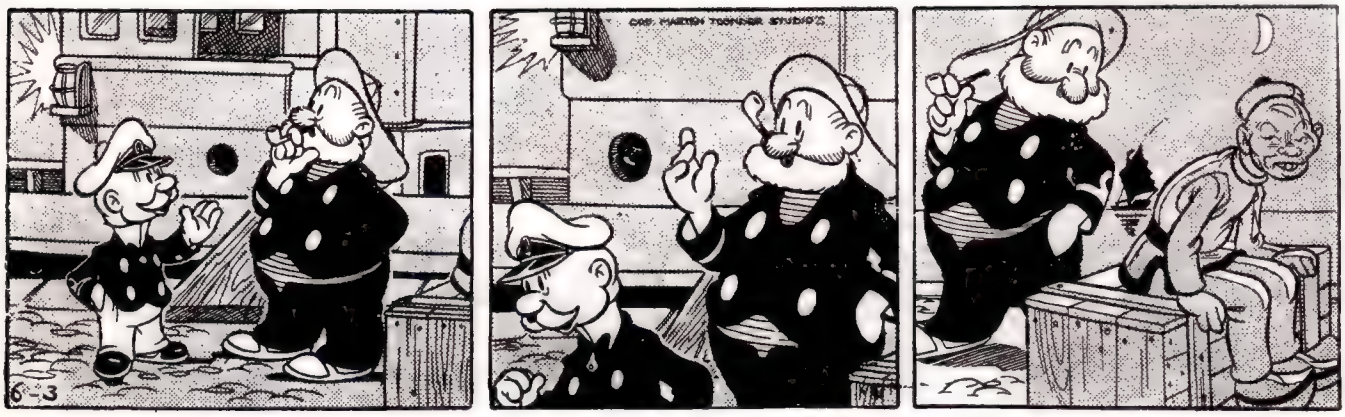

6. Toen de kisten rijst allemaal aan boord van de „Kraak" waren gebracht en Lei Sie afscheid van Kappie had genomen, was het al schemerig geworden. Kappie zei tegen de maat: „Het lijkt mij het beste als we morgenochtend vroeg gaan varen, m'n jong! Met het donker valt het misschien niet mee op zo'n vreemde rivier!"
„Net wat ik dacht", vond de maat. „Niks gedaan allemaal in 't pikkedonker . . . Komen ongelukken van . . . Voel ik aan m'n eksteroog!"
„Goed, m'n jong!" zei Kappie. „Dan ga ik nog even een luchtje scheppen aan de wal . . . even m'n benen strekken, Jij zorgt intussen wel voor de „Kraak". Tot straks!"
Kappie blij fluitend weg en de maat bleef achter. Niet ver van hem vandaan zat een Chinees op een kist. „Wat doet die man daar!" dacht de maat. „Bevalt me niks . . . Ik zal het hem eens gaan vragen!"

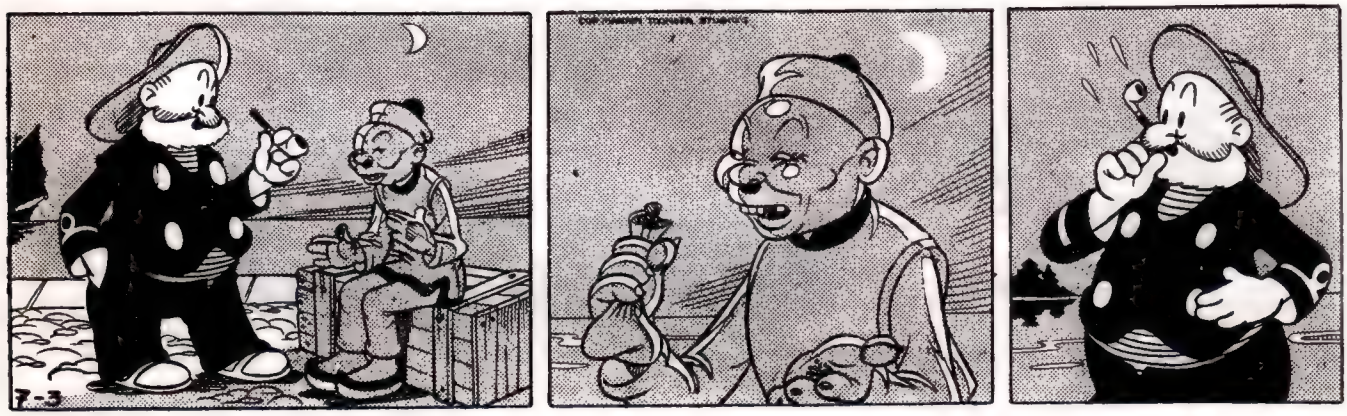

7. De maat ging dus naar de Chinees toe en vroeg: „Wat doe je hier?"
„Dag!" zei de Chinees met een blijde lach. Mooi weel, hé? Ik zitten hiel en lekkel loken!"
„Hè wat?" vroeg de maat ongerust. „Wat is loken?"
„Loken, kijk!" zei de Chinees en hij haalde een pijp en een tabakszakje uit zijn zak. Hij maakte het tabakszakje open doch haalde er geen tabak uit, maar een paar witte korreltjes. „Lekkel, loken", vertelde hij verder. „Mooi dlomen. Wil je luiken?" En hij gaf de maat één van de korreltjes. „Luiken?" vroeg de maat verbaasd. „Luiken aan neus!" zei de Chinees, en hij bracht een korreltje aan z'n eigen neus en snoof heftig. „O", zei de maat en rook nu ook aan het korreltje, dat hij in zijn hand had „Hm, vreemd ruikt dat!" zei hij. „Vreemd?" vroeg de Chinees." Lekkel, heel lekkel!"

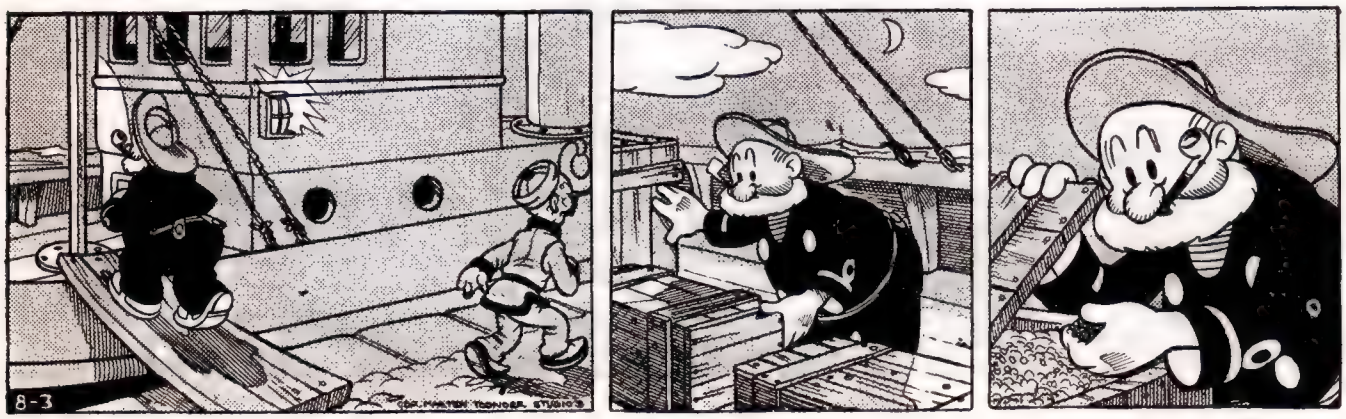

8. „Ik vind er niks aan!" zei de maat, nadat hij aan het witte korreltje van den Chinees geroken had. „Geef mij maar tabak . . . Oude Herenbaai . . ." en hij liep de loopplank op, terwijl de Chinees in de verte verdween.
„Ik zal de kisten eens onderzoeken", dacht de maat. „Ik heb nog nooit gehoord van rijst in kisten . . . Dat behoort in zakken!" Hij schoof er eerst een paar opzij en maakte toen de deksel van één der kisten open en bekeek de inhoud. „Hm, vreemde rijst" mompelde hij. „Ziet er niet uit als rijst . . ."

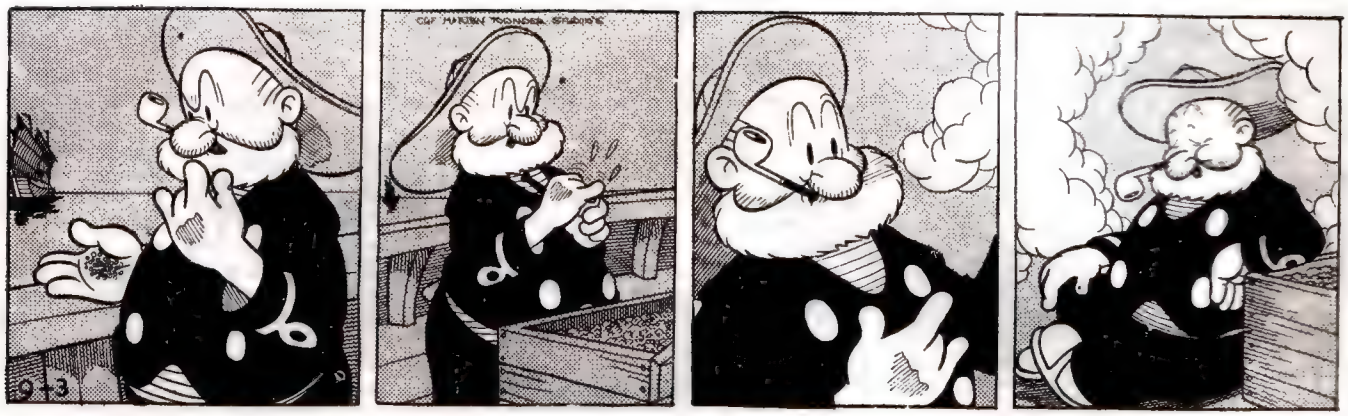

9. De Maat haalde een handjevol van die vreemde rijst uit de kist, bekeek het aandachtig en rook er tenslotte aan. Maar dat is de zelfde lucht als dat éne korreltje van die Chinees! Dat is geen rijst, maar rookwaar! Ik zal het es proberen in mijn pijp.... Hoewel ik het vind stinken...." De Maat deed een paar korreltjes in zijn pijp en stak die toen aan. Hij blies een paar grote rookwolken en zei: „Niet slecht.... niet slecht.... vreemd, maar niet kwaad.... Geen Heerenbaai! Natuurlijk, maar.... hm.... laat me gaan zitten.... mmmm.... Ik word slaperig.... wat smaakt dat goed.... wat word ik blij.... Prettig.... ach, ach.... wat is het leven goed.... Mmm...." Zijn ogen vielen toe en er verscheen een glimlach op het gezicht van de Maat.

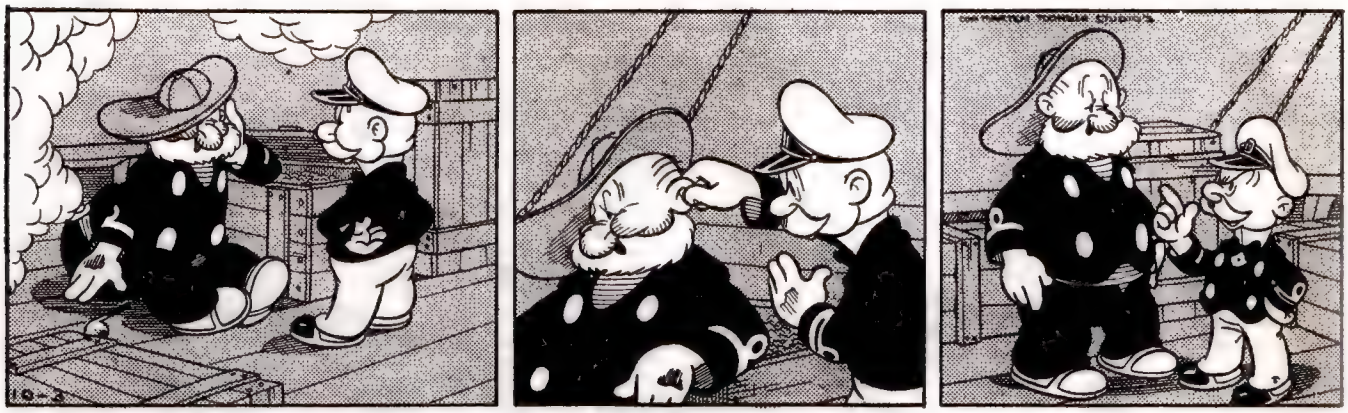

10. En terwijl de Maat daar zo lekker lag te slapen was Kappie van zijn wandelingetje teruggekeerd en vond hem daar.
„Hè, wat is dat!" riep Kappie. „Nu al slapen!" Het is nog te vroeg in de avond. Is dat de manier om op een schip met kostbare lading te passen? Kappie schudde de Maat half wakker.
„Hè....? vroeg de Maat. „Laat me, ik liep in een tuin vol bloesems, roze en wit en er klaterde een waterval.... De maan was rond en geel en er waren zacht-wuivende palmen en een vijver die vol paardebloemen dreef.... de mooiste paardebloemen.... allemaal nadat ik mijn pijpje had gerookt met die korreltjes daar.... ach, ach.... Daar haalt Heerebaai niet bij...."
Kappie keek in de geopende kist, rook aan de pijp van de Maat en riep: „Man, dat is opium! Je hebt opium gerookt! Ze hebben ons kisten met opium meegegeven inplaats van rijst! En dat merk jij niet eens, zo dom ben je!" De Maat knipperde schuldig met z'n ogen en stotterde: „Maar het smaakte best!"

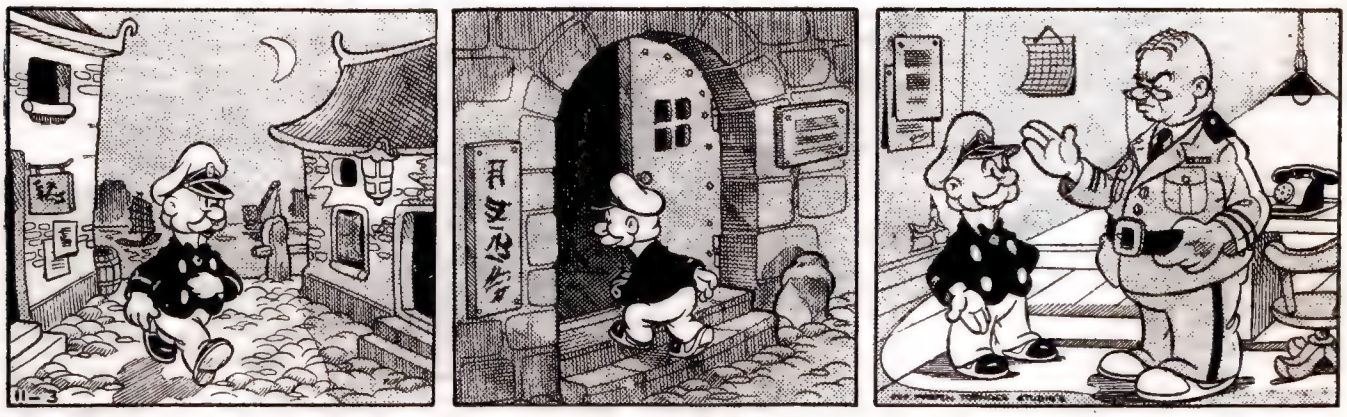

11. Ik moet naar de Commissaris van politie!" zei Kappie streng tegen de Maat." En jij blijft hier en als je het waagt nog meer van dat spul te roken!"

Kappie liep zo vlug als hij kon de havenwijken door naar het politiebureau en meteen werd hij toegelaten bij de Commissaris. Dit was een aardige, virendelijke man, die Kappie rustig liet vertellen. „Het is een oplichter, die Lei Sie met z'n mooie praatjes! In plaats van rijst durft hij mij opium mee te geven! Hij zei trouwens heel rare dingen over mijn baard en een licht, dat kaatste uit mijn druipende ogen, zoiets als lijnolie.... en nog meer van die onzin. Die man moet gepakt worden, Commissaris! Hij is een schurk! Zit ik met een schip vol opium.... Het is een schande!"

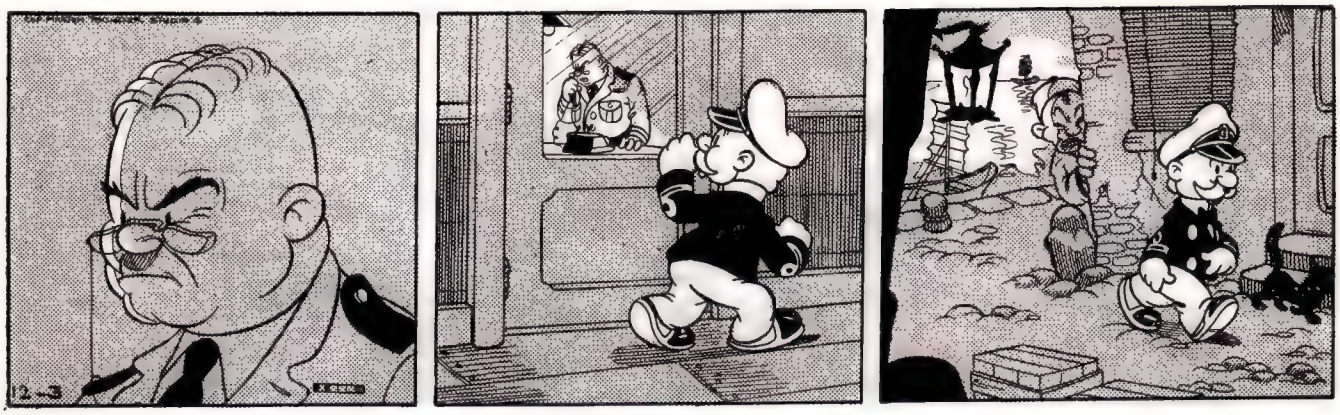

12. De Commissaris was het direct met Kappie eens. „Daar gaan we meteen werk van maken, Kapitein. U heeft ons misschien op het spoor gebracht van een grote smokkelaarsbende en de politie zal U niet dankbaar genoeg kunnen zijn! U zoudt me een groot plezier doen, direct weer naar Uw schip terug te gaan, voordat de bende merkt, dat U met de politie in contact staat!"
„Ja", zei Kappie haastig. „Dat zal ik doen, meneer de politiecommissaris!" en hij liep vlug weg, maar zag nog door het glazen raam van de deur, dat de Commissaris al aan het opbellen was. „Daar wordt haast achter gezet!" mompelde hij voldaan. Maar toen Kappie door de havenwijken liep, op weg naar de „Kraak", merkte hij niet, dat er om de hoek van een smalle steeg een Chinees stond, die Kappie met zijn ogen volgde....

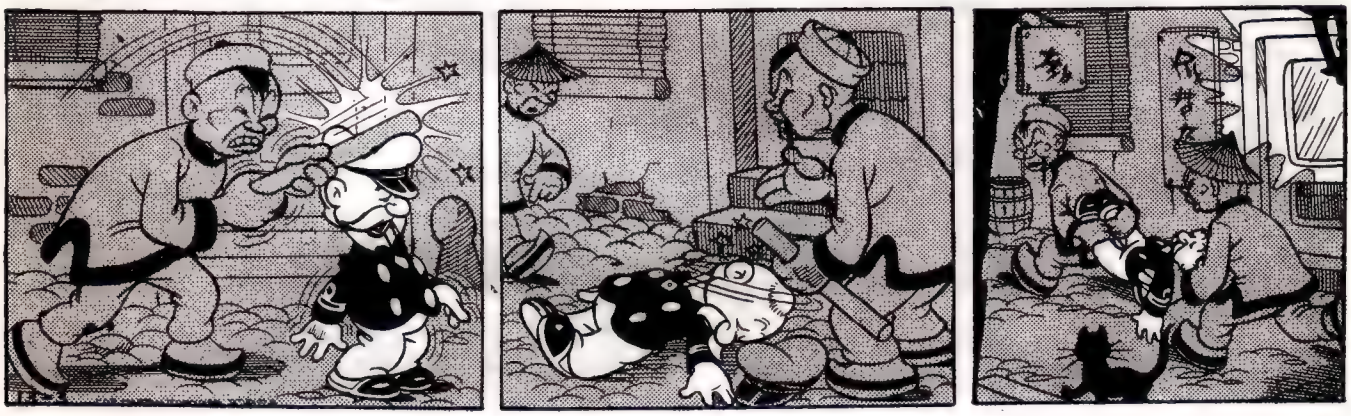

13. Nee, Kappie was in gedachten verdiept en merkte niets van de Chinees, die achter hem aansloop en voordat hij het wist, had hij een ontzettende klap op zijn hersens gekregen, zodat hij bewusteloos ineen zakte.
„Ka-lang tjong Wan!" riep de Chinees, die de klap had uitgedeeld, en toen kwam er nog een andere Chinees aan. Met z'n beiden sleepten ze Kappie de donkere steeg in. Niemand had iets van het gebeurde gemerkt, omdat het avond was en bijna pikdonker.

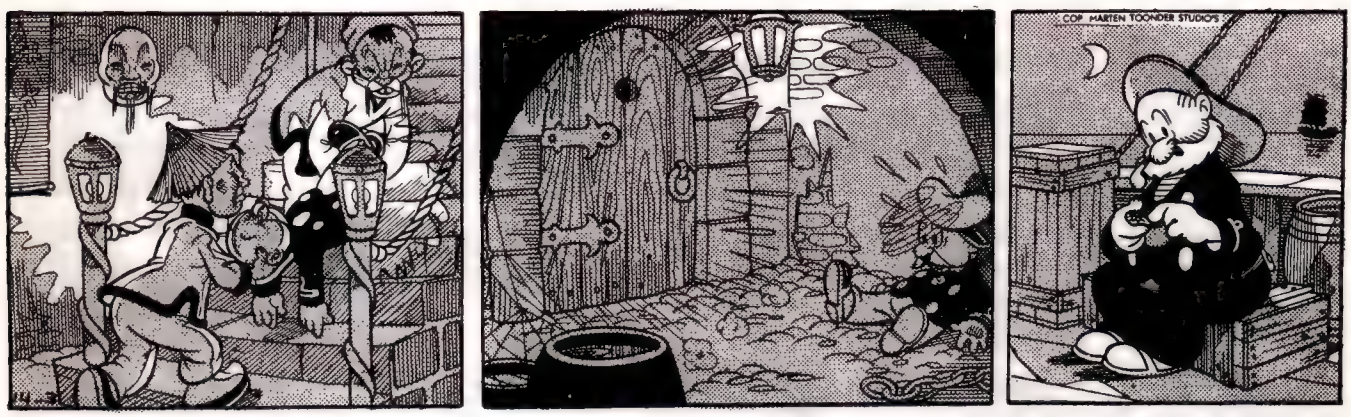

14. De twee Chinezen sleepten Kappie een vermolmde trap af. Ze praatten druk met elkaar en schenen nogal tevreden. Ze behandelden hem alsof hij een zak meel was en gooiden hem in een soort kelder. Daarna sloegen ze de deur achter Kappie dicht en deden die op slot. Intussen stond de Maat op het dek van de „Kraak" op Kappie te wachten. Af en toe keek hij eens droevig in zijn tabakszak, die hij toch, zonder dat iemand het wist, gevuld had met opiumkorreltjes inplaats van Heerenbaai. „Je kunt nooit weten hoe het nog eens van pas komt", mompelde hij. „Ach wat heb ik toch mooi gedroomd.... Al die paardebloemen in die vijver.. ach, ach.."

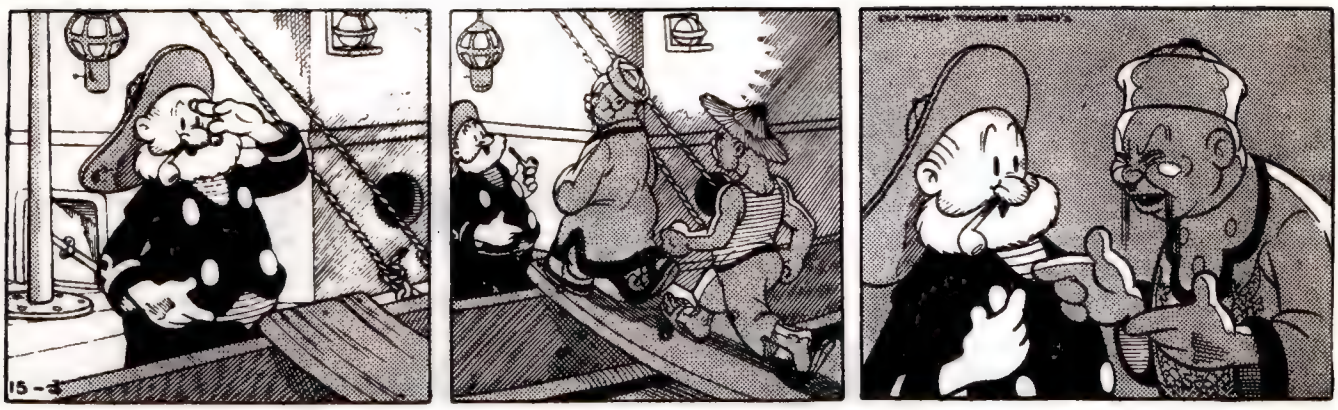

15. Het was nu pikkedonker geworden en Kappie was nog niet terug. „Hij is nu vast al twee uren weg" dacht de Maat! Ik begrijp het niet.... even naar het politiebureau! Maar wat hoor ik daar.... Daar komt iemand aan.... Het was Kappie niet, die de loopplank opkwam, maar het waren Chinezen en één er van was Lei Sie, die de Maat herkende van 's morgens, toen hij de kisten rijst bracht. Achter hem aan kwam een heel grote, dikke Chinees, die wel op een bokser leek. „Wat komt U hier doen?" vroeg de Maat, niet erg beleefd. „Kappie is er niet!"
„Mijn bericht is zo droef als een zee vol tranen!" zei Lei Sie ernstig.
„Voerder van gezag gevallen op de straat en been gebroken. Hij nu is in groot, mooi, wit ziekenhuis en over een week hij weer dansen als een vlinder in de zon."

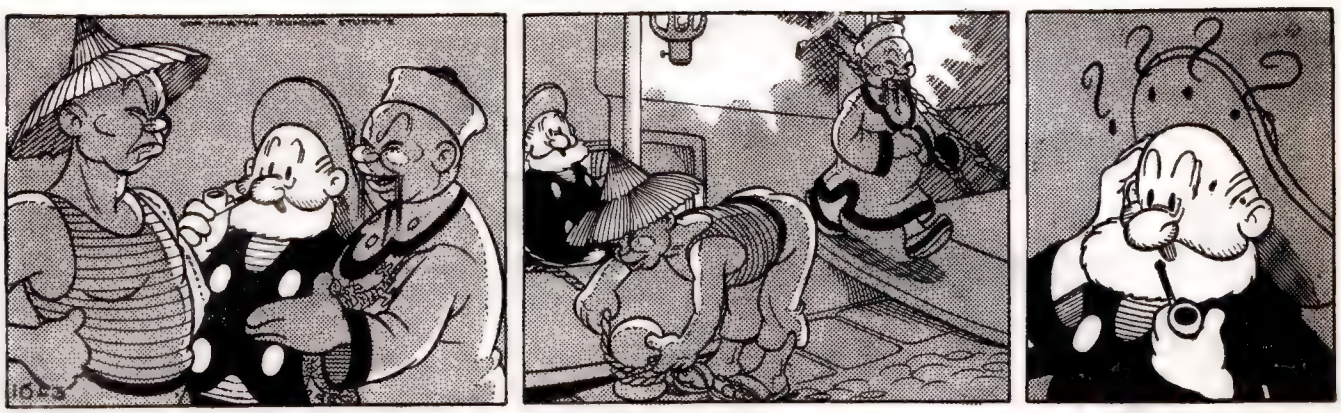

16. De Maat keek heel dom en verbaasd naar Lei Sie en hij dacht bij zich zelf: „Narigheid.... Allemaal ellende.... Wat wil die man!"
Grote Pah-Ling stuurt zeekasteel naar Bok-King!" zei Lei Sie en hij wees naar de andere Chinees.
„Komt niks van in! ....Allemaal ellende.... Ik ben de stuurman...."
„Stuurman worden voerder van gezag van dit zeekasteel!" zei Lei Sie en hij maakte een kleine buiging voor de Maat. Intussen was Pah-Ling de loopplank afgelopen en al bezig de touwen los te maken „Uw bekwaamheid zal dit zeekasteel naar Bok-King voeren als de witte raaf zijn brief over de wereld brengt", zei Lei Sie nog en stapte toen ook de loopplank af.
„Wat bedoelt die man...." mompelde de Maat.

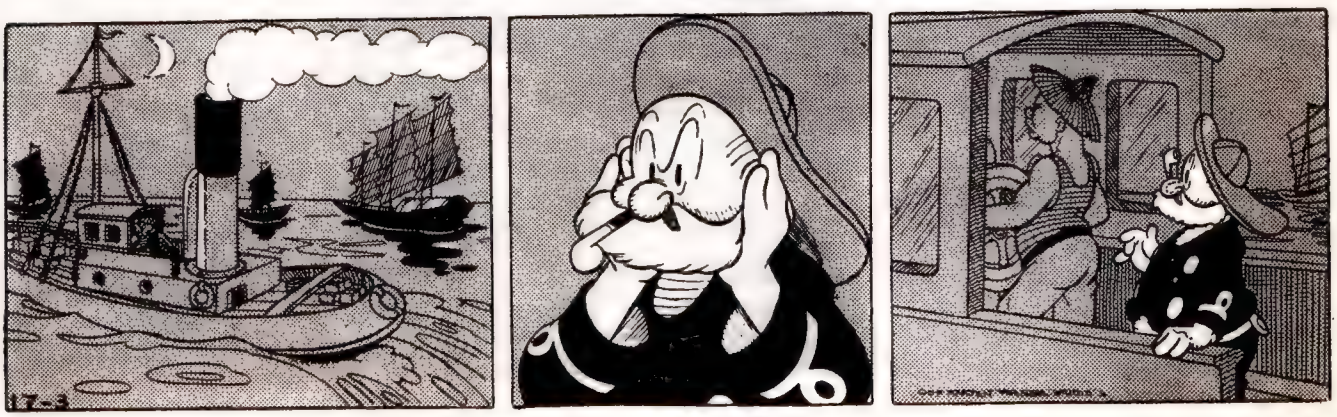

17. Voordat de Maat er goed en wel erg in had, had Pah-Ling de Kraak als losgegooid en stuurde hij de rivier op.
„Ach, ach, ach" mompelde de Maat. „Wat een ellende, wat een narigheid.... Dat gaat toch zo maar niet! Waar is Kappie in groot wit ziekenhuis zei die gekke Chinees.... Gevallen was hij.... en ik hier alleen op de rivier aan het varen, terwijl een ander aan m'n stuur staat! Maar dat gaat niet.... Nee, daar moet ik iets aan doen.... Ik moet terug naar de stad om Kappie te zoeken. Die Pah-Ling of hoe hij ook heet moet van dat stuur vandaan!"

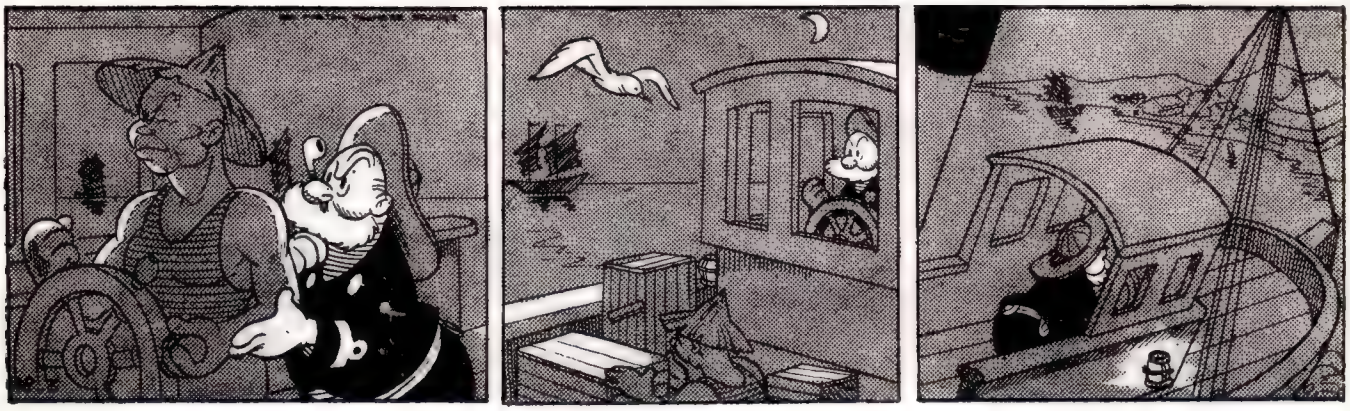

18. Dus ging de Maat naar Pah-Ling toe, die daar druk stond te sturen.
„Hé, wacht es even!" riep de Maat. „Ga jij nou maar es even weg.... ik wil aan dat stuur staan...." „Jij doen?" vroeg Pah-Ling. „En jij voerder van gezag! Ik stuurman!"
„Ja, goed en wel!" zei de Maat. „Maar er komt ellende van. Ga jij maar wat anders doen. Ik ben nu kapitein en ik heb het te vertellen!"
„Ik elg blij!" zei Pah-Ling. „Jij stulen, ik niks doen. Kijken naal kissies lijst — elg leuk !" en dat deed Pah-Ling.
Zodra de Maat aan het stuur stond gooide hij het om, en de Kraak draaide weer langzaam met z'n voorsteven in de richting Hong-Kong.

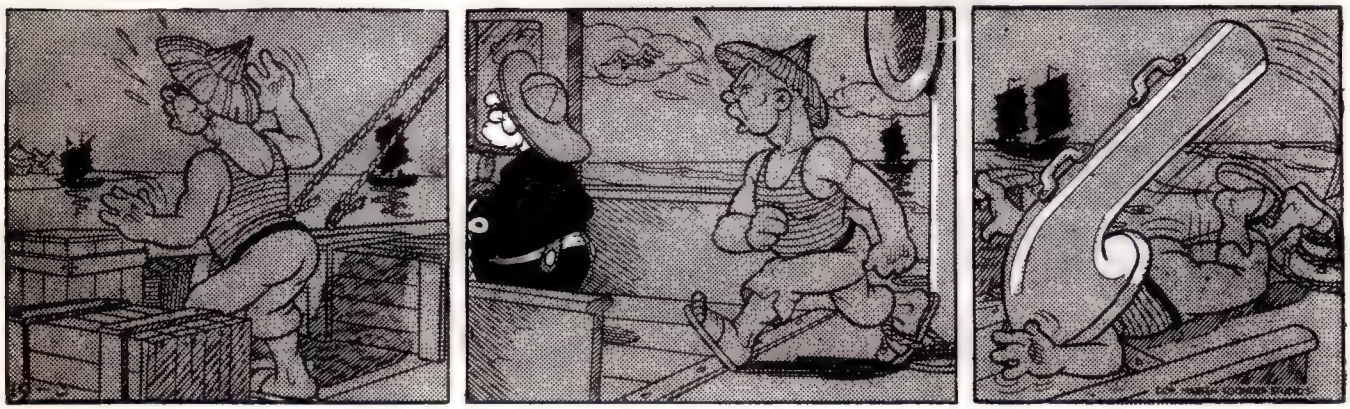

19. Alles ging eerst goed. De Maat stuurde de Kraak tevreden naar Hong-Kong en Pah-Ling was druk bezig om de kisten rijst te verschuiven en te bekijken, maar toen hij eventjes omkeek, zag hij wat er aan de hand was.
„Tjing! Tjang!!" riep hij woedend. „Wat doe jij daar. Jij mag niet terug!" schreeuwde hij en liep heel hard naar de Maat toe, die nergens erg in had. Maar omdat Pah-Ling zo'n haast had, haakte hij met zijn voet achter het touw, waar een luchtkoker, die een beetje los zat, mee vast gebonden was. En daardoor ging de luchtkoker wiegelen en viel tenslotte precies over Pah-Ling heen, zodat alleen zijn benen nog maar te zien waren.

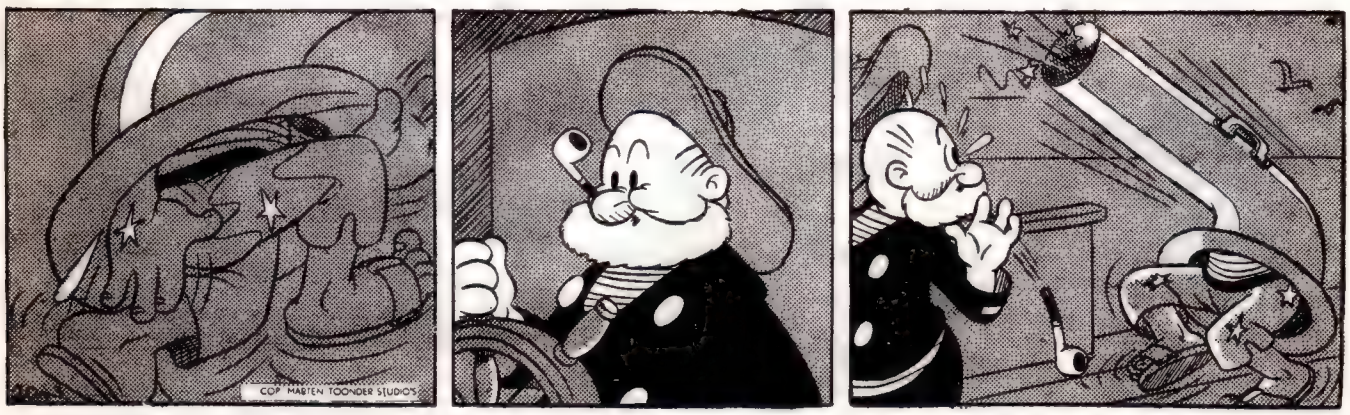

20. Het viel niet mee voor Pah-Ling om die luchtkoker over zich heen te hebben. Hij was woedend en praatte heel veel, maar dat was niet te verstaan. Ook stomtpe hij met z'n ellebogen tegen de binnenkant aan, maar zelfs dat hielp niet. „Wind aan stuurboordzijde, dat gaat goed!" mompelde de Maat. „Wat doet die Chinees daar eigenlijk achter?" zei hij toen ineens! Hij keek om en zag daar een luchtkoker met twee benen er onder op het dek staan dansen. De Maat zijn ogen puilden uit en hij riep: „Een spook! Help! Ik heb niks gedaan! Ik wil alleen maar naar Kappie toe! Help!"

21. De Maat kon bijna z'n adem niet inslikken door de angst, die hij had. „Ik heb toch niks gedaan," mompelde hij bij zichzelf. „Ik wil toch alleen maar naar Kappie toe. Dat is toch goed. Wat moet dat spook daar! Wat een ellende, en waar is die Chinees gebleven?" De Maat gluurde met één oog achterom, maar het spook stond nog steeds op dezelfde plek rond te dansen. „Huh...." zei de Maat en hij rilde, alsof hij het heel erg koud had. Intussen kwamen de lichtjes van Hong-Kong in zicht en de Maat stuurde ingespannen naar de wal. Het spook bleef steeds op dezelfde plaats staan dansen en toen de „Kraak" langszij kwam, sprong de Maat er als een haas af en bond met uitpuilende ogen het schip met een touw aan een meerpaal vast.

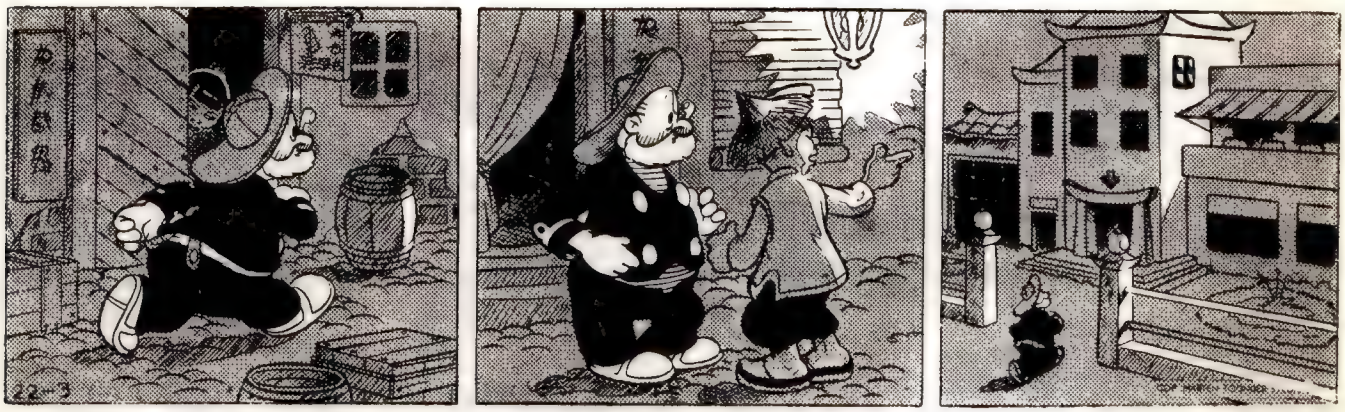

22. De Maat rende toen, zonder naar de Kraak om te kijken, door de havenwijken naar de stad. „Ik moet Kappie zien te vinden," mompelde hij „Allemaal ellende en narigheid. Spook op schip.... Kappie weg."
„Weet U hier ook een mooi groot, wit ziekenhuis?" vroeg de Maat aan een Chinees. „Ik weet gloot, mooi witte ziekenhuis.... Ik jou wijs.... Jij lope zo en dan zo, hoekje om.... Veel hoekie om en daal veel mooi witte ziekhuis! Dag, hool!" Dus toen wist de Maat iets meer en hij liep precies zo als de Chinees het hem verteld had en zag toen werkelijk een wit ziekenhuis.

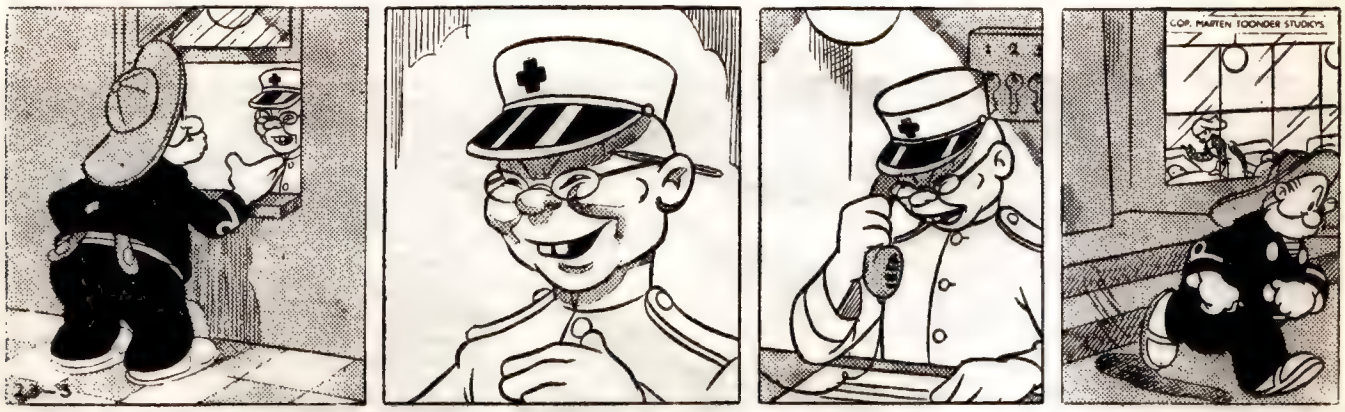

23. De Maat stapte naar binnen en meteen kwam er een Chinese portier op hem af. „Dag, mijnheer," zei de portier „Wat wil jij hiel?"
„Kappie moet hier zijn!" legde de Maat uit. „Hij is gevallen en nu moet hij hier liggen!" „Kappie.... Wat is Kappie?" vroeg de portier. „Is hij witte man als jij.... Man Westen?"
„Ja!" zei de Maat, „met twee witte snorren!"
„Nee," zei de portier. „Hier alleen Chineesie liggen. Ik zal opbellen naar andel ziekhuis! Misschien zij weet...."
De portier belde verschillende andere ziekenhuizen in de stad op en vroeg naar een Kappie met witte snorren, maar ze wisten nergens iets van af.
Na een poosje stond de Maat droeviger dan ooit te voren op de straat. „Wat moet ik doen", dacht hij. „Ik ga maar naar het politiebureau toe.... anders kan ik niets verzinnen."

24. Na een paar keer de weg gevraagd te hebben, vond de Maat het politiebureau. „Ik moet de Commissaris spreken!" zei hij daar. Maar dat ging zo maar niet, want de Commissaris had het druk, maar na een poosje gewacht te hebben, werd hij dan toch in de kamer van de Commissaris binnen gelaten.
„Wat is er van Uw dienst?" vroeg de Commissaris streng. „Mijn tijd is beperkt, dus maak het kort!"
„Och.... ja.... eh", begon de Maat zenuwachtig. „Het is.... ik bedoel.... Ik ben en...."
„Wat heeft U te zeggen!" riep de Commissaris. „Mijn tijd kost geld. Er wachten mensen op mij met belangrijker zaken! Vlug wat!"
„Ik ben de stuurman.... de Maat van de „Kraak", begon de Maat, na een paar keer geslikt te hebben. „Kappie, de Kapitein bedoel ik, moet hier in een wit ziekenhuis liggen.... En er was een spook op het schip.... een luchtkoker met benen.... Ik voer met een Chinees de rivier op, maar wilde terug om Kappie...."

25. Toen de Maat zijn verhaal gedaan had, keek de Commissaris wat vriendelijker. „Wel, dat is niet zo mooi!" zei hij tegen de Maat. „Dus je bent je Kapitein kwijt. Ik zal proberen of ik wat voor je doen kan. Ik zal de hele Politiemacht in het werk stellen om hem op te sporen. Kom morgen maar eens terug, dan hebben we het geval nader onderzocht!" Na de woorden van de Commissaris verliet de Maat het Politiebureau en liep weer op straat. „Wat moet ik nu doen", mompelde hij. „Wachten tot morgen.... Wat een ellende!" Om de hoek van een steeg, keek het ongunstige hoofd van dezelfde Chinees, die Kappie een tik op zijn hoofd had gegeven, de Maat na, maar de Maat had natuurlijk nergens erg in. Hij liep daar zacht in zichzelf te mompelen en zag niets.

26. En voordat de Maat ergens erg in had werd hij van achteren aangevallen en kreeg hij een zware klap op zijn hoofd. De maat zag een ogenblik sterren, die uit elkaar spetten en toen zag hij niets meer Twee Chinezen sleepten hem weg de steeg in en toen een trapje af. Toen gooiden ze hem in dezelfde kelder, waar Kappie zat, die intussen weer helemaal bijgekomen was.
„Wat heb ik nu aan mijn fiets hangen!" dacht Kappie. „Maar jong toch, dat is immers de Maat! Hoe komt die nou hier! Wat moet dat betekenen, dat we hier allebei in deze kelder zitten. Jong, jong.... en de Maat weet nog van niets.... Helemaal buiten Westen...."

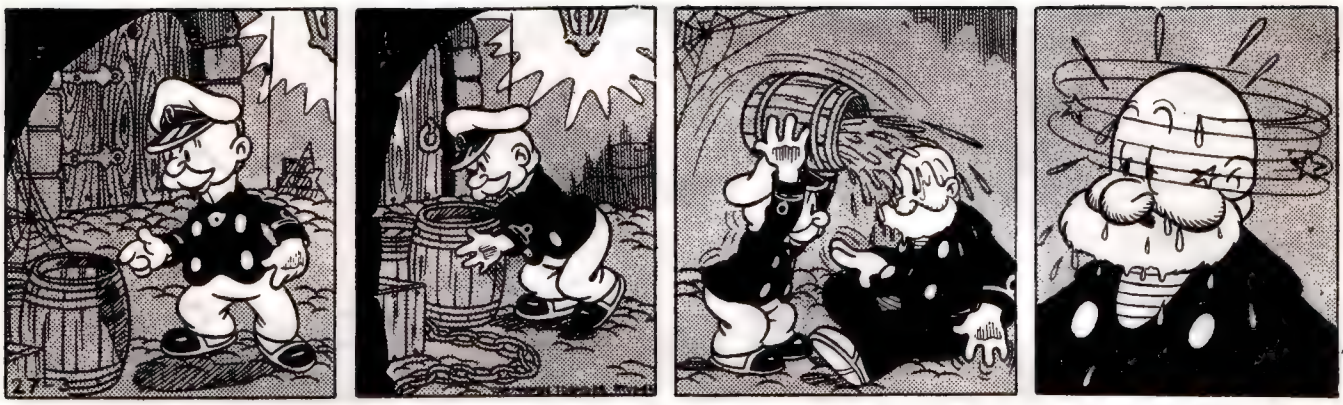

27. „Hoe moet ik de Maat weer bijkrijgen! Een scheutje rum zou wonderen doen, maar dat heb ik hier niet." Toen zag hij ineens een vat met water staan. „Aha!" zei Kappie. Hij pakte de ton op en keerde hem boven de Maat om, zodat al het water op hem neergutste. „Ja, jong, dat moet je er voor over hebben, zo'n fris badje. Zal je goed doen m'n jong!"
En het leek er wel op, dat het bad de Maat goed zou doen, want z'n ogen gingen half open en keken, niet-begrijpend, voor zich uit.
„Mm.... mm.... mm....", steunde de Maat. „Ha, dat heeft je geholpen, m'n jong!" zei Kappie tevreden.
„Mm.... Kappie.... mm". steunde de Maat.

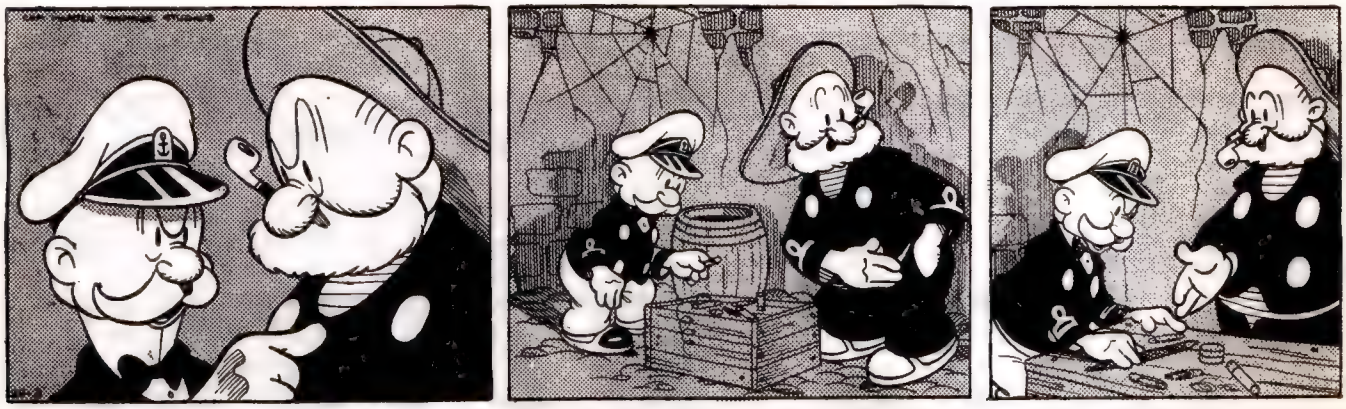

28. Na een poosje was de Maat zover, dat hij gewoon kon zitten en Kappie zat naast hem. De Maat voelde zich heel erg suf en dat kon je aan hem zien ook. „Zo, jong, en vertel me nu eens, hoe je hier bent geraakt," vroeg Kappie.
De Maat vertelde met horten en stoten wat er gebeurd was en Kappie schudde maar steeds met z'n hoofd.
„Het deugt niet, jong." zei Kappie. „Daar zit iets achter met die opium aan boord. En die Lei Sie, die aan jou vertelt, dat ik in een ziekenhuis lig....?"
„Die Lei Sie heb ik nooit vertrouwd!" zei de Maat. Ik vind dat we hier zo gauw mogelijk weg moeten komen. Allemaal ellende en oplichterij hier...."
„Ja, konden we hier maar weg komen!" vond Kappie ook. „Maar de deur zit goed op slot. Kijk maar!"

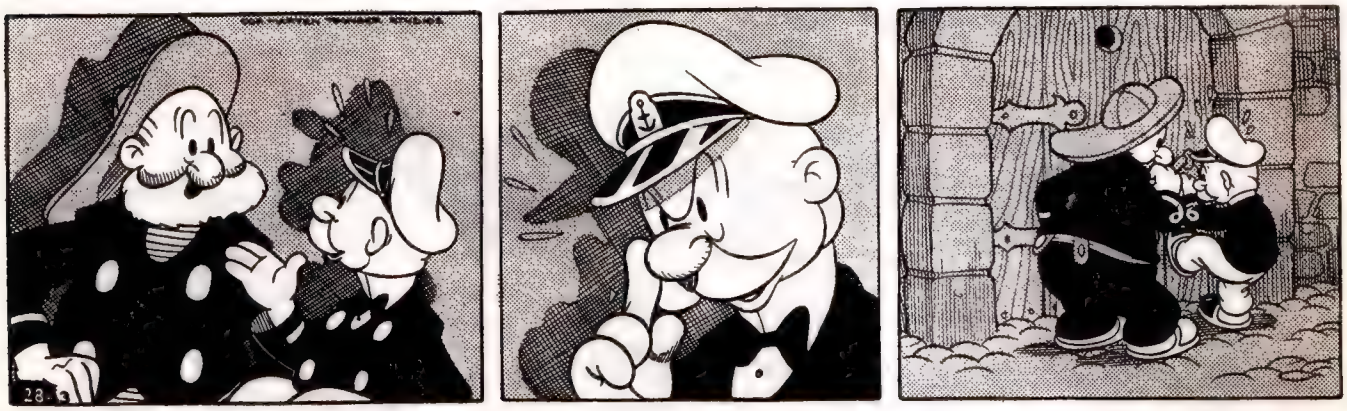

29. „Maar we moeten ons niet op onze koppen laten zitten, jong!" vond Kappie, toen ze gemerkt hadden dat de deur heel goed op slot zat. „Kijk je zakken eens goed na. Daar heb je altijd van allerlei in!"
De Maat maakte zijn zakken leeg en er kwam werkelijk een aardige voorraad dingen te voorschijn, zoals veiligheidspelden, elastiekjes en gereedschappen.
„Kiek, m'n jong," zei Kappie ineens. „Dat is nou net wat we nodig hebben!" en hij haalde een vijl tussen de gereedschappen uit.
„En wat zou dat ding?" zei de Maat somber. „Nee, het is allemaal ellende en meer niet!"
„Kom, kom", zei Kappie, „we kunnen die vijl toch eens proberen, waar of niet?"

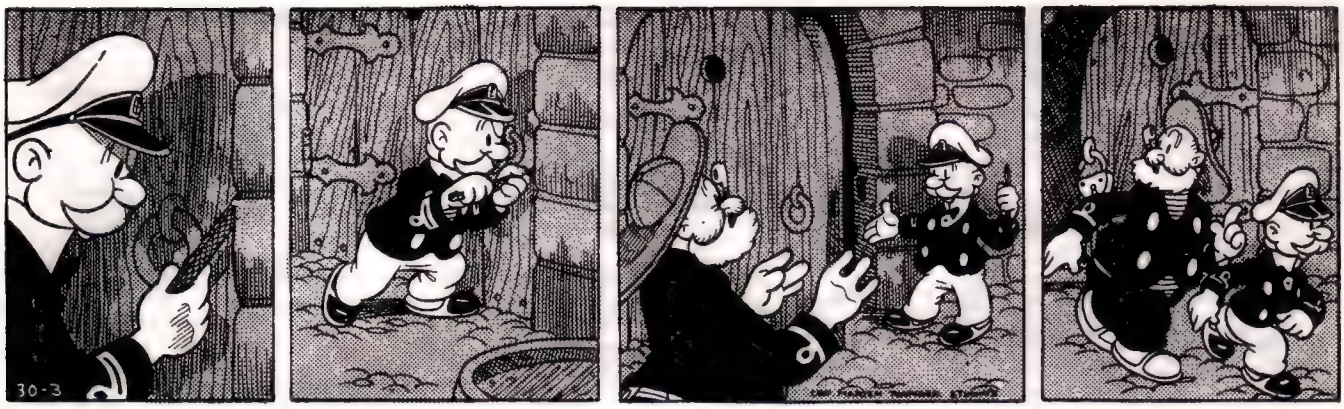

30. Kappie stak de vijl voorzichtig tussen de kier van de deur en dat paste precies. „En nu is het maar te hopen, dat hier niemand in de buurt is, want nu zal ik moeten gaan vijlen en dat maakt lawaai!" zei Kappie.
„Natuurlijk is er iemand die het hoort.... Ik zou maar wachten!" vond de Maat.
Maar Kappie had geen geduld en hij begon als een razende te vijlen. Het duurde wel een minuut of tien, voordat het slot doorgevijld was en de deur open ging. „Wat een geluk, m'n jong!" riep Kappie. „En niemand die ons gehoord heeft!"
„Dat weet ik nog zo net niet!" zei de Maat. „Misschien verschuilen ze zich en krijgen we straks weer een klap op onze hersens!"
„Niet zo somber, Maat! Ga mee, m'n jong. We moeten hier direct van daan!"

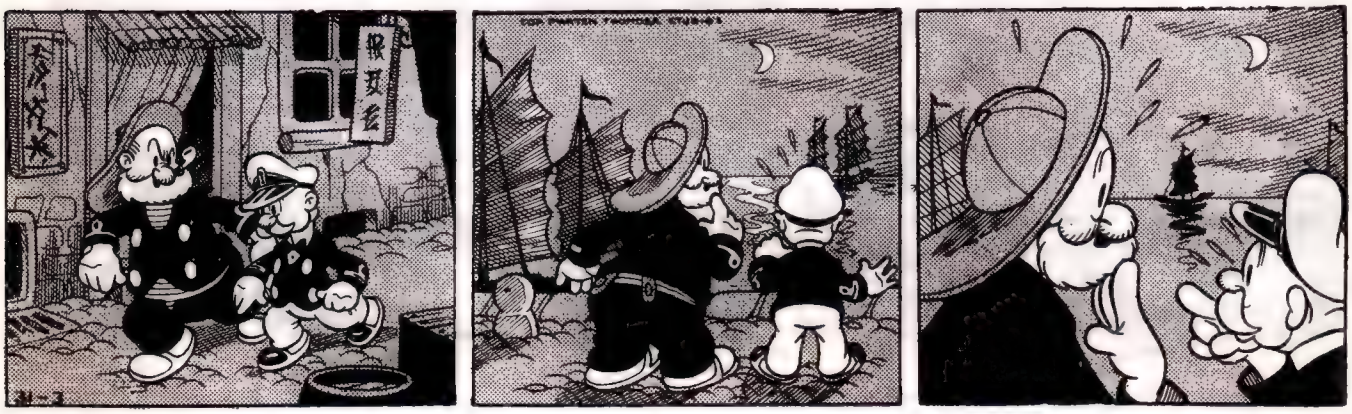

31. De Maat volgde Kappie op de voet. Ze slopen de trap op, waar niemand te zien was en kwamen toen in een steeg, waar ze gebogen doorheen slopen. Zo liepen ze wel door twintig stegen, totdat ze eindelijk in de buurt van de kade kwamen, waar de Maat de Kraak had vastgemeerd. „Hier moet het vlakbij zijn!" zei de Maat. „Ik herken dat rare huis daar en die lantaarnpaal." „Maar waar is de Kraak dan, jong?" vroeg Kappie.
„Die moet daar liggen!" zei de Maat en wees naar de kade.
„Dat is vreselijk!" riep Kappie. „Mijn mooie, trouwe Kraak weg!"

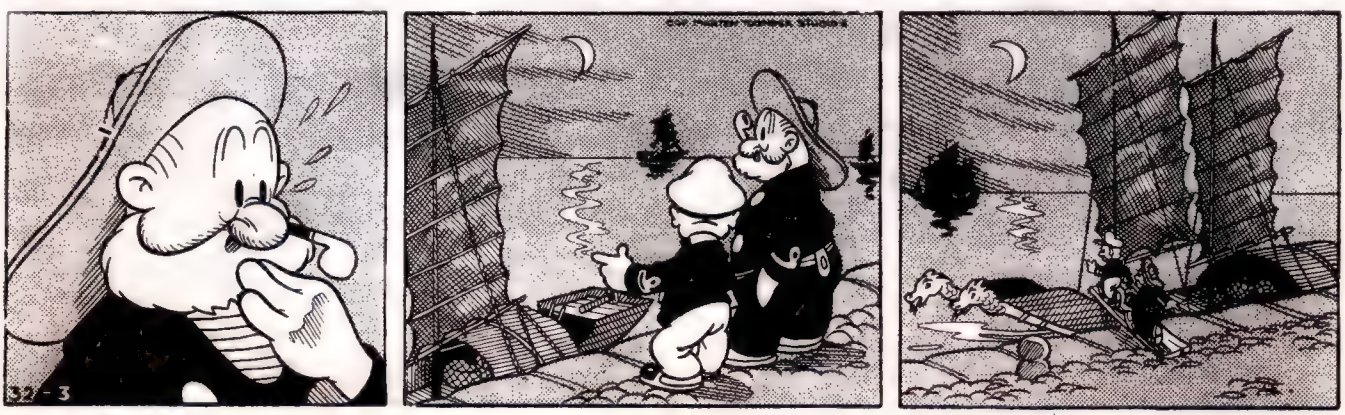

32. „Wat een ellende, wat een narigheid!" vond de Maat. „Ik begrijp er niets van."
„Natuurlijk is er iemand mee weggevaren! Waarschijnlijk een stelletje opiumsmokkelaars, die de Kraak toch naar Bok-king brengen. We moeten achter hem aanvaren en hem zien in te halen!" vond Kappie. „Daar ligt een jonk. Laten we er maar eens heen gaan. Als er niemand op is, varen we er mee weg!" Ze liepen naar de jonk en die bleek helemaal verlaten te zijn.
„Kom mee aan boord, jong!" zei Kappie. „Ik heb nog wel nooit van m'n leven op een jonk gevaren, maar dat leren we wel!"

33. Kappie was druk bezig met de zeilen en hij mompelde: „Raar goedje dat bamboe! Geef mij maar goede Hollandse zeilen!" en de Maat draaide druk aan het stuur en zo voeren ze de rivier op. Nou, dat viel mee. „Tjonge," zei Kappie, wat een vaart heeft dat ding! Dat valt me toch mee, Maat! Niet gek, hè?"
Inderdaad schoot de Jonk in snelle vaart door de rivier en het water spatte schuimend omhoog.
„Nou halen we de „Kraak" wel in!" riep Kappie.
„Dat moet ik eerst nog zien!" vond de Maat. „Allemaal ellende en narigheid en niks anders."
Ver achter hen aan kwam een boot, die nog wel meer vaart moest hebben dan de Jonk, want die kwam steeds dichterbij.

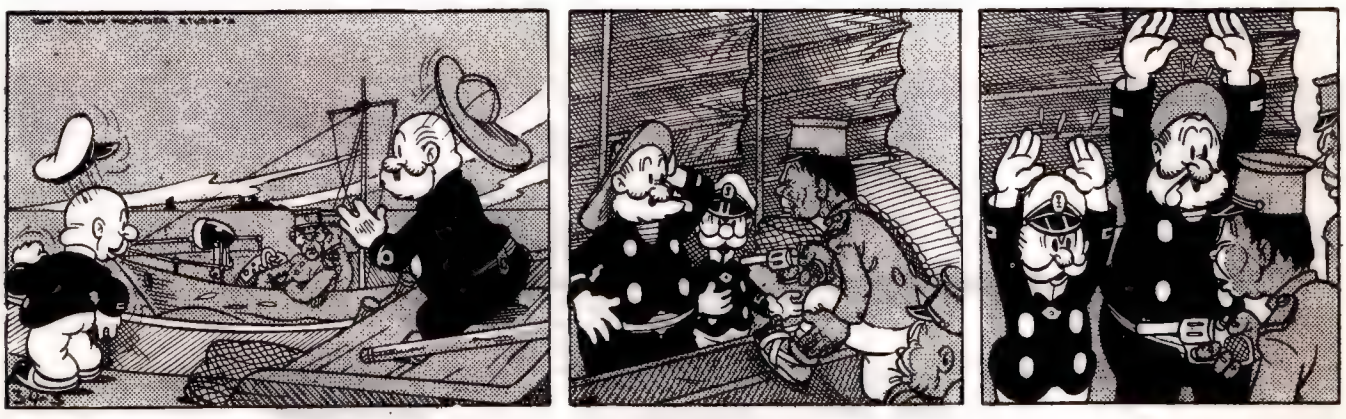

34. Kappie en de Maat hadden het zo druk, dat ze er helemaal geen erg in hadden, dat de boot, die achter hen aan kwam, met een grote snelheid naderde. Ze merkten het pas, toen de motorboot langszij kwam, na vaart geminderd te hebben.
„Wat is dat nu weer voor ellende!" zei de Maat, toen er twee agenten met revolvers in hun hand van de motorboot op de Jonk stapten.
„Handen omhoog!" riepen de agenten. „Of we schieten!"
Daar stonden Kappie en de Maat met hun handen omhoog.
„Wat betekent dit?" vroeg Kappie.
„Dit is het smokkelschip „De vette Draken" en we hebben jullie allang gezocht. Nu hebben we jullie eindelijk te pakken! Jullie zijn smokkelaars!"

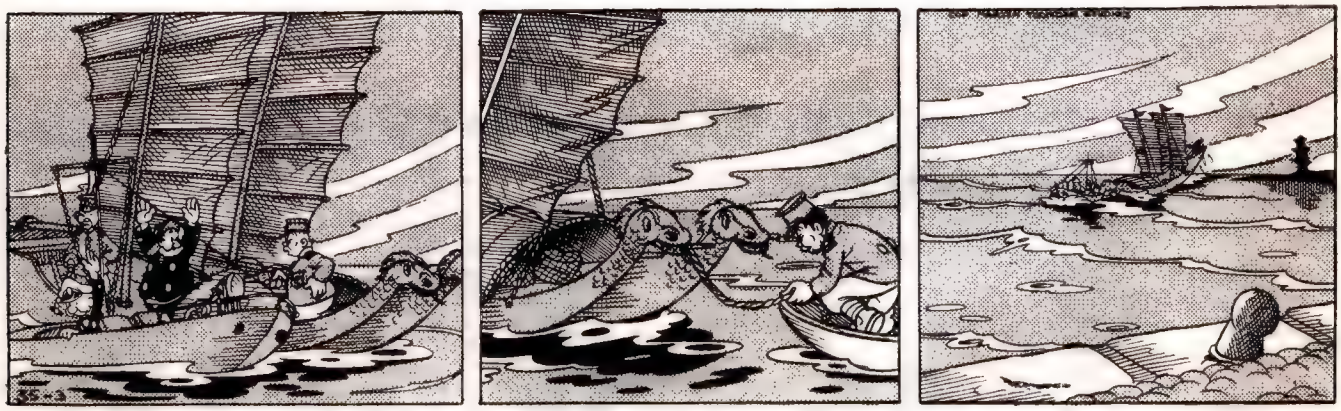

35. Er was niets aan te doen. Kappie en de Maat moesten met hun handen omhoog en de agenten achter zich aan op de politieboot overstappen.
„Het is een schande!" mopperde Kappie. „We hebben niets met dat schip „De vette Draken" te maken." „Zo," zei één der agenten. „En waarom voer U er dan op?"
„Omdat mijn eigen schip gestolen is!" legde Kappie uit. „Door echte opiumsmokkelaars! Lei Sie is het opperhoofd!"
„Die smoesjes kennen we!" zei de agent, en verder zei hij niets. Ja, het was een hopeloos geval. De Jonk werd aan de politieboot vastgebonden en zo voeren ze weer met een snelle vaart terug naar de wal.
„Ach, ach, m'n arme Kraak", steunde Kappie. „Die raken we nu helemaal kwijt!"
De Maat was te somber om iets te zeggne. Die schudde alleen maar z'n hoofd.

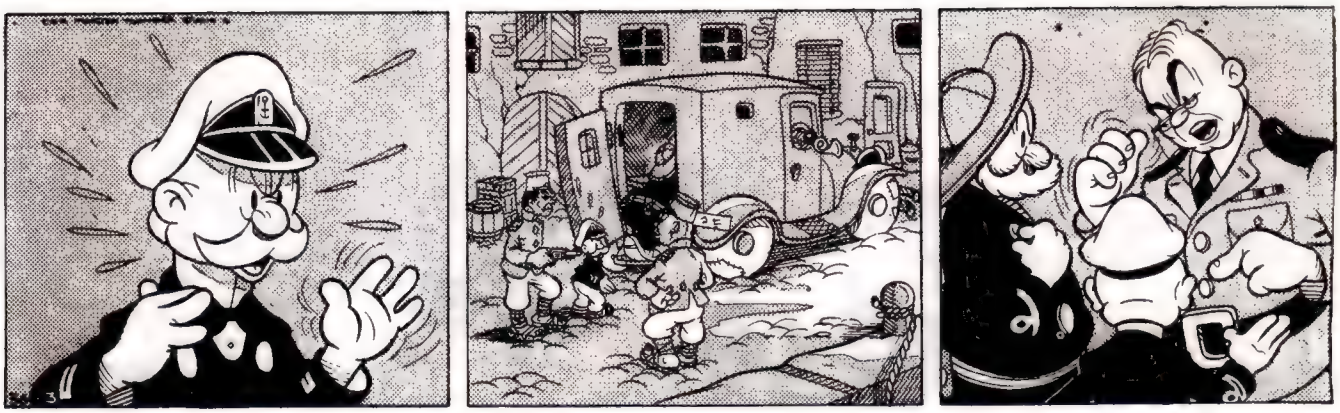

36. Kappie zat zich ontzettend op te winden. „Is dat een manier, waarop men een gezagvoerder behandelt!" riep hij boos. „Ik word hier als een kwajongen door een paar agenten opgebracht!"
Al gauw hadden ze de wal bereikt en toen werden Kappie en de Maat door een paar agenten in een auto geduwd, die daar klaar stond.
„En nu zeker naar het politiebureau!" zei Kappie. „Dat komt goed uit, want jullie Commissaris is een heel goeie kennis van mij!"
„En van mij ook," zei de Maat. „Hij wilde de hele politiemacht voor mij in het werk stellen!" Het duurde niet lang of ze werden in de kamer van de Commissaris binnengelaten.
„Hallo, meneer de Commissaris!" zei Kappie vriendelijk. „Wilt U even tegen die knapen daar zeggen, dat ze moeten ophouden mij als een kwajongen te behandelen. Ze vergissen zich een beetje!"
„Dat staat nog te bezien!" zei de Commissaris streng. „U bent gepakt op het smakkelaarschip „De vette Draken", nietwaar?"
„Ja maar," begon Kappie.
„Geen maar!" bulderde de Commissaris.
„Bezwarende feiten...."

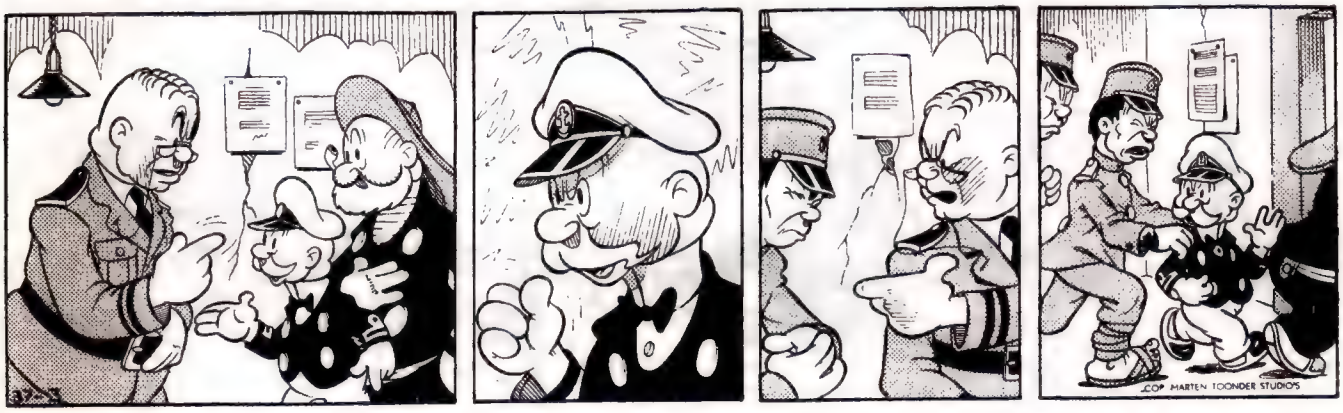

37. „Maar het is geen manier!" riep Kappie. „Wij zijn onschuldig.... Wij zijn geen smokkelaars! Bent U dan vergeten, dat ik bij U ben geweest om U te vertellen, dat ze opium op de Kraak hadden gebracht inplaats van rijst. Die Lei Sie weet U wel...."
„Heeft er niets mee te maken!" bulderde de Commissaris. „We blijven bij de feiten en de feiten zijn dat U en Uw stuurman aangehouden en gearresteerd zijn op het smokkelaarsschip: „De vette Draken!"
„Het is een schandaal!" riep Kappie. „Terwijl mijn eigen mooie Kraak gestolen is!"
De Commissaris maakte een gebaar tegen de agenten en terwijl Kappie nog druk aan het praten was, werden hij en de Maat door de agenten beetgepakt en de kamer uitgeduwd.

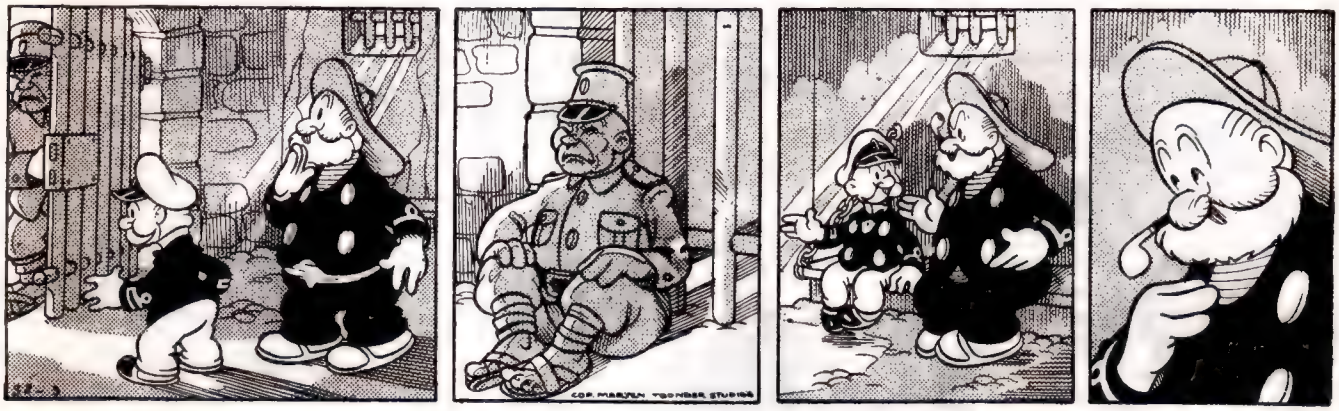

38. Kappie en de Maat werden naar een cel gebracht en hoe ze ook tegenstribbelden en riepen, niets hielp.
De bewaker deed het slot dicht en daarna ging hij voor de cel zitten om hen bovendien nog te bewaken.
Kappie zag rood van woede. „Zoiets heb ik nog nooit van mijn leven meegemaakt! Zo'n bult onrechtvaardigheid bij elkander. Wat moeten we doen?"
„Ik weet het niet," zei de Maat. „Ik weet alleen maar, dat het allemaal narigheid en ellende is en dat we hier gauw weg moeten!" „Maar hoe dan?" vroeg Kappie.
„Wat heb je nog in je zakken zitten, buiten de dingen om die je me in de kelder liet zien. Toe jong, verzin eens wat!"
„In mijn zakken...." mompelde de Maat: „elastiekjes, veiligheidsspelden, nijptangen, spijkers, lucifers, tabakszak.... eh, hum.... tabakszak.... eh, hum.... Ja, misschien heb ik nog wat!" zei de Maat verlegen.
„Vertel op, m'n jong!" zei Kappie.

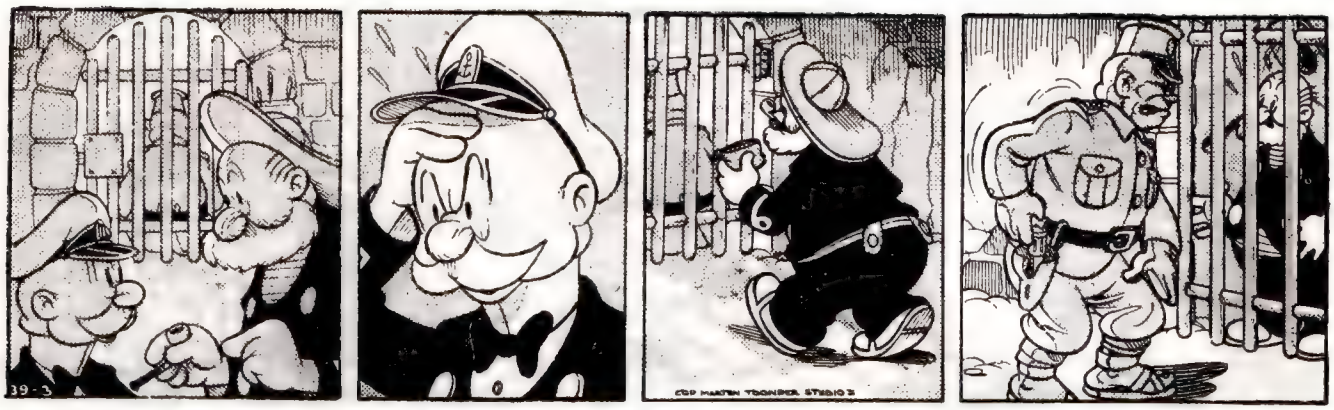

39. De Maat kuchte een paar keer verlegen en vertelde toen: „Ik heb eh.... nog wat opium in mijn tabakszak.... in plaats van Friese Heerebaai!.... Uit de kisten rijst .... eh.... opium .... Kappie dacht een poosje na en zei toen: „Maar dat is prachtig, man! Uitstekend, m'n jong! Die bewaker daar is een Chinees en die houdt vast wel van opium. Ga jij hem wat geven.... Hij rookt het, valt in slaap en wij ontsnappen. Gauw!" De Maat stond op en zei: „Als daar maar geen ongelukken van komen!"
Hij liep voorzichtig in de richting van de Chinese bewaker. Die keerde zich om en greep naar zijn revolver, welke hij op de Maat richtte. „Nee, nee niet doen! smeekte de Maat. „Niet schieten, ik heb niks gedaan!"

40. Ja, de Maat was natuurlijk erg geschrokken. „Toe, schiet op!" fluisterde Kappie achter hem. Toen lachte de Maat verlegen en zei tegen de bewaker, „Ik ga een beetje roken, mag dat wel?"
De bewaker luisterde verbaasd en liet z'n revolver zakken. „Loken?" vroeg hij. „Lekkel! Mag wel!" „Kijk", zei de Maat en hij ging bij de bewaker zitten en maakte zijn tabakszak open. De bewaker keek nieuwsgierig toe, maar z'n ogen werden zo rond als schoteltjes, toen de Maat er tussen duim en wijsvinger wat witte korreltjes uithaalde. Hij ziet, dat het opium is, dacht Kappie. Dat gaat de goede kant uit. Jonge, jonge wat een buit moeilijkheden!

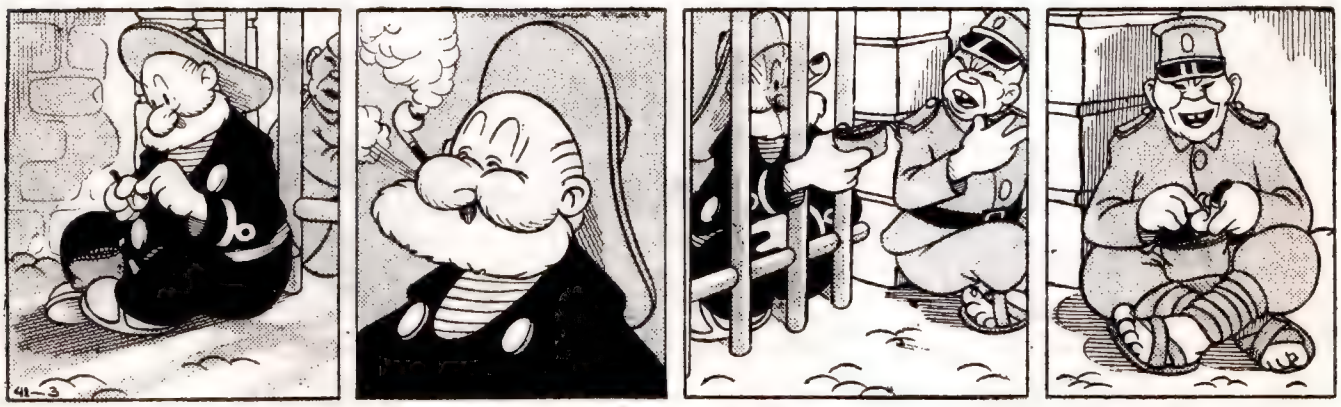

41. De Maat vulde kalm zijn pijp met de opiumkorreltjes en hij zei tegen de bewaker! „Mooi weer vandaag, hè?" „Ja, elg mooi weel!" zei de bewaker met uitpuilende ogen, want de Maat stak nu eerst zijn pijp aan en deed een trek.
„Heerlijk!" zuchtte de Maat, maar hij zorgde er voor de rook gauw uit zijn mond te blazen, want hij wilde zelf niet slaperig worden.
„Wil jij ook een pijp met dit?" vroeg de Maat aan de bewaker. Hij hield hem de tabakszak voor. Gretig nam de bewaker de tabakzak aan en vulde toen zijn eigen pijp er mee.
„Aha!" dacht Kappie. Dat heeft de Maat goed gedaan!"

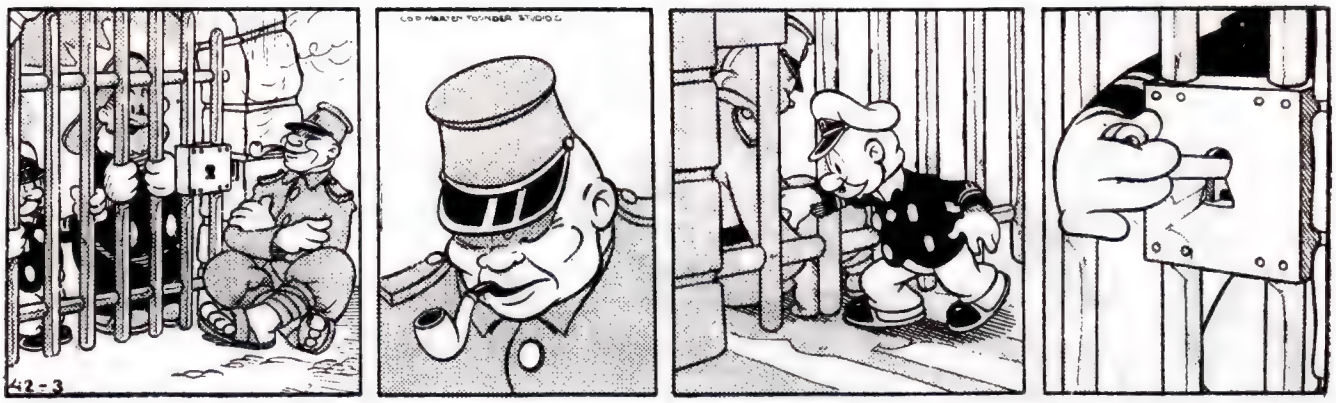

42. „Heelijk, lekkel!" zei de bewaker en hij deed een lange trek aan zijn pijp, terwijl hij glimlachend voor zich uit keek. Kappie en de Maat bespiedden hem en ze zagen dat de bewaker steeds slaperiger werd, totdat hij tenslotte helemaal in slaap viel!
„Nu de sleutel m'n jong!" zei Kappie tegen de Maat. „Dat zal ik wel even doen." Kappie stak z'n arm door de tralies van het hek, totdat hij bij de sleutelbos van de bewaker kon. Daar was niet veel kunst aan, want de bewaker sliep heel vast en merkte niets. „En nou met de sleutel in het slot.... Even proberen.... Ja, die past! Kom Maat, hou je klaar!"

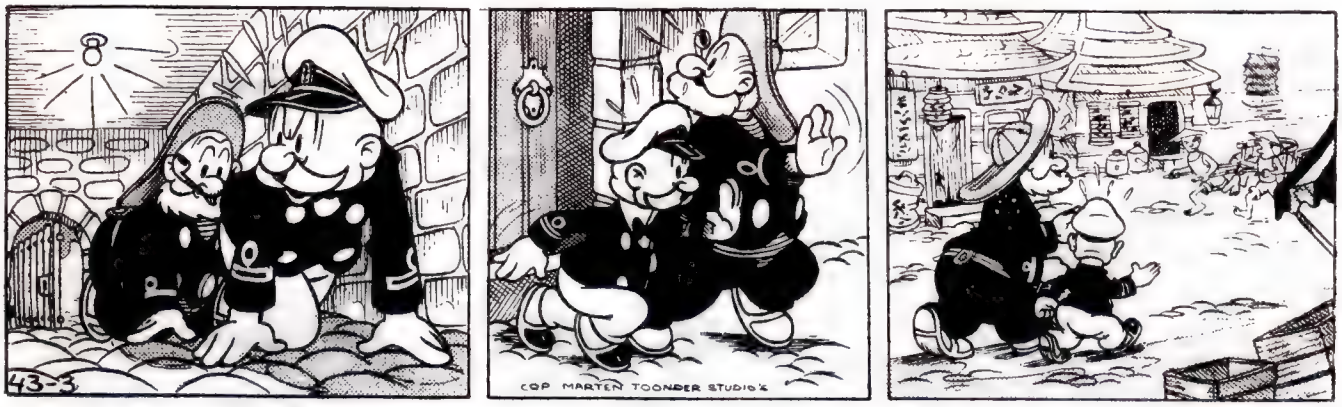

43. „Op je knieën!" commandeerde Kappie. „Niemand mag ons horen of zien!" Het ging allemaal heel goed. De bewaker bleef slapen en verder was het overal heel stil. „We boffen m'n jong, want er is niemand te zien!"
„We nemen de achteruitgang", fluisterde Kappie. „Kijk daar is het al!" Ze liepen voorzichtig op hun tenen naar de deur van de uitgang en het volgende ogenblik stonden ze weer op straat.
„Jong jong, ik heb nog nooit zo in m'n rikketik gezeten!" zuchtte Kappie. „Je hebt ons gered, Maat, met je opium, hoewel ik het geen manier vond, dat je er je tabakszak mee vulde!" De Maat grinnikte verlegen.
„Kijk jong, daar komen een paar Chinezen met rickshaws aan. Laten we ze aanhouden, misschien kunnen ze ons naar Bok-King brengen! We moeten de Kraak terug vinden, wat jij!"

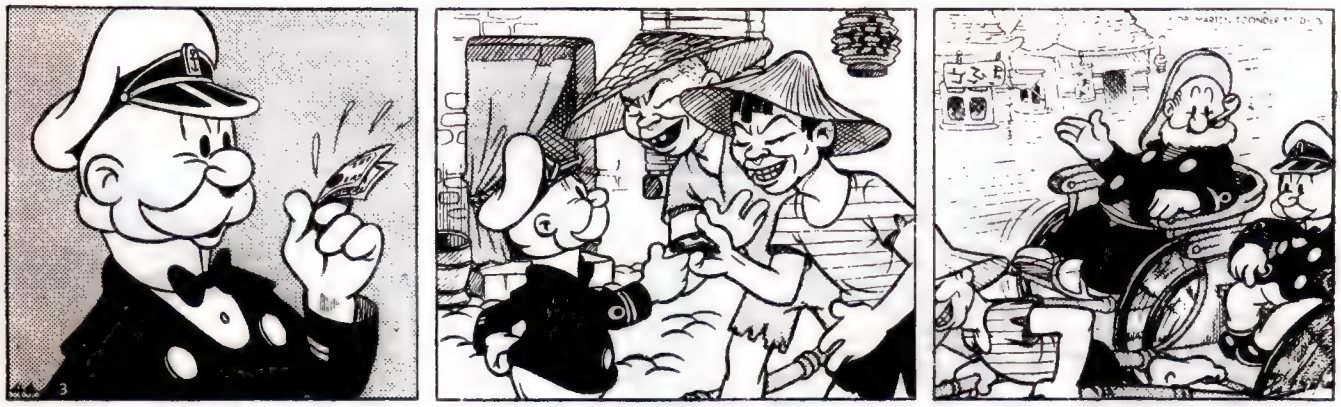

44. Nadat Kappie in z'n zak had gegrabbeld en daar een paar dollars uitgehaald had, hield hij de Chinezen met de rickshaws tegen. „Hoor eens hier, vrienden", zei Kappie tegen de Chinezen. „Julile hebben toch zeker wel eens van de plaats Bok-King gehoord, nietwaar?" De Chinezen knikten blij en één van hen zei: „Veel gloot, mooi stad".
„Juist! Ja!" zei Kappie. „En nu heb ik hier een paar van die mooie Amerikaanse papiertjes en die mogen jullie hebben, wanneer jullie ons naar Bok-King brengen".
„Willen glaag jou naar Bok-King brengen!" zei één der Chinezen.
„Prachtig vond Kappie, en hij gaf de dollars aan de Chinezen. „Kom Maat, laten we gaan zitten. We hebben verder niets meer te doen dan te gaan zitten en te kijken. Wat een bof, m'n jong!" „Hm", zei de Maat, nadat ze plaats hadden genomen. „Dat moet ik eerst zien. Het is hier allemaal narigheid en ellende! Maar het zit hier goed!"

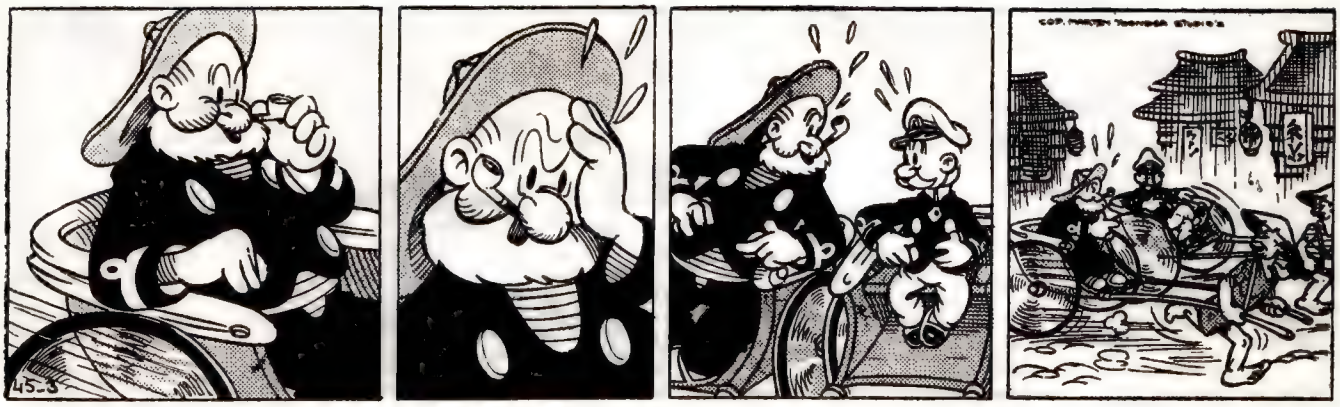

45. „Dit bevalt me heel goed." dacht de Maat bij zichzelf. „Wat zit je goed in zo'n ding. Ik voel me als een vorst.... Helemaal geen ellende en narigheid meer.
Kijk die Chinezen eens lopen.... hoewel het niet mee zal vallen.... Niet dat ik zo zwaar ben.... Hoewel, nee, het zal toch niet meevallen.... Eigenlijk ben ik misschien wel twee keer zo zwaar als die Chinees, die me trekt...."
„Zeg Kappie!" zei de Maat toen. „Ik weet niet hoe U er over denkt, maar ik vind het allemaal ellende, moet U toch eens zien hoe die arme Chinezen moeten trekken.... We zouden veel beter kunnen ruilen...."
„Ja, m'n jong!" zei Kappie. „Eerlijk gezegd vind ik het ook niks om je maar zo te laten trekken...."
„Hé, hola, stop!" riep de Maat tegen de Chinezen. „Wacht eens even! Hela! Stop!"

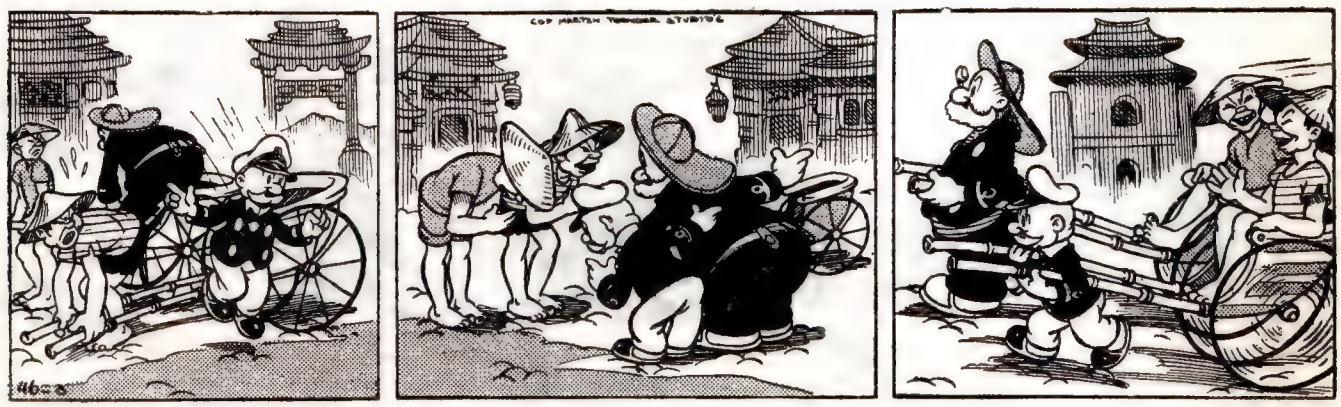

46. De Chinezen bleven stil staan en Kappie en de Maat stapten uit de rickshaws. „We zullen hun zeggen, dat zij erin moeten gaan zitten en dat wij ze wel zullen trekken!" vond de Maat, en Kappie zei: „Daar voel ik veel voor m'n jong. Tenslotte zijn wij sterk en krachtig gebouwd!"
De Maat zei tegen de Chinezen: „Gaan jullie zitten, dan zullen wij jullie trekken!"
En Kappie zei: „Neem gerust plaats, m'n jongs!"
De Chinezen maakten diepe buigingen en de één zei: „Jullie glote mannen ons tlekken? Dat is aaldig, veel aaldig!" Kappie en de Maat maakten buigingen terug en daarna stapten de Chinezen in de rickshaws en lieten zich trekken.

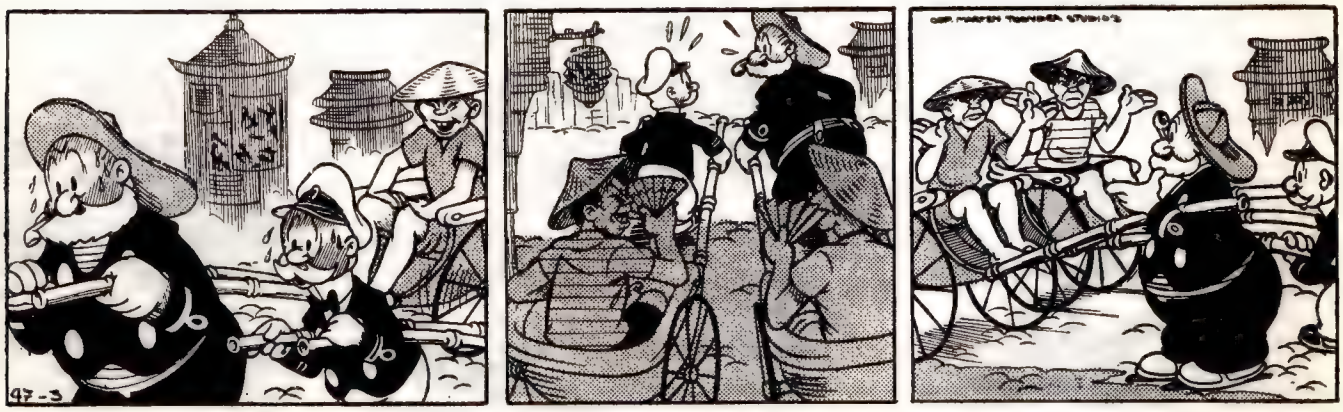

47. Ja, eerst ging dat heel goed. Kappie en de Maat vonden dat de Chinezen en de rickshaws zo licht als veertjes wogen en ze renden langs de weg. Daarna liepen ze, en nog een poosje later sjokten ze, terwijl de zweetdruppeltjes langs hun gezicht gleden. Nadat ze op die manier nog een eindje voort gesjokt hadden, stonden ze stil en zuchtten eens heel diep.
„Dat valt niet mee, jong!" zei Kappie. „Dat valt me eerlijk gezegd, lelijk tegen!"
„Ik kan niet meer.... geen stap meer!" klaagde de Maat. Wat een ellende, wat een narigheid!"
„Ja", zei Kappie. „Ik vind, dat we nu maar weer ruilen moeten. Laat ons nu maar weer eens een poosje zitten en de Chinezen trekken!"
„Natuurlijk!" vond de Maat. „Om en om! Zeg jongelui, nu willen wij weer zitten en nu moeten jullie ons maar weer een poosje trekken!"
„Jullie moeten er uit!" riep de Maat. „Wij willen er in!"
De Chinezen keken hem verbaasd aan en verroerden zich niet.

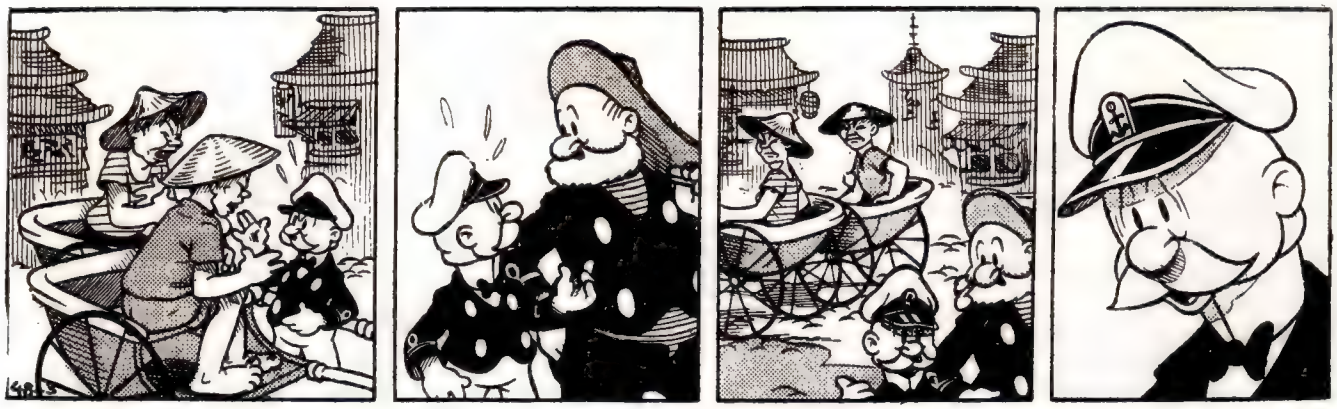

48. De Maat werd erg boos en Kappie zei: „Wacht, m'n jong, ik zal het wel eens proberen. Zij verstaan mij misschien beter!" „Allemaal ellende!" klaagde de Maat.
„Kijk eens hier", zei Kappie tegen de Chinezen en wij zitten.... Ruilen!"
„Luilen, wat is dat?" vroeg één der Chinezen glimlachend.
Kappie haalde zijn schouder op en zei tegen de Maat: „Het is hopeloos, m'n jong. Laten we er maar mee ophouden! Kom maar mee, dan lopen we verder. Dit zal, in ieder geval de weg naar Bok-King wel zijn. Ach, ach, mijn mooie Amerikaanse dollars.... Als ik dat geweten had.... En of we de Kraak nu nog wel terug zullen vinden.... Het duurt nu allemaal te lang! Wie weet hoe'n bult het nog lopen is...."

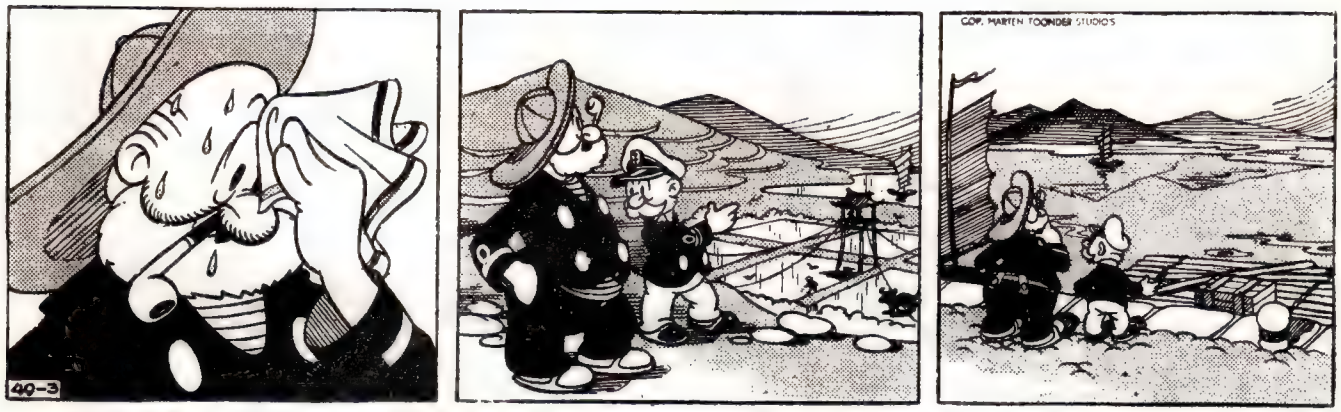

49. Kappie en de Maat liepen langs de weg, die naar Bok-King voerde en het was warm Ze zeiden niet veel meer, alleen de Maat mompelde af en toe: „Wat een ellende, wat een narigheid...." en dan veegde hij z'n gezicht met z'n zakdoek af. Maar toen de weg een kronkel maakte, zagen ze daar een rivier stromen. „Kijk daar 'es, m'n jong!" zei Kappie opgewonden. „Daar heb je een rivier en daar zie ik een steiger. Kom mee, we moeten een boot of zo zien te krijgen!" Ze holden naar de steiger toe en toen ze daar kwamen, zagen ze daar geen boot, maar wel een vlot liggen, met een paar roeiriemen.
„Prachtig jong!" riep Kappie. „We gaan op dat vlot zitten en roelen naar Bok-King toe. Dat gaat vlugger dan lopen en we kunnen er ten minste rustig bij zitten. M'n voeten zijn zo dik als kussens van al dat geloop!"

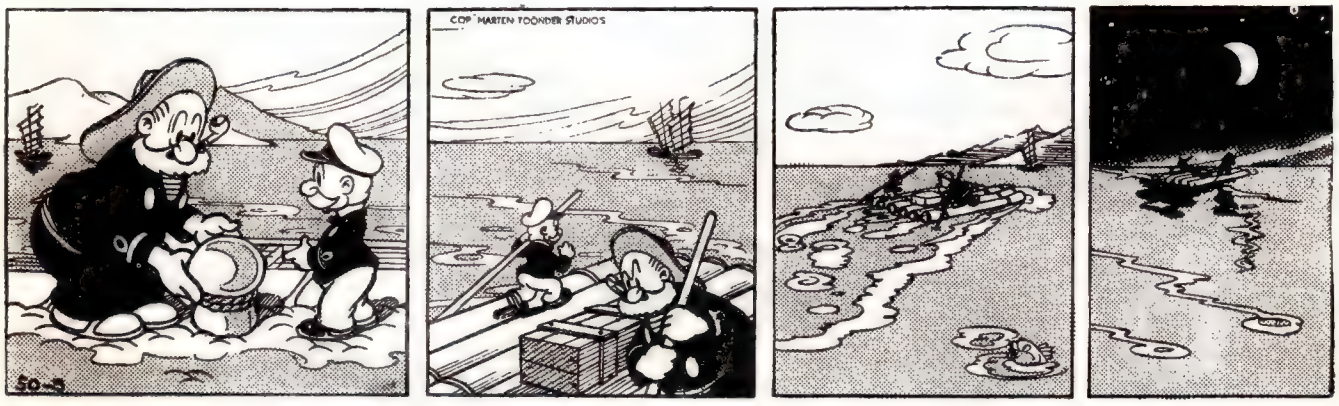

50. „Als dat maar gaat, met een vlot," vond de Maat. „Maar laten we het maar proberen...."
„Niet zo somber!" zei Kappie. „Je maakt je altijd een bult zorgen voor niets. Kom jong, maak het touw maar los!"
De Maat mompelde een beetje in zichzelf, terwijl hij het touw los maakte. Daarna namen ze ieder een riem en roeiden de rivier op. In het begin ging dat heel goed en Kappie zong er een lied bij: „Jo ho, jong, met een vat vol rum, vaar je van Omsk naar Loppersum."
Ja, dat ging allemaal heel best. Maar de rivier bleek lang te zijn en de plaats Bok-King heel ver weg te liggen. Zo werd het nacht en toen zong Kappie niet meer. De Maat zat kreunend en mompelend te roeien en Kappie zuchtte af en toe diep, heel diep!

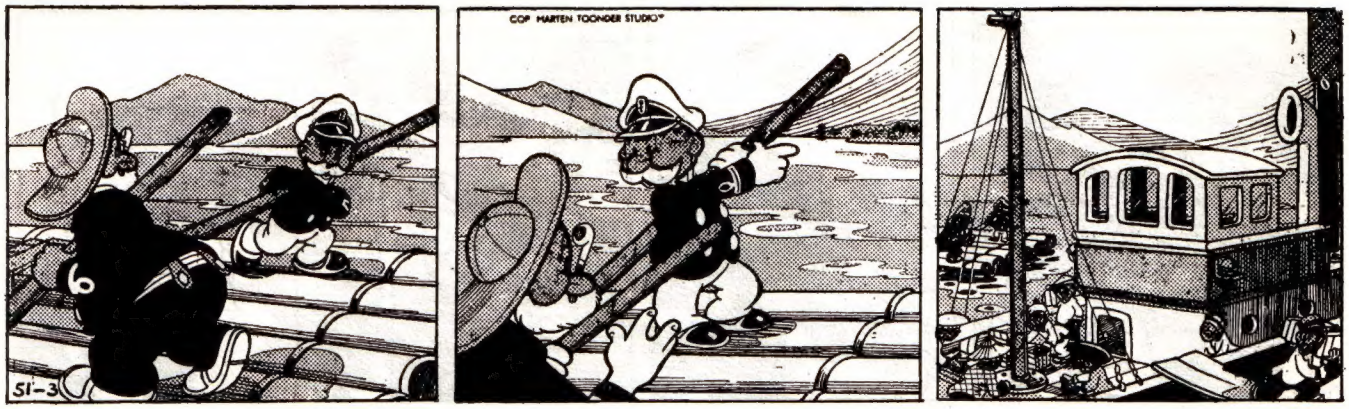

51. En zo werd het weer dag en nog steeds roeiden Kappie en de Maat op de rivier.
„Ach, ach wat een leven," zuchtte de Maat. „Wat een ellende, wat een narigheid. Ach, ach had ik dat geweten...."
„En wat dan?" vroeg Kappie. „Onze mooie oude Kraak maar zo verliezen? Geen denken aan!" En Kappie roeide van nijd ineens dubbel zo vlug.
Dat ging zo een poosje, tot Kappie ineens riep! „Hallo, m'n jong, kijk daar! Een stad! Huizen! Dat is vast en zeker Bok-King, m'n jong! Hoera!" De Maat werd er ook blij van en ging ook harder roeien.
Toen ze dichterbij kwamen zei Kappie: „Je mag m'n kop er af slaan, m'n jong, als daar de Kraak niet ligt! Drommels, ja het is de „Kraak", zie je wel! Maar wat lopen daar allemaal voor mensen op.... Wat heb ik nou aan mijn snorren hangen!"

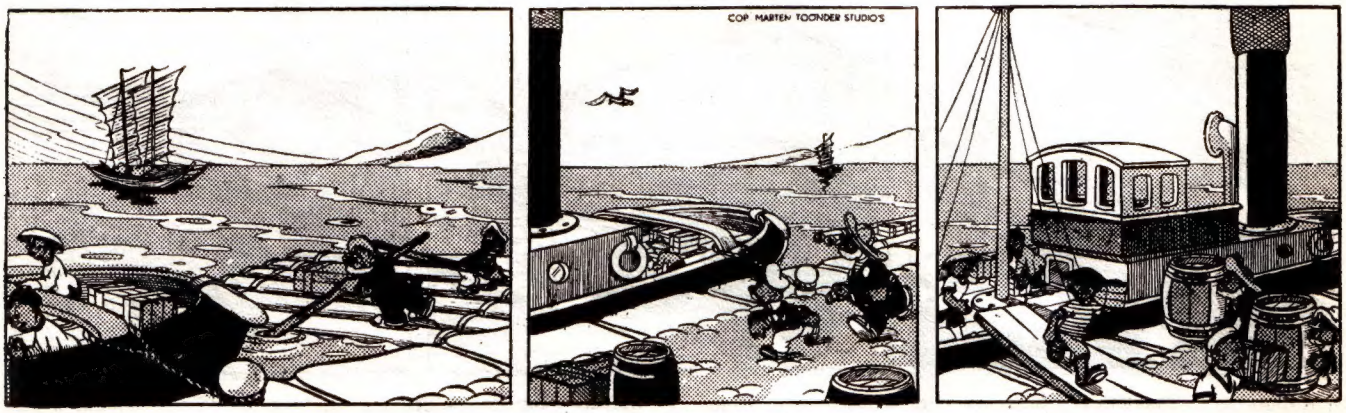

52. „Laten we een eindje achter de Kraak aan de wal roeien, Maat!" stelde Kappie voor. „Ze moeten ons niet in de gaten krijgen!"
Dat deden ze en toen ze van het vlot afgestapt waren, liepen ze voorzichtig in de richting van de Kraak.
„Pas op, m'n jong", fluisterde Kappie. Laten we ons achter die tonnen verschuilen. Kijk me daar eens een drukte zijn bij onze Kraak. We moeten even de kat uit de boom kijken, m'n jong!" Ze gingen ieder achter een ton zitten en zagen toen dat er Chinezen bezig waren, de kisten met rijst, wat eigenlijk opium was, van boord te dragen naar de wal.
„Aha!" dacht Kappie.

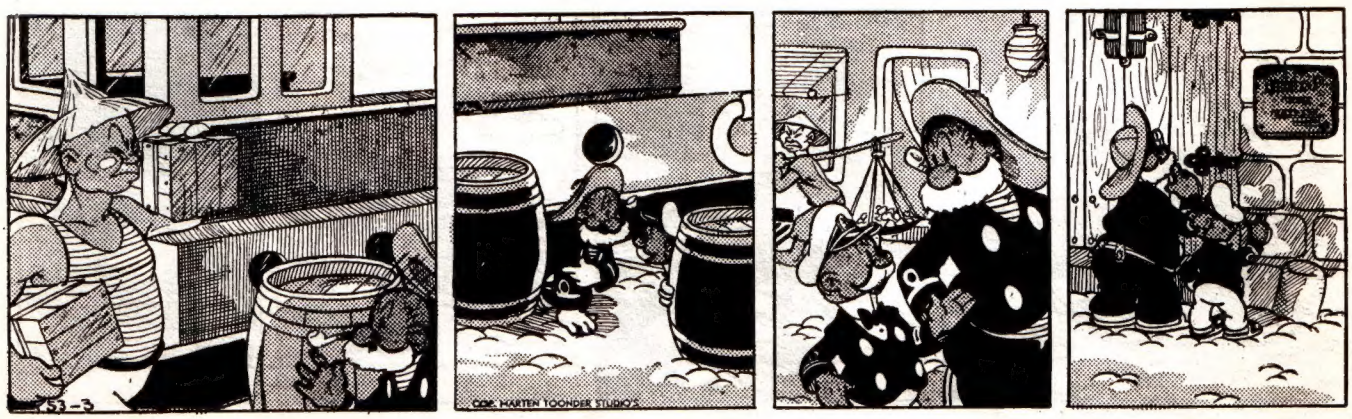

53. „Wel heb ik van mijn leven" zei de Maat bij zichzelf. „Maar dat is de Chinees, die met mij op de Kraak de rivier opvoer....
Hoe is dat mogelijk.... die lange.... Ja hoor, dat is hem.... Die gekke Lei Sie bracht hem mee...."
„We moeten wat doen!" vond Kappie. Straks zijn alle kisten van boord en wat gaan ze dan met de Kraak doen! We moeten maatregelen nemen, m'n jong! Laten we het stadje maar eens gaan bekijken. Misschien hebben ze hier ook wel een politiebureau.
Zo gezegd, zo gedaan. Ze liepen straatje in, straatje uit en zagen toen werkelijk een gebouw waar „Politiebureau" opstond. „Kom, mee jong, we moeten de Commissaris te pakken zien te krijgen, en dan zullen we hem een bult vertellen!"

54. Kappie kreeg z'n zin en ze werden bij de Politiecommissaris toegelaten. Kappie deed het hele verhaal en was daar wel een half uurtje mee bezig. „Zo, hm" zei de Commissaris toen Kappie klaar was. „Dit is een zaak waar meteen werk van gemaakt moet worden. Die kerels moeten ingerekend worden.... Opiumsmokkelaars! Konden we die Lei Sie maar te pakken krijgen, want die is natuurlijk de hoofdman van de bende! Wacht U hier maar even.... Even m'n orders geven!"
Kappie nam een politiekrant van de tafel en begon daarin te lezen en de Maat ging de kamer eens bekijken. Langs één van de wanden hingen allemaal portretten van politiecommissarissen uit andere plaatsen van China. En de Maat bekeek ze één voor één omdat hij niets anders te doen had.

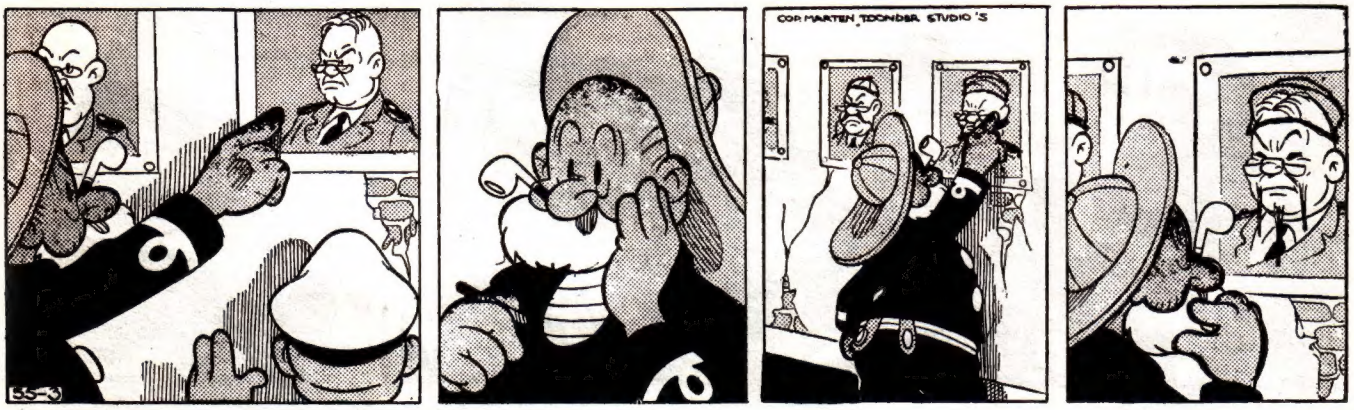

55. „Kijk", zei de Maat na een poosje tegen Kappie. „Dit is de Commissaris van Hong-Kong, ziet U wel?"
„Hm", zei Kappie „Ja, dat is hij! Die heeft ons waarachtig achter de tralies gezet en ons uitgescholden voor smokkelaars! Een snertvent, m'n jong!" De Maat dacht bij zichzelf: „Wat moeten we hier lang wachten. Het lijkt me leuk om van al die kerels Chinezen te maken.... Oogjes een beetje scheef.... lange baarden.... Wacht, ik heb nog een houtskooltje bij me.... Laat me het eens proberen!" Nu was de Maat vroeger op school nooit slecht in tekenen geweest, want hij had altijd een 8 op zijn rapport gehad en één keer zelfs een 9. En daarom was het lang niet slecht wat hij deed. Hij maakte er echte Chinezen van, kijk maar!
„Nu de Commissaris van Hong-Kong, die snertvent!" dacht de Maat. „Die zal er mooi uit zien als Chinees! Daar een streepje.... zo, hè.... vreemd.... Dat gezicht komt me bekend voor...."

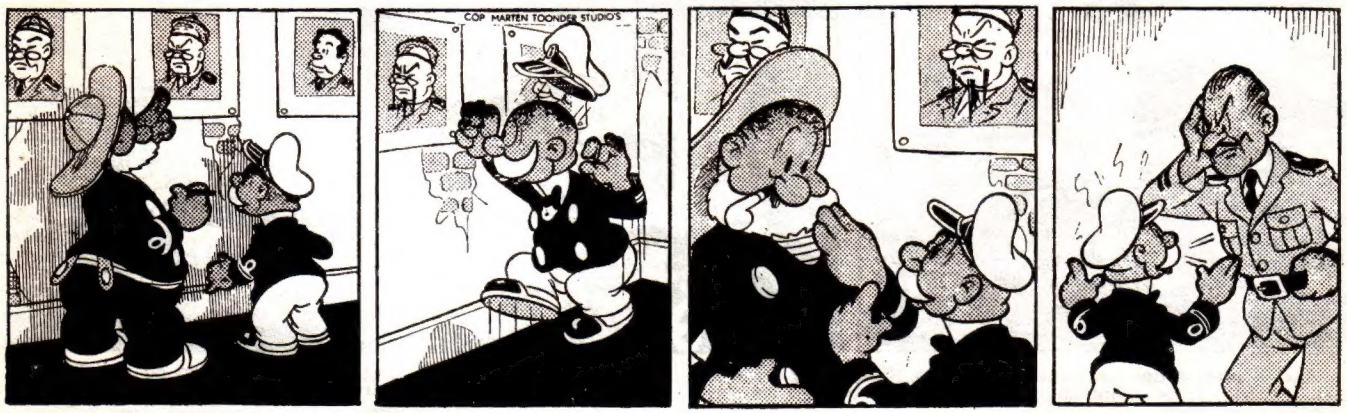

56. „Vind U ook niet, dat deze niet op iemand lijkt!" vroeg de Maat aan Kappie, die nog steeds zat te lezen. „Ik heb dat gezicht meer gezien.... Dat is vast en zeker!" vervolgde de Maat
Kappie keek en toen sprong hij wel een halve meter de hoogte in. „Maar dat is Lei Sie!" riep hij. „Zo waar als ik hier sta, is dat Lei Sie daar!"
„Ja, dat is waar!" zei de Maat. Daar lijkt hij op. Maar het is natuurlijk onzin, want het is de Commissaris van Hong-Kong, en die kan nooit Lei Sie zijn." „Maar zie je dan niet dat het wel Lei Sie is!" riep Kappie. „Anders is één van ons beiden gek!" Net op dat moment kwam de Commissaris van Bok-King weer binnen. „Ik ben zelf even mee gegaan om die kerels in te rekenen!" zei hij.
„Kijk, daar!" begon Kappie en wees meteen op het portret.
„Dat is Lei Sie!"
„Dat is de Commissaris van Hong-Kong verbeterde de Maat.

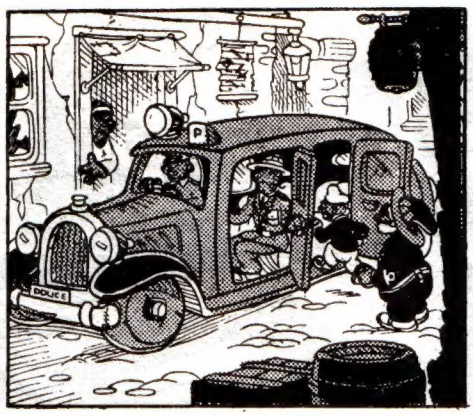

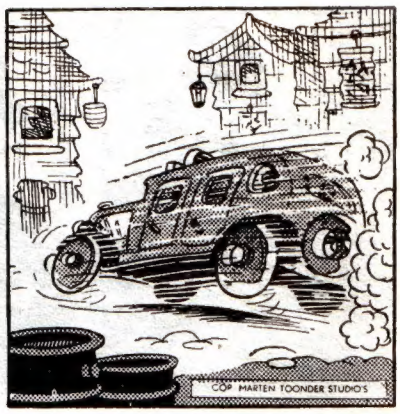

57. „Dus de Commissaris van Hong-Kong en Lei Sie zouden één en de zelfde zijn!" herhaalde de Commissaris. „Wanneer dat zo is, mijne heren, dan moeten we op staande voet onze maatregelen nemen!" „Maar, eh...." begon de Maat. „Het kan niet...."
„We zullen direct met de auto naar Hong-Kong rijden om de zaak te onderzoeken Gaat U maar mee!"
„Ja, laten we dat doen," zei Kappie. „De bedriegers! Ze gaven ons een slag op onze hoofden en stopten ons in een kelder en later in de gevangenis...."
„Het was allemaal narigheid en ellende!" gaf de Maat toe.
Ze stapten dus met nog een paar agenten in een auto en reden in een razende vaart in de richting van Hong-Kong.

58. De auto reed zo hard, dat het niet lang duurde voor ze in Hong-Kong waren, waar ze met knarsende en piepende remmen voor het politiebureau stilstonden.
„Volgen jullie me en houdt je revolvers gereed!" commandeerde de Commissaris. „We moeten hen op heterdaad betrappen." „Ze zullen toch niet gaan schieten?" vroeg de Maat bezorgd aan Kappie.
Maar Kappie had geen tijd om te antwoorden, want ze waren al in de kamer van de Commissaris van Hong-Kong, die met z'n handen omhoog in z'n stoel zat. De agenten doorzochten meteen alle voorwerpen die er stonden.
„Wat is er aan de hand?" vroeg de Commissaris van Hong-Kong verward. „Wat komen jullie hier doen? Wat is dit voor een donderslag uit de hemel die zo helder is als kristal?"
„Aha!" riep één der agenten en uit een lade haalde hij een paar valse baarden, penselen en potjes zalf.

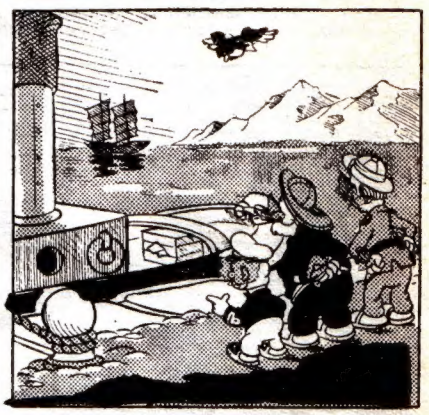

59. De agenten deden de Commissaris van Hong-Kong, of wel Lei Sie, de grote opiumsmokkelaar de handboeien om en voerden hem weg.
„Het is een belediging om een waardig iemand als ik te behandelen als een dief in de donkere nacht," zei de Commissaris nog, voordat hij het vertrek verliet.
„Zo, nu komt hij achter de tralies!" zei Kappie voldaan.
„Recht moet er zijn, m'n jong!"
„Wat een misstanden!" zei de Maat en hij schudde verontwaardigd zijn hoofd. „Wat een narigheid op de wereld!"
„Dat was een knap staaltje politiewerk!" vond de Commissaris „Kom, we gaan weer met de auto terug naar Bok-King, waar Uw schip ligt!"
„Ik zal U vertellen, dat ik blij zal zijn als ik het dek van m'n trouwe Kraak weer onder m'n voeten zal voelen, meneer de Commissaris! Het is aan de wal toch maar niets gedaan!" vond Kappie. „Geef mij maar een schip op zee, dan kan je niets gebeuren! Kijk, daar zie ik de Kraak al liggen!"

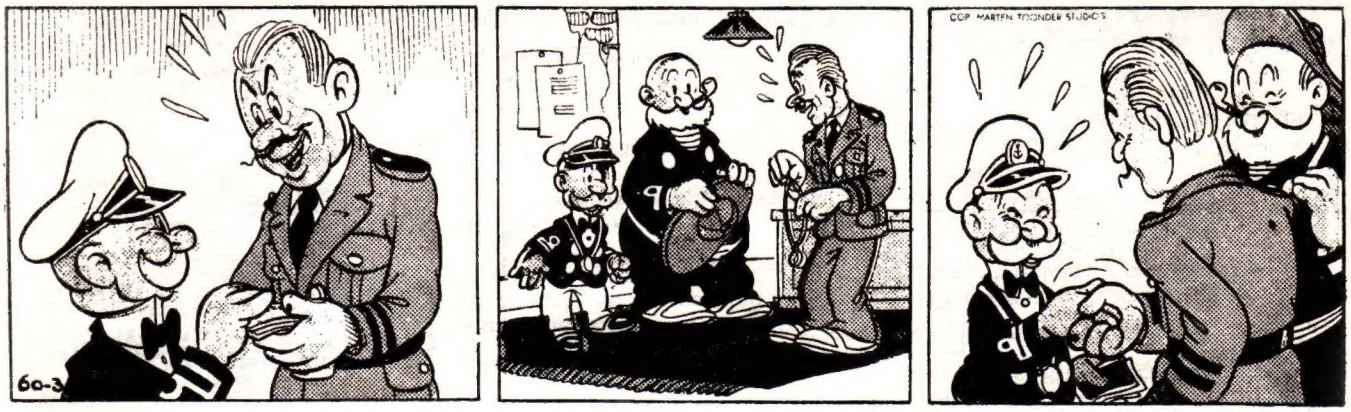

60. De auto stopte bij de aanlegsteiger. Voordat U vertrekt is het mijn plicht U uit naam van mijn regering een klein aandenken te geven. U hebt groot werk gedaan, door die smokkelaarsbende op te sporen! Eerst moest ik U enige Chinese dollars overreiken voor de schade die U hebt geleden.." „Maar, dat hoeft toch niet, jong!" mompelde Kappie. „Dat was de bedoeling niet.... Maar ja, zaken zijn zaken."
„En dan heb ik voor U beiden hier de natuurzijden medaille van de Gele-Draak-met-de-zeven-gedraaide-staarten, die uitgereikt wordt door de Mandarijn van Bok-King voor het vangen van zéér verheven misdadigers!" ging de commissaris verder.
„U kunt haar op Uw uniform dragen of als zakdoek gebruiken, zoals U wilt! En nu moet ik weer aan het werk.. Goede reis."

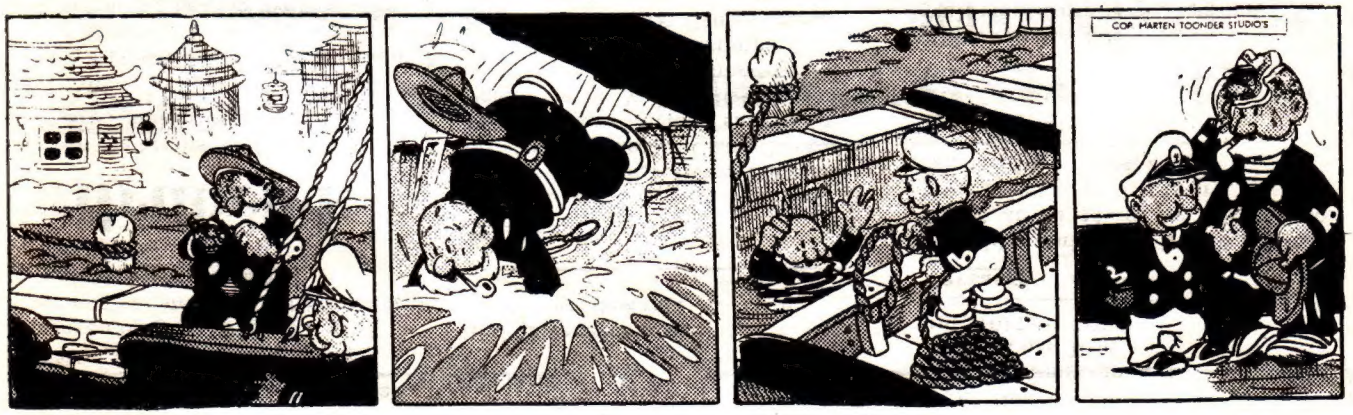

61. „Kom, m'n jong, laten we aan boord gaan!" zei Kappie na een paar keer gezucht te hebben. De Maat liep dromerig de loopplank af en intussen bekeek hij zijn medaillle. Daardoor kwam het, dat hij na de derde pas net verkeerd stapte en in het water viel.
„Héla, help....!" riep de Maat, terwijl hij druk in het water spartelde en wild met z'n armen sloeg. Kappie had meteen zijn hersens bij elkaar en wierp hem een touw toe. En zo werd de Maat opgeheven en stond hij even daarna weer druipend aan dek. „Ach, ach, wat een ellende en narigheid!" klaagde hij.
„Welnee, een fris bad!" vond Kappie.
„We gaan weer vertrekken, jong! Maak de touwen maar los!"